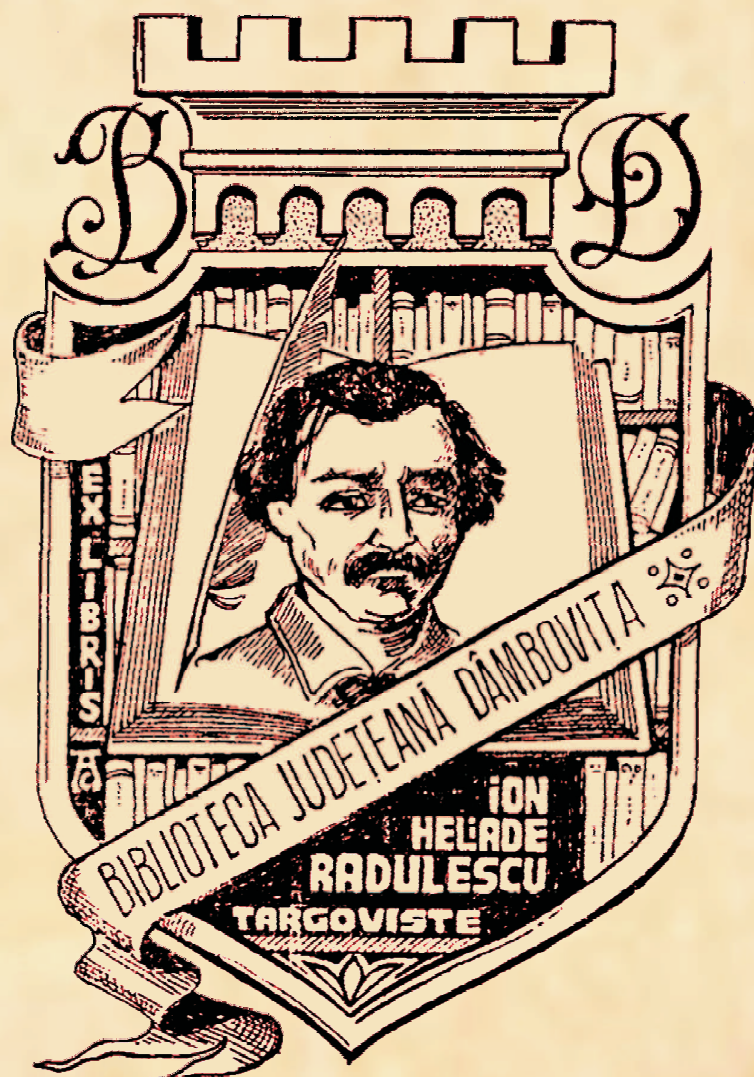
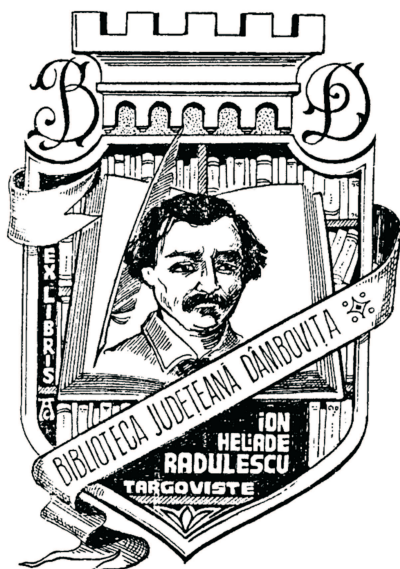

CURIER

Revistă de cultură și bibliologie

Editor: Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița
Târgoviște • An XIX – Nr. 1 (37) 2013

DATE CONTACT SECȚII

- **Director**
Conf. univ. dr. Agnes Erich
agnes@bjdb.ro
- **Secretariat**
office@bjdb.ro;
biblioteca_judeteană_dambovița@yahoo.com
tel. 0245 612 316
fax 0372 870 442
- **Secția Împrumut Adulți**
imprumutadultisectie@yahoo.com
tel. 0732 100 453
- **Sala de Lectură**
lecturabjdb@yahoo.com
- **Secția Periodice**
sectiaperiodice@yahoo.com
- **Secția Multimedia-Internet**
sectia_de_arta@yahoo.com
- **Secția Tehnico-Științifică**
sectiatehnica@yahoo.com
- **Secția Colecții Speciale**
colectiispeciale@yahoo.com
- **Secția Limbi Străine / Biroul Evidență, Prelucrare**
evidentabjdb@yahoo.com
- **Metodic**
vladut_andreescu@yahoo.com
- **Secția pentru Copii**
sectiapentrucopii@yahoo.com
tel. 0245 634112
- **Filiala Micro IX**
tel. 0372 740 621
- **Centrul de Informare Comunitară și Europeană**
EUROPE DIRECT Târgoviște
office@edtargoviste.ro
www.edtargoviste.ro
tel. 0345 100 581
fax 0345 100 582

Colectivul de redacție:

Redactor fondator: Victor Petrescu

Redactor-șef:

Conf. univ. dr. Agnes Erich,
director Biblioteca Județeană „Ion
Heliade Rădulescu” Dâmbovița

Redactori:

- Alexandru V. Ștefănescu
- Vlăduț Andreescu
- Loredana Spînu
- Dana Iordache

Procesare computerizată:

- Ileana Faur
- Mariana Briceag

Tehnoredactare:

- Ioan Alexandru Muscalu

Redacția și administrația:

Str. Stelea, nr. 2
Târgoviște, Dâmbovița
130018
Tel. 0245 612 316
Fax 0372 870 442
www.bjdb.ro
office@bjdb.ro

Editura **Bibliotheca**

Str. Nicolae Radian, bl. KB2/3
Târgoviște, Dâmbovița
Tel./fax 0245 212 241
www.bibliotheca.ro
biblioth@gmail.com

ISSN 1223-9712

9 17 7 1 2 2 3 1 1 7 1 0 0 2 1

CUPRINS

- **Editorial**, Alexandru V. Ștefănescu / 2

INTERFERENȚE CULTURALE

- **Familia Dalles între mit și realitate**, Cornel Mărculescu / 3
- **Academia Română și începuturile bibliografiei românești**,
Agnes Erich, Cristina Popescu / 8
- **Aniversări dâmbovițene Nicolae Ciorănescu (1903-2013)**, Ioan N. Radu / 13

DEMERS BIBLIOTECAR

- **Bibliotheca Sangallensis**, Gheorghe Buluță / 15
- **Biblioteca virtuală, sprijin pentru dezvoltarea durabilă**, Doina Banciu / 18
- **Comunicare și comportament în relațiile cu publicul (în biblioteci)**
sau **comunicare și comportament în biblioteci**, Niculina Vârgolici / 19
- **„Dați-mi o problemă de advocacy și voi ști ce să fac cu ea”!**, Daniela Iordache / 24

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

- **Servicii noi pentru utilizatori în bibliotecile dâmbovițene**, Vlăduț Andreescu / 27
- **Salonul editorial „I. H. Rădulescu”, ediția a XI-a**, Loredana Spînu / 29
- **Muzeul Satului, Comuna Valea-Mare, Județul Dâmbovița**, Aurora Loliceru / 32
- **Un deceniu în câteva rânduri**, Pompilia Băjenaru / 33
- **„Să știi mai multe, să fii mai bun!”**, ediția a XI-a, Lucreția Georgescu / 34

PATRIMONIU

- **Din istoricul bibliotecilor târgoviștene (II)**, Victor Petrescu / 35
- **Un monument de artă religioasă uitat: Biserica de lemn cu hramul**
„Cuvioasa Paraschiva” din Vârtop, comuna
Cândești Vale, județul Dâmbovița, Iurea Ionuț / 39
- **27 martie 1918 – Unirea Basarabiei cu România**, Radu Ștefan Vergatti / 41

REMEMBER

- **Dan Simonescu. Cartea, crezul unei existențe**, Victor Petrescu / 43

TABLETA DE SCRIITOR

- **Iulian Filip**, Mihai Stan / 45

TINERE CONDEIE

- **Primul meu cântec de leagăn sau despre cum mi-am cântat**
în prima mea viață, Laura Ioana Vasile / 49

Editorial

Se poate și fără carte? s-a reușit și fără carte? câtă lume citește astăzi? e mai bine să citești? sunt întrebări actuale în lumea în care trăim, întrebări ce tind să pună sub semnul incertitudinii importanța bibliotecilor.

Majoritatea specialiștilor în biblioteconomie consideră că viitorul acestor instituții este în reorientarea către noua tehnologie și noua funcție de spațiu destinat socializării. Cu toate acestea, în ciuda elementelor de modernitate aduse de tehnologia informatică, cartea continuă să fie văzută ca elementul definitoriu pentru bibliotecă. Bibliotecarul continuă să fie văzut, în primul rând, ca cel ce prelucrează, recomandă și împrumută cartea. Chiar și atunci când i se ia un interviu sau i se face o fotografie, reporterul îl plasează cu spatele la un raft de cărți, sau îl pune să răsfoiască o carte. De ce nu se procedează la fel și în alte profesii? De ce când este interviuat un lucrător de la alte servicii subordonate administrației publice nu se aduc lângă el obiecte definitorii? Spre exemplu un angajat de la compania de apă ar putea fi interviuat lângă o țevă, o conductă sau o chiuvetă. Dar nu se întâmplă așa pentru că, de secole, s-a afirmat și din fericire încă mai rezistă modelul omului cu cartea. Cartea a rămas un obiect fin, capabil să înobileze și să definească pe cel care o ține.

Și totuși, de ce citim? Editorialul de față încearcă să puncteze, aleatoriu, câteva funcții ale lecturii, ce pot fi transformate într-o pledoarie pentru carte.

În primul rând, citim ca să învățăm să scriem. Cine citește mai mult, scrie mai corect. Învățăm să folosim limba în care citim, învățăm să gândim în cadrul ei și deci, învățăm să gândim în ansamblu. Pasul imediat următor, specific „învățatului de a gândi”, este contactul cu versiunile întrebărilor pe care ți le pui. Lectura devine astfel efectul unei nevoi de a pricepe. Filosoful Andrei Pleșu spunea „nu poți să cazi pe gânduri de unul singur și ai nevoie de cârja câtorva inși care merg și ei pe aceeași întrebare”. Întâlnirea cu cele mai strălucite minți ale lumii nu te poate

lăsa neatins, iar lectura apare acum în forma ei de modelator al vieții personale.

Privită prin aspectul socializării, lectura este o întâlnire cu altul (cineva mai îndepărtat, cineva mort, cineva exotic) în absența lui sau o piață a spiritului, la îndemâna oricui. Apare astfel cititul ca nevoie de spargere a cadrelor vieții proprii, ca evadare în lectură, ca șansă de a scăpa de marea plictiseală de a sta numai cu tine.

Dacă ne referim la profesioniștii unui domeniu, lectura este un generator de performanță, rezultată prin informare continuă, indispensabilă.

Conform unui studiu al cercetătorilor britanici, lectura este o importantă activitate antistres. Studiul acordă lecturii potențialul de a reduce stresul cu 68%, în timp ce a asculta muzică îl reduce cu 61%, iar plimbarea în natură doar cu 20%.

Nu în ultimul rând, cititul este o bucurie fără complicații. O ofertă de plăcere ieftină, în care excesul nu costă.

Și totuși, un om nu se definește prin faptul că are tot timpul la el o carte, sau prin faptul că citește. El este mai curând definibil prin ce face când nu citește: când tace, când râde, când stă de vorbă, când face toate acele lucruri din viața de zi cu zi care sunt influențate de faptul că el a citit.

Întâlnirea cu cartea nu are loc în virtutea unui instinct. Cititul, trebuie să acceptăm, nu este o acțiune de toate zilele precum alimentația și somnul. În istoria europeană s-a trăit până târziu cu o majoritate zdrobitoare care nu citea. E adevărat că nu opțiunea personală a impus acest statut, ci simplu fapt al inventării târzii a cărții, în forma în care o cunoaștem azi. Din acel moment, lumea nu a mai renunțat la carte, ci a integrat-o tot mai adânc în sistemul propriu de valori. Pasionat al istoriei cărții, Umberto Eco, afirma chiar că lumea „nu va mai scăpa niciodată de carte”, cum nu a putut scăpa de roată, lingură și, mai nou, de computer.

dr. Alexandru V. Ștefănescu

Șef Serviciu Relații cu Publicul
Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu” Dâmbovița

INTERFERENȚE

Familia Dalles între mit și realitate

A doua jumătate a secolului al XIX-lea a fost marcată de ascensiunea unei clase de mijloc care a contribuit la dezvoltarea economică și politică a României moderne. Compusă mai ales din negustori și industriași, funcționari publici și din cei care practicau profesiunile liberale, în special avocați și profesori, aceasta se manifesta în primul rând ca o burghezie românească, ce a înlocuit clasa eterogenă, în mare parte, de origine străină, a comercianților și cămătarilor din secolul al XVIII-lea și începutul celui de-al XIX-lea¹.

Din rândurile noii burghezii românești făcea parte și familia Dalles, a cărei istorie în România începe cu Ioan G. Dalles, reprezentantul uneia dintre cele mai bogate familii din Vechiul Regat. Deși nu există prea multe documente despre familia în care s-a născut Ioan G. Dalles, originea acestuia este menționată într-o hotărâre judecătorească din 18 mai 1883 ce dădea câștig de cauză „grecului Ioan G. Dalles”². Informații despre contextul în care Ioan G. Dalles s-a stabilit în România nu există, însă momentul stabilirii Dalles-ilor în România poate avea legătură cu instaurarea domniilor fanariote și deci cu fluxul de negustori greci ce vor juca un rol important în legăturile comerciale pe care Principatele le-au stabilit cu ajutorul acestora.

Mandatarul numelui Dalles în România este Ioan G. Dalles, născut în 1816, fiind reprezentantul unei familii bogate și însemnate din secolul XIX, și care a intrat în lumea negustorilor încă din tinerețe³, ocupându-se de afacerile cu cereale. Printre colaboratorii săi în afaceri, se numără și Hagi (Iane) Anastasescu, mare negustor din Giurgiu de origine macedoneană, care este unul din ctitorii bisericilor din Hăbeni⁴ și Racovița⁵, moșii ce ulterior vor intra în posesia lui Ioan G.

Ioan G. Dalles (1816-1886)

Dalles. Legăturile dintre Iane Anastasescu și Ioan G. Dalles nu se vor rezuma doar la afaceri, aceștia vor deveni rude prin căsătoria lui Ioan G. Dalles cu fiica sa, Elena Anastasescu născută în anul 1849 la Giurgiu. Prestigiul lui Ioan G. Dalles crește considerabil odată cu achiziționarea moșiei de la Bucșani de la prințesa Cleopatra Trubețkoi în anul 1862⁶. Prințesa, descendentă a lui Constantin Ghica și a Ruxandrei Cantacuzino, se căsătorește cu prințul Serghei Trubețkoi care deținea un vast domeniu în comuna Florești, județul Prahova. Bogată, cultă, frumoasă și rafinată, prințesa a avut ca oaspeți în salonul ei toți marii scriitori și oameni politici ai vremii: I. H. Rădulescu, Cezar Bolliac, Vasile Alecsandri, Ion Ghica, Mihail Kogălniceanu și alții⁷.

Moșia Bucșani cuprindea 1400 hectare de pământ arabil, făcând din familia Dalles una dintre cele mai bogate și respectate familii din județul Dâmbovița. La moșia de la Bucșani familia Dalles avea un splendid conac boieresc construit în stil neoclasic, ce va deveni căminul familiei, fiind

înconjurat de un parc ce se întindea pe o suprafață de 22 de hectare, care după al Doilea Război Mondial a fost distrus în cea mai mare parte⁸.

După achiziționarea moșiei Bucșani, Ioan G. Dalles întâmpină mari dificultăți din partea proprietarilor de moșii vecini cu el, Alexandrina Florescu, proprietara moșiei Comișani⁹, dar mai ales cu Gheorghe Gr. Cantacuzino (zis Nababul)¹⁰.

Litigiile în vederea stabilirii hotarelor moșiei vor dura până în 1883, când Tribunalul Județean Dâmbovița va da câștig de cauză grecului Ioan G. Dalles în privința hotarelor dintre moșiile Rățoia și Băleni, precum și în alte pricini de hotărnicie: „*Având în vedere contestațiunea făcută de Dalles la hotărnicia moșiei Băleni, tribunalul respinge ca nefondate opozițiunile făcute de Domnii Gheorghe Gr. Cantacuzino și Dna Ecaterina Cantacuzino contra sentinței civile nr. 227/1882... Admite contestațiunea făcută de Domnul Ioan G. Dalles la hotărnicia moșiei Băleni despre vecinătatea cu Rățoia în sensul că această vecinătate să aibă hotar despărțitor între ele apa Ialomița*”¹¹.

Negustorul și acum moșierul, Ioan G. Dalles deținea și nenumărate imobile în București, pe Lipscani, Gabroveni, Șelari, bulevardul I. C. Brătianu, Gloriei, proprietăți situate în vadul comercial cel mai căutat de negustori. Aceste imobile erau închiriate parțial sau total, fapt ce reiese din *Registrul de venituri și cheltuieli al lui Ioan I. Dalles și al mamei sale Elena Dalles*, existent la Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Dâmbovița, pentru anii 1892-1914¹².

Fostul conac al familiei Dalles, azi sediul Primăriei Comunei Bucșani.

După căsătoria cu Elena Anastasescu, Ioan G. Dalles se mută împreună cu soția la conacul de la Bucșani, unde se naște primul copil al familiei, în anul 1871, pe nume George I. Dalles. Bucuria venirii pe lume a lui George a fost zdrobită de o tragedie. La numai doi ani de la nașterea micuțului, în anul 1873, George moare lăsând negura morții în sufletele părinților săi.

În anul 1875 apare o rază de bucurie în sânul familiei, când se naște Dora I. Dalles o fetiță de o frumusețe aparte, iar în anul 1879 familia se bucură de nașterea unui alt băiat care va purta numele tatălui, Ioan. Însă, tragedia continuă la 4 ianuarie 1886, când Ioan G. Dalles trece în neființă lăsându-și copiii în grija soției¹³.

Dora și Jan (Ioan G. Dalles) au fost crescuți la moșia de la Bucșani de mama lor în bunătate și dragoste față de semenii lor. Cei doi frați plecau pe neștiute de la curte și intrau prin casele sărăcicioase ale văduvelor, bătrânilor și orfanilor și le duceau bani și bunătăți. Suferința familiei nu se sfârșește aici, la 7 noiembrie 1892 Dora moare, în vârstă de numai 17 ani. Decedată în noaptea de la 7 spre 8 noiembrie orele două. În „Registrul de venituri și cheltuieli” al familiei, Elena Dalles mai avea tăria să consemneze: „înmormântarea – 4400 lei; toaleta-1400 lei; cincisăptămâni doctorul – 500 lei, coroane de flori – 700 lei; parastas de șase săptămâni – 350 lei, cruce de mozaic de la Veneția – 250 lei; portret în ulei – 140 lei... în total – 22 463 lei”¹⁴.

Elena și Jan Dalles rămân momentan singurii supraviețuitori ai acestei tragedii. A fost o lovitură cruntă, pe care mama Elena și fiul său Jan, au transformat-o într-un gest de rară omenie și credință, ridicând la Bucșani o școală ce poartă numele Dora Dalles¹⁵, iar în 1894-1895 au ctitorit biserica din sat cu hramul „Sfinții Constantin și Elena”¹⁶.

Relația pe care familia o avea cu locuitorii din Bucșani a fost demonstrată în timpul răzcoalei din 1907 când la Răzvad, Săcuieni și Adâncă izbucnește o revoltă, iar țărani iau cu asalt conacele, jefuind și arzând totul, maltratând primarul și înfruntând autoritățile județene. Apoi au plecat de la Adâncă și Săcuieni spre moșia Bucșani să devasteze și să incendieze imensa

Școala Gimnazială Dora Dalles Bucșani
ridicată în 1897-1898

bogăție ce era conacul moșiei Bucșani-Rățoia, dar care a fost salvată de întreg satul Bucșani ieșit „cu arme, topoare, furci, pari...și care au ieșit așa cu cățel cu purcel, înaintea răzvrătiților și i-a întors înapoi”¹⁷. Este o lecție de istorie ce demonstrează că a au existat și boieri apropiați de țărani, așa cum va căuta să demonstreze P. P. Carp, susținând că țărani și boierii nu sunt numai două clase opuse, dar și două tipuri antropologice înrudite și complementare¹⁸.

Speranțele de supraviețuire ale familiei se legau de Ioan I. Dalles (Jan), ultimul viăstar Dalles, ce părea că va duce istoria familiei mai departe. Jan merge să studieze dreptul la Paris, luându-și aici și doctoratul. Se înscria astfel printre tinerii burghezi români care își desăvârșeau studiile în străinătate alegând nivelul cel mai ridicat de cultură și modernism manifestat de școala franceză¹⁹.

Întors în țară, Ioan I. Dalles profesează ca avocat, dar totodată se dedică împreună cu mama sa acțiunilor de binefacere și activității culturale. În anul 1912 Ioan și mama sa Elena Dalles primesc decorația „Răsplata Muncii” clasa a I-a, iar Ioan este decorat cu ordinul „Coroana României” pentru servicii culturale și avansat la gradul de maior²⁰.

Jan Dalles promitea astfel să devină o figură de marcă în societatea vremii și un adevărat aristocrat, iar în ceea ce privește convingerile sale politice, se număra printre admiratorii lui Nicolae Filipescu, fiind un apropiat al lui Constantin Olănescu și Mihail Deșliu șefii organizației

Partidului Conservator din județul Dâmbovița. Prefectul de Dâmbovița, Victor Baranga îl convinge pe Jan Dalles să se înscrie în Partidul Conservator²¹. Ioan I. Dalles făcea parte din clubul Conservator din Târgoviște și care din 3 februarie 1908 își avea sediul în strada Primăverii care edita ziarul „Credința”, pentru a explica astfel trecerea în partidul lui Take Ionescu a unei importante fracțiuni din partid. Ziarul reliefa că „are menirea de a apăra credința conservatorie, sfântă și curată credința cu care ne mândrim și care ne înalță sufletele grav amenințate prin spărtura ce se încearcă a se face în Partidul Conservator”²².

Printre membrii comitetului executiv ai clubului conservator din Târgoviște figura și Jan Dalles, alături de Costică Olănescu, Victor Baranga, Elie Angelescu, Mihail Calinderu, Mihail Deșliu, Constantin Carabela, N. Cantacuzino, Emil Lăzărescu, N. Casianu, Iorgu Serif. Șeful organizației conservatoare evidențiază că Partidul Conservator cuprindea toate inteligențele, fiind „singurul care evoluează, deoarece este un partid deschis, mereu în contact cu poporul, ascultând suferințele lui și desidența întâmplată nu-l poate slăbi sau desființa”²³.

Discursurile conservatorilor dâmbovițeni evidențiau încrederea în șeful Partidului, P. P. Carp fiind „unul din cei mai mari oameni politici pe care îi are țara”. Conservatorii lui Constantin Olănescu, al cărui susținător era și Ioan I. Dalles, trimiteau cu ocazia inaugurării clubului partidului o telegramă lui P. P. Carp în care îl asigurau că: „Subsemnații... vă asigură de dragostea și devotamentul lor, necondiționat ce vă va însoți întotdeauna”²⁴.

Jan Dalles politicianul, participând la prima campanie politică din Dâmbovița, reușește să evidențieze din nou noblețea și sensibilitatea ce îl caracterizau. D. Athanasie Tache mărturisea despre omul politic Ioan I. Dalles: „mă ruga să nu-l duc întâi la locul de întrunire, care de obicei pământului și acolo, unde fruntași noștri nu aveau case mari, era o cârciumă, ci să-l duc la biserică și la școală. Și acolo, după ce vedea și chibzuia cam ce lipsește, mă lua departe și îmi puneă așa ca să nu vadă dreapta ce face stânga, câte o mie de lei să o dau preotului, învățătorului sau

*primarului ca să facă ce trebuie la biserică, școală sau la vreun pod șubred. În comuna lui făcuse un splendid pod de lemn peste lalomița numai cu cheltuiala lui*²⁵.

Acțiunile sale de binefăcător nu urmăreau obținerea unui prestigiu politic în rândul oamenilor nevoiași sau îmbunătățirea imaginii conservatorilor. Era poate o campanie proprie și nu una politică în care s-a implicat pentru a ajuta acolo unde era nevoie, fără să aștepte laude sau să obțină privilegii. Concepția sa despre desfășurarea unei campanii politice era privită cu oarecare rezerve de către colegii lui de partid. Colegul său de partid, maiorul Niculae G. Cantacuzino, îl atenționa pe Jan mai în glumă mai în serios, după prima vizită făcută pe valea Dâmboviței: „*Jane dragă, nu mai merg cu tine, că cu dărnicia ta, mă faci și pe mine să dau bani, și, ce vrei să rămân sărac?*!”²⁶.

Inițiativa sa pare că a fost preluată și de colegul său de partid Mihail Deșliu. În ziarul conservator „*Credința*” din 24 februarie 1908 apărea un articol care titra că acesta, sosit la Târgoviște pentru a lua parte la ședința comitetului clubului

Jean Dalles (1879-1914). Statuie din bronz realizată în 1920 de sculptorul Oscar Späthe

conservator, dădea primăriei 100 lei în folosul copiilor săraci²⁷.

Ioan Dalles și mama sa s-au dovedit a fi buni creștini, oferind oamenilor ajutor ori de câte ori era nevoie. D. Athanasescu Tache mărturisea că Jan și mama sa simțeau o plăcere să creștineze copiii, fie la țară, fie la oraș, fiica acestuia născută în anul 1910, fiind botezată de Ioan și Elena Dalles.

Destinul tragic ce urmărește familia Dalles își urmează cursul implacabil și pe 22 decembrie 1914, în ajunul Crăciunului, ultimul vlăstar al familiei Dalles moare în casa părinților săi din București aflată pe strada I. C. Brătianu la nr. 12. Ioan I. Dalles moare în mod absurd, de dalac (o infecție datorată unui coș la buză). Acesta se stinge în preajma unor evenimente ce prevesteau începerea luptei de reîntregire națională, Primul Război Mondial. Bolnav și ținut la pat suferea că nu poate pleca pe frontul de luptă al reîntregirii naționale și se plângea mamei sale: „*O, mamă, mor ca orice netrebnic!*”²⁸.

Elena Dalles rămâne singură să își îngroape ultimul copil și să își înfrunte destinul tragic și absurd. Ultima vlăstar al familiei Dalles pierde, lăsând fără speranță o mamă care a suferit cât pentru două vieți, plătind parcă pentru toate păcatele neamului său și ale lumii întregi. Finul său, D. Athanasescu Tache, mărturisea despre viața Elenei Dalles după moartea fiului: „*O găseam în fața tablourilor scumpilor ei copii, împletind mâniciuțe, ciorapi și pieptare de lână de la moșiile ei, pe care le împărțea singură, tot pe neștiute, săracilor, descoperiți în cine știe ce mahala de ea, iar case de foști negustori, agricultori, meseriași, funcționari care se prăpădise sau sărăcise, primeau de Paște și la Crăciun, coșuri cu de toate bunătățile datinelor creștinești*”. Bani și prestigiul lăsat în urmă de soțul și apoi de fiul său nu mai erau decât un mijloc de a cultiva memoria familiei sale dispărută mult prea devreme și mult prea nedrept din lumea asta²⁹.

Rămasă singură, Elena Dalles se retrage la moșia de la Bucșani să își ducă mai departe zilele cernite ce mai avea de trăit. Continua să facă acte filantropice și să cultive memoria celor dragi. Așteptând sfârșitul acestui destin crunt, Elena

Dalles își face testamentul la 16 mai 1918, scris de avocatul Teodor Seimeanu în casa din București, strada I. C. Brătianu nr. 12³⁰. Prin testament Elena Dalles numește ca „*legatar universal al meu pe nepotul meu de soră: Mihail M. Capuțineanu, căruia îi las întreaga mea avere imobiliară și mobilă, de orice natură, care se va găsi la moartea mea, însă cu următoarele sarcini și îndatoriri ce-i impun a le îndeplini și executa neapărat*”³¹. În numele fiului ei, Elena Dalles a lăsat Academiei Române, proprietatea caselor sale din strada I.C. Brătianu, cu scopul declarat de a se ridica un monument cultural destinat artelor, ce va purta numele de *Fundația Ioan I. Dalles*³².

Elena Dalles mai trăiește până la 1 septembrie 1921, când se stinge discret din viață iar „extractul de moarte” a fost eliberat de primăria comunei Bucșani, județul Dâmbovița, sub nr. 50/1921. Deschiderea testamentului Elenei Dalles s-a făcut la Tribunalul Ilfov, secția a patra, formând dosarul nr. 3553/1921, în prezența legatarului și executorului universal Mihail M. Capuțineanu, nepotul ei de soră³³.

NOTE

- ¹ Ion Stanciu, Iulian Oncescu, *Românii în timpurile moderne:reperele unei epoci*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2004, p. 347.
- ² Serviciul Județean al Arhivelor Naționale Dâmbovița (în continuare, S.J.A.N. Dâmbovița), *Fond Familia Dalles*, dosarul 3/1881-1883.
- ³ Ion Băncilă, *Monografia comunei Bucșani. 555 de ani de la atestarea documentară*, Editura Bibliotheca, Târgoviște 2008, p. 154.
- ⁴ Biserica, având planul în formă de cruce, și purtând hramul „Sf. Nicolae”, este ctitoria familiei Ghica și terminată în 1822 de Hagi Iane Anastasescu. Vezi, Mihai Oproiu, *Inscripții și însemnări din județul Dâmbovița*, Vol. II. Colecția Historica, Editura Transversal, Târgoviște, 2003, p. 43; Ion Băncilă, *op.cit.*, p. 136.
- ⁵ Biserica veche din satul Racovița având hramul „Toți Sfinții”, a fost ctitorită în anul 1806 de Hagi Ene Anastasescu și, conform pisaniei zugrăvite deasupra ușii de intrare în naos, a fost reparată în 1890 de „locuitorii comunei prin stăruința preotului Dumitru Popescu și a lui Dumitru Soare, R.Duță, Gheorghe Oprea, D.Mușat și a doamnei **Elena Dalles** și D.Sambolă. Arhitecti I.Bălescu, Gheorghe Ionescu, București, 10 XI”. Vezi, Mihai Oproiu, *Inscripții și însemnări din județul Dâmbovița...*, p. 57; Mihai Oproiu, Honorius Moțoc, Marian Curculescu, *Dâmbovița. Localități și monumente*, Editura Transversal, Târgoviște, 2006, p. 94; Ion Băncilă, *op.cit.*, p. 138; Mihai Oproiu, Eduardt Samoilă, Honorius Moțoc, Georgeta Toma, *Înfruntând veacurile. Așezări și monumente dâmbovițene*, Editura Transversal, Târgoviște, 2009, p. 101.
- ⁶ S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 1/1862-1884.
- ⁷ Narcis Dorin Ion, *București în căutarea Micului Paris*, Editura Tritonic, 2003, p. 140.

- ⁸ S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, Registrul de venituri și cheltuieli al lui Ioan I.Dalles și al mamei sale Elena Dalles (1892-1914), f. 125v; Ion Băncilă, *op.cit.*, p. 154.
- ⁹ S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 1/1862-1884, f. 35-36.
- ¹⁰ Idem, dosarul 3/1881-1883.
- ¹¹ S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 3/1881-1883, f. 5-6; Nicolae Peneș, Brândușa Negulescu, *Fundația Dalles. File de monografie*, București, 1996, p. 124
- ¹² S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, Registrul de venituri și cheltuieli al lui Ioan I.Dalles și al mamei sale Elena Dalles (1892-1914).
- ¹³ Nicolae Peneș, Brândușa Negulescu, *op.cit.*, p. 126.
- ¹⁴ S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 4/1892-1914, Registrul de venituri și cheltuieli al lui Ioan I.Dalles și al mamei sale Elena Dalles, f. 1.
- ¹⁵ Idem, f. 60v.
- ¹⁶ Idem, f. 31v. Pisania de piatră pusă la 10 septembrie 1895 de Elena Dalles și fiul ei Ioan Dalles, arată că: „*Această sfântă și dumnezeiască biserică cu hramul sfinților Constantin și Elena și sfântul Ioan Botezătorul s-a ridicat din temelie de către doamna Elena I.Dalles și fiul ei Ioan Dalles la anul 1894 și s-au sfințit la anul 1895 septembrie 10, donându-le odoarele sfintei biserici în zilele Mării sale regele României Carol și al reginei Elisabeta și al prea sfinții sale Ghenadie, mitropolitul primat al României*”. Vezi, Ion Băncilă, *op.cit.*, p.134.
- ¹⁷ Ion Băncilă, *op.cit.*, p.155-156.
- ¹⁸ Nicolae Săcăliș, *Dalles – destin și istorie (I)*, Ziarul Tricolorul, nr. 1258 din 14. 05. 2008.
- ¹⁹ Idem
- ²⁰ Nicolae Peneș, Brândușa Negulescu, *op.cit.*, p. 125; Ion Băncilă, *op.cit.*, p. 156.
- ²¹ Mihai Oproiu, Pârvan Dobrin, *Târgoviște. Orașul și împrejurimile sale între 1821-1918*, vol. II, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2001, p. 250.
- ²² Idem, p. 252.
- ²³ Idem, p. 253-254.
- ²⁴ Ziarul Credința, anul I, nr. 3, Târgoviște, 17 februarie 1908; Mihai Oproiu, Pârvan Dobrin, *op.cit.*, p. 254.
- ²⁵ Nicolae Peneș, Brândușa Negulescu, *op.cit.*, p. 127.
- ²⁶ Idem, p. 128.
- ²⁷ Mihai Oproiu, Pârvan Dobrin, *op.cit.*, p. 254.
- ²⁸ Nicolae Peneș, Brândușa Negulescu, *op.cit.*, p. 128.
- ²⁹ S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 9/1918-1921.
- ³⁰ Arhiva Academiei Române, *fond Elena I.Dalles, E-3/1921-1932*, f. 2-9; S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 12/1918, Copie Testamentul Elenei Dalles, f. 1-3v.
- ³¹ Testamentul Elenei Dalles, în „*Pagini din Istoria Academiei Române (1866-1948). Acte, donații, discursuri, portrete și evocări academice*”, volum îngrijit de Dorina N.Rusu, Editura Academiei Române, București, 2007, p. 148; Nicolae Peneș, Brândușa Negulescu, *op.cit.*, p. 195; Ion Băncilă, *op.cit.*, p. 157
- ³² S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 12/1918, f. 2; Ion Bianu, *Cuvântarea rostită la inaugurarea Fundației Ioan I. Dalles la 28 mai 1932*, în *Pagini din Istoria Academiei Române (1866-1948)*..., p. 264.
- ³³ S.J.A.N. Dâmbovița, *Fond Familia Dalles*, dosarul 12/1918, f. 3v; Nicolae Peneș, Brândușa Negulescu, *op.cit.*, p. 204; Ion Băncilă, *op.cit.*, p. 162.

Prof.dr.d. Cornel Mărculescu
Școala Gimnazială Dora Dalles Bucșani

Academia Română și începuturile bibliografiei românești

Europa secolelor XVII, XVIII și XIX este terenul înfloririi vieții academice. Dimitrie Gusti, fiind preocupat să definească misiunea acestui gen de instituție, afirma: „*Academia ca un așezământ național îndeplinește o necesară și profundă funcție socială și etică*”¹ întrucât ea este „*instituția cea mai proprie a servi și onora interesele superioare culturale și științifice ale Patriei*”.²

Apariția academiilor produce o schimbare în conștiințe, marcând trecerea de la mentalitatea sistemului de viață medievală, cu un Dumnezeu atotputernic dar ascuns, rămas misterios, spre o nouă formă de reflecție în care natura începe să fie cercetată, devenind accesibilă minții umane. „*Marile academii europene au fost înființate spre a răspunde unor imperative culturale și științifice*”.³

Funcția specifică a Academiei, care o deosebește de celelalte instituții științifice, constă tocmai în inițiativa de a proiecta, de a trasa direcții în cercetare științifică, în perspectivă. După opinia lui D. Gusti, „*lucrările colective științifice nu se pot face decât prin Academie, pentru că sunt cercetări pe care individul, oricât ar fi de harnic și genial, nu poate să le întreprindă singur, fiindcă întrec cu mult puterile sale mărginite*”.⁴

Asemenea lucrări presupun continuitate în timp, ele se întind pe mai multe generații: „*ultimii încep unde cei dintâi au sfârșit și, legând astfel viețile și lucrările câtor mai mulți, cu toții împreună vor reuși să se săvârșească, ceea ce fiecare în particular nu ar fi putut face*”.⁵

Termenul de *academie* a fost folosit la noi din timpul domnitorilor Vasile Lupu și Șerban Cantacuzino. Utilitatea unei instituții academice s-a făcut simțită încă din secolul al XVI-lea, secol în care domnitorul Petru Cercel a decis să deschidă o *academie*, ca loc de reunire al literaților, pictorilor și arhitecților. Aceasta se întâmpla încă înainte de înființarea primelor academii în Europa.

Academia a dat României prima bibliotecă, unică prin colecțiile sale de manuscrise, stampe, portrete, hărți, numismatică. La Academie s-au întocmit lucrări despre limba română, ortografii, gramatici, folclor, texte și bibliografii vechi, așa cum a fost „*Etymologicum Magnum Romaniae*” de Bogdan Petriceicu Hasdeu.

Academia Română a luat ființă la 1 aprilie 1866 sub denumirea de Societatea Academică Română. Aceasta a constituit rezultatul unei îndelungi evoluții istorice, „*un act necesar, impus de dezvoltarea științei și culturii românești*”.⁶ Indubitabil, însă: „*Istoricul Academiei Române este și istoria gândirii românești care are rădăcini din veacuri*”.⁷

De la înființarea ei în anul 1866 până în anul 1948, Academia Română a cunoscut o perioadă de dezvoltare și înflorire ilustrată prin rolul jucat în realizarea unității naționale, dar și prin marile personalități științifice, literare și artistice ale perioadei, care au conferit instituției academice propria lor valoare.

La finele secolului al XIX-lea, „*ca urmare a creșterii considerabile a fondurilor Bibliotecii Academiei Române, devine evidentă, în raport cu tendințele mișcării bibliografice europene, necesitatea unei bibliografii naționale*”.⁸

Neîndoielnic este și faptul că cea mai importantă etapă a bibliografiei românești începe la Academia Română, ce „*reprezintă un moment fundamental în evoluția bibliografiilor, deoarece a configurat nivelul științific al acestora și a marcat decisiv coordonatele unui cadru axiologic al lucrărilor bibliografice românești*”.⁹

În acest context trebuie menționate preocupările bibliologice și, în mod special, cele bibliografice remarcabile în activitatea teoretică și practică a unor personalități românești din secolul al XIX-lea, printre care se numără scriitorul și arheologul Alexandru Odobescu (1834-1895), prin contribuția căruia, de la 1860, „*s-a pus temelie unei concepții biblioteconomice*”¹⁰. Acesta a inițiat studiul sistematic al cărții vechi românești. Al. Odobescu a descoperit „*incunabulele tipografiei române*”: *Liturghierul* lui Macarie (1508) și *Tetraevangheliarul* (1512). A contribuit și la salvarea unor biblioteci românești, semnalând și aducând la București, pentru Biblioteca Centrală, o serie de manuscrise și cărți rare aflate mai ales în mănăstirile de pe Valea Oltului.

Astfel, Al. Odobescu a pregătit teoretic și practic elaborarea primei bibliografii naționale retrospective.

S-a preocupat și a impus în literatura de specialitate o terminologie adecvată domeniului cărții și bibliotecii. A publicat și o interesantă bibliografie daco – romanică, *Bibliografia Daciei* (1872) și a folosit metoda cercetării și expunerii bibliografice în *Buletinul bibliografic* inserat permanent în periodicul său *Revista română* (1861-1863) și în toate scrierile sale științifice. A donat multe cărți Bibliotecii Academiei, iar pe altele le-a vândut Bibliotecii Centrale din București.¹¹

Lucrarea lui Alexandru Odobescu, reprezentativă pentru acuratețea științifică a unei bibliografii speciale este: *Bibliografia Daciei*: indice de scrieri atingătoare, direct sau indirect, de vechii locuitori ai Daciei. București: Tipografia Curții, 1872. 65 p., care, prin mențiunea la titlu, specifică scopul pentru care a fost realizată: „Publicată pentru a facilita cercetările concurenților la premiul instituit de d. Al. Odobescu, membru al Societății Academice Române, pentru cea mai bună dizertație pe această temă”.

Bibliografia cuprinde 332 de titluri de cărți și articole din periodice, dintre care 45 sunt referințe bibliografice românești, iar 287 străine în 8 limbi: latină, greacă, germană, franceză, rusă, italiană, ungară și polonă.

Cercetând numeroase izvoare istorice, operând cu un criteriu al selecției valorice, având o deschidere amplă spre lucrările de specialitate din străinătate, Al. Odobescu a realizat o valoroasă bibliografie specială, analitică și de recomandare privind teritoriul și populația Daciei. Bibliografia lui Al. Odobescu a fost continuată în timp, de Constantin Daicoviciu și Mihail Macrea prin „Contribuții la bibliografia Daciei Romane (1920-1935)”¹².

Personalitatea care a creat și a polarizat în jurul său întreaga școală bibliologică a Academiei Române, punând bazele unei adevărate mișcări bibliografice științifice, a fost filologul Ioan Bianu (1856-1935), care a condus Biblioteca Academiei din 1884 până în 1935.

Absolvent al Facultății de Litere din București, numit custode, încă din vremea studenției, la Biblioteca Centrală a Universității, apoi adus de Al. Odobescu, în 1879, la Societatea Academică în postul de „scriitor bibliotecar”¹³, învățatul ardelean, Ioan Bianu, și-a dedicat întreaga existență cărților și rigorilor impuse de o permanentă conștiință a lucrului bine făcut. El afirma, însă, că: „suntem rezultatul aptitudinilor innăscute și mai ales al influențelor mediului în care ne-am născut și ne-am format. Mă laudați pentru devotamentul întregii vieți față de școala și cartea neamului nostru. Dacă acesta e merit, apoi acest merit nu este al persoanei mele, ci al mediului în atmosfera aceluia Blaj Sfânt, în care am

crescut și care era stăpânit de ideile de deșteptare, de luminare și de înălțare a neamului nostru....Am deschis ochii asupra lui Cipariu și am avut învățător și ocrotitor părintesc pe Moldovănuț...”¹⁴.

Bianu a rămas fidel Bibliotecii Academiei pe care a slujit-o 53 de ani. În 1879, și-a început activitatea sa de îmbogățire a colecțiilor bibliotecii cu materiale din cele mai rare și utile studiului limbii, literaturii și istoriei poporului român.

În 1901, din inițiativa sa și a lui D. Sturdza, Biblioteca Academiei a intrat în posesia a cca. 50000 volume, iar 3 ani mai târziu, la discursul de recepție de la Academie al lui Bianu, biblioteca deținea: „peste 100000 volume tipărite, peste 4000 volume manuscripte, peste 30000 documente românești, cea mai însemnată colecțiune de monede românești și cea mai mare colecțiune de stampe, de portrete, de hărți geografice privitoare la istoria românească”¹⁵.

Acest considerabil număr de volume intrate în fondul Bibliotecii Academiei provenea din diverse surse ca: transferarea întregului fond al Bibliotecii Centrale, de la membrii Academiei, de la anticari sau donații particulare ale unor cărturari. În revista *Boabe de grâu*, Bianu face cunoscute numele donatorilor: Cipariu, Sbierea, V. A. Urechia, Melchisedec, D. Iarcu și donații importante din partea generalului Adrian și a istoricului Papiu Ilarian¹⁶.

Pasiunea adunării și lecturării cărților și a manuscriselor vechi a crescut la Bianu sub influența exemplelor și îndemnurilor lui Cipariu și Moldovănuț. Entuziasmul l-a determinat pe Ioan Bianu să-și dorească să strângă toate colecțiile de cărți din România în Biblioteca Academiei, cu scopul ca aceasta să devină Biblioteca Națională a României.

Această achiziționare a documentelor începută din inițiativa lui I. Bianu reprezenta un întreg proces: la început erau strânse materialele ce urmau a fi incluse în bibliografie, urma organizarea lor, iar apoi clasificarea. Mai mult, cărturarul ardelean a transformat practic biblioteca într-un centru bibliografic și documentar.

Ca director al Academiei Române, Ioan Bianu, despre care se știe că „a administrat cu pricepere nu numai Biblioteca Academiei Române, ci întreaga Academie”¹⁷, are și meritul de a fi inițiat redactarea unui regulament pentru bibliotecă, realizat în 1884, el stabilind profilul instituției, organizarea colecțiilor și normele de catalogare, îndatoririle personalului și principiile de conservare a fondurilor; elaborarea marilor repertorii bibliografice naționale pe baza planului bibliografiei naționale, redactat în 1894, în urma consultării lui B. P. Hasdeu, plan supus

discutării și aprobării plenului academic în ședința din 28 februarie 1895.¹⁸

Astfel, „*bibliografia este abordată într-o dublă perspectivă teoretică prin conceperea unui plan științific, și cea pragmatică prin operaționalizarea metodelor și tehnicilor specifice într-o interdependență cu structurile sale universale.*”¹⁹

În acest sens Ioan Bianu și-a ales colaboratori precum: Nerva Hodoș, Al. Sadi Ionescu, Al. T. Dumitrescu, Ștefan Orășeanu. Încă din 1886, publica un raport anual privind dezvoltarea bibliotecii, precum și o listă cu toate cărțile achiziționate; din 1905 a început să publice cu regularitate buletinul „*Creșterea Colecțiunilor*”, care înregistra intrarea în bibliotecă a tuturor documentelor, incluzând aici și pe cele din depozitul legal.

Prima problemă care se punea pentru Bianu încă din 1894, era pregătirea instrumentelor științifice care să-i informeze pe cititori corect și rapid asupra fondurilor de documente deținute în bibliotecă, așadar pregătirea cataloagelor. Ion Bianu nu concepea catalogarea doar ca pe o operație strict biblioteconomică, ci ca pe un mijloc de informare, ca pe o operă bibliografică ce urma să vină în întâmpinarea solicitărilor utilizatorului.

Preocupările bibliografice ale Academiei Române au fost susținute și de doi savanți francezi: Émile Picot și Émile Legrand, ambii cu lucrări importante, care au adus înnoiri în principiile bibliografiei.

Pentru E. Picot, „*bibliografia nu constă numai în a înregistra titluri și a descrie compoziția materială a cărților și condiția exemplarelor din bibliotecă, ea trebuie să prezinte exact conținutul lucrărilor, indicând ce trebuie să servească istoriei și mai ales istoriei literare*”²⁰. Émile Picot își exprimă, astfel, și concepția despre relația ce se stabilește între bibliografie și istoria literară, menționînd-o după prezentarea aspectului tehnicist al domeniului.

După E. Legrand, „*bibliograful nu trebuie să scrie despre cărți pe care nu le-a văzut, decât atunci când asupra existenței lor nu este nici o îndoială. O bibliografie trebuie să cuprindă cât mai multe date exacte asupra materialului cunoscut și adunat, date atât exterioare cât și despre interiorul cărții, cu descrieri și explicații cât mai complete, mergând până la autor, împrejurări sociale și culturale, cauza publicării.*”²¹ Émile Legrand se dovedește un adept al exactității și detaliului argumentat științific.

Aceste principii bibliografice au influențat și planul bibliografiei naționale din 1895 a Academiei Române, rigoarea cercetării, tendința spre detalii încărcate de semnificații, fiind dovezi ale acestui fapt.

Lucrările lui E. Picot „*Notice biografique et bibliographique sur l'imprimeur Anthime d'Ivir*” și „*Coup d'oeil sur l'histoire de la typographie dans les pays roumains au XIV-siecle*” sunt considerate a fi contribuții serioase la bibliografia română veche. La fiecare operă, Picot dă următoarele notițe bibliografice: titlul, locul, anul, formatul, paginația, culoarea cernelii; arată unde se pot afla exemplare din fiecare carte; dacă nu a văzut opera, indică locul de unde a luat informația; reproduce inițialele și înfloriturile din carte, frontispiciile precum și prefețele.

În cea de-a doua lucrare citată, Émile Picot a propus întocmirea unei bibliografii românești, studiu ce era de competența Academiei Române, el însuși dorind să realizeze și să publice bibliografia românească veche. Solicitarea lui Picot a fost refuzată, însă, de Odobescu și de Hasdeu, care susțineau ideea că o bibliografie românească de o asemenea amploare era necesar să fie realizată sub auspiciile Academiei Române.

În urma propunerii lui Alexandru Odobescu, în 1879, E. Picot a fost ales membru de onoare al Academiei Române. Savantul francez s-a remarcat prin faptul că a adus în literatura română cultul exactității și al amănuntului, precizând că bibliografia nu este o înșiruire de titluri, ci un studiu mai aprofundat, care trece dincolo de scoarțele cărților.

Émile Legrand a fost un bibliograf cunoscut la noi în special prin lucrarea sa cea mai importantă „*Bibliographie hellenique ou description raisonnee des ouvrages publics en grec par des grecs ou XV et XVI siecle.*” Studiul lui Legrand, deși are doar tangențial legătură cu noi, totuși a avut o largă circulație în mediul cărțurilor români.

Dacă Picot a fost mai aproape de noi prin subiectul operelor sale, Legrand a reprezentat un model de acribie bibliografică pentru cărturarii români.

În afara celor doi savanți francezi, însă, nu trebuie omis nici baronul Guillaume cu al său „*Essai bibliographique sur les Roumains*”, operă trimisă spre tipărire Academiei Române, dar rămasă în manuscris.

Modelul bibliografic oferit de Legrand, operele bibliografice ale lui Picot și dorința acestuia de a întocmi o bibliografie a scrisului românesc precum și lucrarea baronului Guillaume au influențat sensibil declanșarea demersurilor științifice pentru întocmirea unei colecții întregi de studii bibliografice. Seria lor a fost inițiată în 1895 prin vastul program bibliografic expus în ședința Academiei din 2 februarie 1895, de I. Bianu, plan elaborat și structurat potrivit principiilor și metodelor bibliografiei moderne.

Potrivit acestui plan²² proiectat de Academia Română, de o deosebită importanță documentară și interpretativă pentru planul bibliografiei generale a culturii române, Ioan Bianu, Nerva Hodoș și, mai târziu, Dan Simonescu au elaborat „*Bibliografia românească veche*” în 4 volume. Această lucrare poate fi considerată o parte esențială a bibliografiei noastre: „plănuită să cuprindă toate tipăriturile românești, de la 1508 când iese prima carte din teascurile unei tipografii muntenești, și să ajungă până la 1830, ea s-a oprit la anul 1817”²³, de unde a fost continuată și terminată de Dan Simonescu.

Pentru întocmirea bibliografiei, autorii s-au folosit și de alte lucrări, fapt menționat de Ioan Bianu în prefața lucrării. Mai întâi, este amintită „*Disertația*” lui Vasilie Popp, prima încercare științifică în domeniul folclorului românesc, apoi, lucrările lui Timotei Cipariu, A. Pumnul, I. G. Sbierea, Al. Philippide.

BIANU, Ioan; HODOȘ, Nerva; SIMONESCU, Dan. *Bibliografia românească veche: 1508-1830*. București: Editura Academiei Române, 1903-1944. 4 vol.

*Bibliografia românească veche este, opera bibliografică monumentală a culturii și civilizației românești. Ideea realizării unui astfel de proiect național a aparținut lui Al. Odobescu, B. Hasdeu și D. Sturza și a fost acceptată de membrii Academiei Române, iar Ioan Bianu a fost desemnat să elaboreze planul științific.*²⁴

Scopul bibliografiei a fost de a menționa, pentru prima dată, tot ceea ce s-a tipărit în Țările Românești sau de către români în alte țări până la 1830.

De altfel, s-a afirmat că: „cea mai elocventă analiză structurală a acestei lucrări de referință pentru bibliografia română îi aparține chiar lui Ioan Bianu și a fost expusă în planul său”²⁵ prezentat în ședința Academiei Române de la 28 februarie 1895. Cu acea ocazie, bibliotecarul Academiei, Ioan Bianu, a prezentat un raport și o propunere pentru o lucrare asupra bibliografiei generale românești. Din acestea s-a conturat clar și planul *Bibliografiei românești vechi*.

Academia a hotărât ca bibliografia românească, „din punctul de vedere al dezvoltării istorice a culturii și literaturii noastre”²⁶, să se împartă în trei categorii de cărți:

„A. Cărțile vechi de la 1507 până la 1830 formează *Bibliografia românească veche*; ele sunt relativ puține și rare și tocmai de aceea ele au o foarte mare însemnătate pentru istoria culturii, literaturii și a artei tipografice la români. [...].

Cărțile din această clasă să fie descrise în ordine cronologică după anul tipăririi lor. La fiecare clasă să se dea:

a) *Titlul și descrierea bibliografică;*

b) *Dedicațiile, prefețele și epilogurile să se reproducă întregi; acestea – când sunt în limbi străine (slavă, greacă, etc.) – în text original și traducerea română; cele în limba română dinainte de 1600 să se dea în caractere chirilice, cele după 1600 în transcriere exactă, cu litere latine;*

c) *Din fiecare carte, care este tipărită cu caractere deosebite de cele precedente și este un element nou din istoria tipografiei la români, să se dea în facsimile specimene de tipar. La sfârșitul lucrării să se facă indice alfabetice speciale de localitățile, în care au fost tipografii românești în 1507-1830, cu arătarea cărților – care în ordine cronologică – s-au tipărit în fiecare tipografie, indice de autorii, traducătorii, tipografii, corectorii, etc. cari au luat parte la facerea cărților. Făcându-se lucrarea în acest mod, ea va fi cea mai prețioasă colecțiune de material de documente pentru istoria vechei noastre literaturi și pentru istoria artei tipografice la noi.*

B. *Cărțile tipărite în ultimii 60 ani, 1831-1890, formează bibliografia românească modernă. Ele să fie grupate după cuprinsul lor într-o clasificare științifică, după cuprinsul cărților, dându-se la fiecare titlul complet și descrierea bibliografică. Indice alfabetice la sfârșitul publicațiunii vor arăta în ordine alfabetică autorii, traducătorii, localitățile unde s-au tipărit, etc. Din această clasă să fie înlăturate publicațiile periodice, adică revistele, care să formeze o lucrare bibliografică deosebită.*

C. *Cărțile din clasa III, bibliografia străină, privitoare la români, să fie grupate după cuprins, arătându-se la fiecare carte, prin scurte note, ce anume cuprinde cu privire la români și la țările românești.*”

Pentru domeniul periodicelor s-a propus o bibliografie separată care să completeze și să continue opera lui Alexandru Pop, întregită cu o bibliografie analitică, iar pentru colecțiile speciale de manuscrise și documente, planul prevedea întocmirea de cataloage descriptive pe fonduri.

Din acest plan de la 1895, s-a întocmit și s-a publicat, într-o primă etapă, *Bibliografia românească veche (1508-1830)*, apărută în anii 1903-1944, în patru tomuri, cu indexuri cronologice și de nume, bibliografie elaborată de Ioan Bianu, Nerva Hodoș și Dan Simonescu.

Primele două tomuri, care cuprind tipăriturile din anii 1508-1716 și 1716-1808, au apărut în fascicule, începând cu anul 1898 și s-au încheiat în 1903, respectiv 1910; din tomul trei (1809-1830) au apărut în 1912 două fascicule, iar restul a văzut lumina tiparului după o întrerupere de 24 de ani, în 1936, prin grija lui Dan Simonescu. Volumul al

patrulea, supliment de adăugiri și îndreptări, a fost elaborat de Dan Simonescu, în urma noilor achiziții intrate în Biblioteca Academiei, și publicat în 1944.

Primită cu entuziasm de către cărturarii români în frunte cu marele istoric Nicolae Iorga, care afirma că: „*multe generații de cercetători și-o vor trece recunoscătoare din mână în mână, prețuind într-însa una din cele mai frumoase opere ale curentului european modern, ce a învins pe deplin în știința istorică*”²⁷ și cu elogiase aprecieri din partea unor savanți străini, această bibliografie este socotită ca „*unică în toată literatura universală*”, după cum scria Andrei Veress în *Bibliographie roumaine-hongroise: 1473-1878*.²⁸

În prezentarea bibliografică a celor 2017 titluri și 341 de completări, reprezentând descrierea cărților tipărite pe teritoriul României și de români în străinătate, pe lângă datele bibliografice generale (titlul în limba română și descrierea amănunțită), autorii au reprodus prefețe, epiloguri, dedicații, frontispicii și letrine; au completat aceste date cu note istorico – literare și cu referințe bibliografice; au indicat depozitele unde se află exemplare din cartea descrisă; au dat detalii despre hârtie, filigrane, diferite ediții, grafica textului etc., metodă extrem de minuțioasă care ajută la cunoașterea culturii noastre vechi și a evoluției artei grafice în țara noastră.

Ioan Bianu și Nerva Hodoș, în prefața acestei bibliografii, spun că încercările lui Iarcu („*Analele bibliografice*” – 1865 și „*Bibliografia cronologică*” – 1873), care erau singurele lucrări de acest fel, erau insuficiente. Între timp, se adunase un material bogat, recunoscut până atunci în literatură, care trebuia să fie deschis.

Scopul *Bibliografiei românești vechi* a fost de a concentra toate cunoștințele de până atunci despre cartea românească și de a descrie pe larg materialul cunoscut sau de curând aflat.

În afară de respectarea planului din 1895, s-au mai adăugat următoarele: după fiecare descriere bibliografică au fost menționate depozitele în care se găseau exemplare din lucrările prezentate, au fost enumerate edițiile posterioare și făcute trimiteri la principalele crestomații care cuprind extrase din cărțile descrise, specificându-se lucrările mai importante care s-au ocupat de ele sau de autorii lor.

Planul bibliografic al lui Bianu a însemnat, în fapt, declanșarea unei strategii de viitor pentru elaborarea unei succesiuni de bibliografii care să teaurizeze patrimoniul cultural național scris.

Realizarea de excepție a acestei „*bibliografii naționale a cărții românești*”²⁹ poate fi plasată într-o dublă perspectivă. Sunt, astfel, avute în vedere aspectul teoretic, „*prin conceperea unui*

plan științific original și bine fundamentat”³⁰ și cel pragmatic, „*prin abordarea unei metodologii bibliografice moderne, conectată la lucrările teoretice din plan universal*”³¹.

În funcție de criteriul extinderii subiectului, *Bibliografia românească veche* este o bibliografie generală. Deși s-a dorit a fi exhaustivă, această bibliografie nu este completă. În funcție de criteriul cronologic, ea este retrospectivă. După criteriul taxonomic al locului de editare, aceasta este internațională iar după sursele folosite, este primară deoarece s-a considerat că o bibliografie serioasă trebuie realizată prin studierea directă a surselor ce fac obiectul bibliografiei. Din punctul de vedere al modului în care se prezintă conținutul referințelor bibliografice, *Bibliografia românească veche* este o bibliografie adnotată, iar în funcție de scop, destinație și obiectiv, ea este o bibliografie de evidență și înregistrare.

Nicolae Iorga aprecia că: „*lucrarea d-lor Bianu și Hodoș e cât poate fi de desăvârșită o bibliografie, când e numai bibliografie*”³².

În pofida încercării de exhaustivitate, însă, *Bibliografia românească veche* a necesitat completări și îndreptări inerente, datorate, în principal, perioadei de timp în care a fost elaborată.

Despre aceeași monumentală lucrare elaborată și publicată de I. Bianu, N. Hodoș și D. Simonescu în prima jumătate a secolului al XX-lea, savantul român N. Iorga afirma, ca o certitudine, faptul că este „*una din cele mai frumoase opere ale curentului european ce a învins deplin în știința noastră istorică*”³³. Acest fapt rămâne incontestabil peste timp.

NOTE

¹ GUSTI, Dimitrie. *Ființa și menirea academiilor*. În: *Discursuri de recepție la Academia Română*. București: Albatros, 1980, p.179.

² Ibidem, 180.

³ SÂRGHIE, Anca. *Biblioteci de specialitate*. Sibiu: Alma Mater, 2002. p.77.

⁴ GUSTI, Dimitrie. *Op.cit.*, p.185.

⁵ Ibidem, p. 185.

⁶ MIHOC, Gheorghe. *Academia Republicii Socialiste România: scurt istoric*. București: Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1981, p.3-4.

⁷ RUSU, N. Dorina. *Istoria Academiei Române: repere cronologice*. București: Editura Academiei Române, 1992, p.7.

⁸ BULUȚĂ, Gheorghe. *Civilizația bibliotecilor*. București: Editura Științifică, 1998, p. 157.

⁹ NICULESCU, Zenovia. *Bibliografii speciale: curs universitar*. București: Asociația bibliotecarilor din bibliotecile publice din România, 1999, p.92.

¹⁰ THEODORESCU, Barbu. *Istoria bibliografiei române*. București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 79.

¹¹ Cf.: GEORGESCU-TISTU, Nicolae. *Cartea și bibliotecile: studii de bibliologie*. București: Editura Științifică, 1972, p. 210-225.

¹² Vezi: NICULESCU, Zenovia. *Op. cit.*, p. 99.

¹³ Vezi: BIANU, I. Visuri, gândiri și planuri. În: *Revista arhivelor*, V (1928-1929), p. 1. Apud: CRĂCIUN, Ion. *Doi bibliologi români*:

Ion Bianu și Al. Sadi-Ionescu. Cluj: Tipografia „Cartea românească”, 1937, 54p.

¹⁴ Vezi: *Sărbătorirea lui Ion Bianu... în ziua de 7 ianuarie 1928*. București, 1928, p. 30.

¹⁵ Ibidem, p. 30.

¹⁶ Cf.: BIANU, Ion. Academia Romana și biblioteca ei. În: *Boabe de Grâu*, I, 1930, nr. 1, p. 1-10. Apud: THEODORESCU, Barbu. *Istoria bibliografiei române*. București: Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 252.

¹⁷ Vezi: STREMPPEL, G. *Revista Academică*, 8, 1 noiembrie 1997, p. 18.

¹⁸ Ibidem, p. 18.

¹⁹ Vezi: NICULESCU, Zenovia. *Op. cit.*, p. 92-93.

²⁰ Vezi: IORGA, N. Adunarea și tipărirea izvoarelor, Sibiu, 1862, p. 100. APUD. Theodorescu, B. *Istoria bibliografiei române*. București: Biblioteca Documentară, 1945, p. 100.

²¹ Ibidem.

²² Vezi: THEODORESCU, Barbu. *Istoria bibliografiei române*, București, 1945, p. 84-88.

²³ Vezi: Tom. I. (1508-1716), Tom. II. (1716-1808), Tom. III. Fasc. I-II. (1809-1817). București: Academia Română, 1903-1912, 3 vol.

²⁴ Vezi: NICULESCU, Zenovia. *Op. cit.*, p. 93.

²⁵ Ibidem, p. 93.

²⁶ BIANU, Ioan; HODOȘ, Nerva. *Bibliografia românească veche: 1508-1830*. București: Editura Academiei Române, 1903-1944. 4 vol.

²⁷ Apud.: MOLDOVEANU, Valeriu. Activitatea bibliografică a Bibliotecii Academiei. În: *Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România: Cartea centenarului (1867-1967)*. București: Editura Academiei, 1968, p. 229.

²⁸ VERESS, Andrei. *Bibliographie roumaine-hongroise: 1473-1878*. București: Cartea Românească, 1931, p. XI.

²⁹ Vezi: THEODORESCU, Barbu. *Istoria bibliografiei române*. București: Editura Enciclopedică, 1979, p. 76-77.

³⁰ NICULESCU, Zenovia. *Op. cit.*, p. 95.

³¹ Ibidem, p. 95.

³² Apud: THEODORESCU, Barbu. *Op. cit.*, p. 44.

³³ Apud: BULUȚĂ, Gheorghe. *Op. cit.*, p. 157.

Conf. univ. dr. Agnes Erich
Universitatea „Valahia” din Târgoviște

Conf. univ. dr. Cristina Popescu
Universitatea București

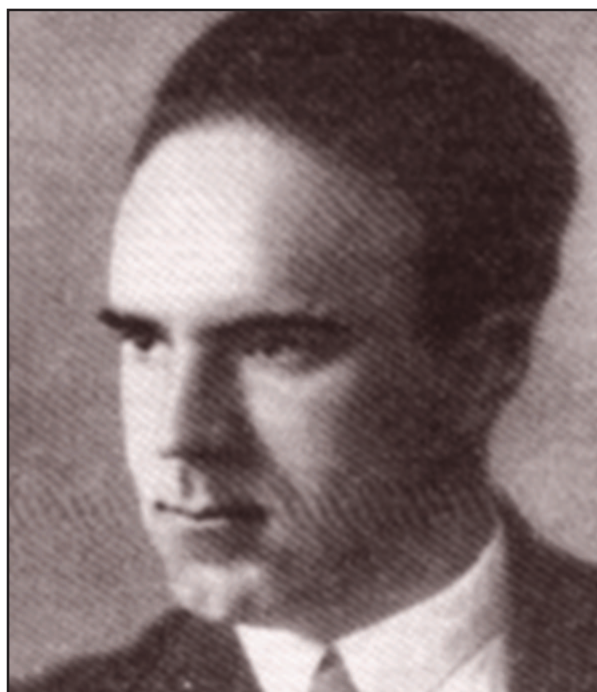
Aniversări dâmbovițene Nicolae Ciorănescu (1903-2013)

Străvechi reper de istorie și cultură națională, Dâmbovița a dat spiritualității românești o serie de personalități de seamă. În seria acestor mari personalități se înscrie și Nicolae Ciorănescu, care și-a pus întreaga lui capacitate de gândire și creație în slujba științei românești.

Nicolae Ciorănescu a fost un om cu o vastă cultură generală științifică și umanistă. Un ingenuos matematician de o certă valoare în domeniul analizei matematice, după care au urmat algebra și mecanica generală.

Lucrările elaborate de Nicolae Ciorănescu tratau subiecte din domeniile arătate mai sus, dar, de foarte multe ori, acestea își găseau aplicabilitate și în alte domenii ale științei, cum ar fi mecanica fluidelor și sateliții artificiali.

Nicolae Ciorănescu s-a născut la București, la 28 martie 1903, ca fecior al învățătorilor Ciorănescu, familie de intelectuali progresiști din localitățile Râu Alb și Moroeni – județul Dâmbovița, care și-a pus întreaga activitate în slujba luminării tineretului și a afirmării științei și culturii românești.

A urmat școala primară la Moroeni, clasa I de liceu a urmat-o la Liceul „Mănăstirea Dealul”, lângă Târgoviște, clasele II-VII, la Liceul „Mihai Viteazul”, iar clasa a VIII-a la Liceul „Spiru Haret” din

București. După terminarea liceului, s-a înscris la Universitatea din București, unde, în 1925, și-a luat licența în matematici și, în același an, licența în fizico-chimice.

Mai târziu, a plecat la Paris, unde a susținut din nou licența, la Sorbona. În ianuarie 1929 și-a trecut doctoratul în matematici la Sorbona, cu o comisie formată din Paul Montei, Henri Villat și Georges Bouligand. Teza de doctorat, după părerea autorului, aparținea domeniului *analizei matematice*, iar Georges Bouligand, privind-o prin prisma fenomenului fizic, o considera ca făcând parte din *mecanica sistemelor continue*.

Activitatea didactică

După obținerea doctoratului, Ciorănescu se reîntoarce în țară și este numit, în 1929, conferențiar la Catedra de matematici generale, la Institutul Politehnic București. Devine titular în 1933 și predă aici până în 1941. Apoi, este trecut profesor suplinitor la Catedra de Geometrie Analitică, unde funcționează până în 1943, când devine profesor titular la Catedra de Analiză Matematică, la Institutul Politehnic din București. Predă până în 1957, când a decedat, pe 2 aprilie, din cauza bolii de inimă de care suferea. A fost rectorul Institutului Politehnic din București, în anul 1944.

La o analiză succintă, memoriile lui N. Ciorănescu cuprind domeniul algebrei, analizei matematice și al mecanicii, asupra căruia vom insista.

În domeniul mecanicii generale, și anume, cel al mecanicii sistemelor continue, în afară de teza de doctorat, a mai elaborat alte șase memorii.

În memoriul „*Sur certains problemes inverses relatifs au potentiel*”, publicat în 1939, la Paris, în „Comptes Rendus al Academiei de Științe din Franța” (t. 190, p. 707), se ocupa de mecanica fluidelor, tratând problema cavităților în mișcarea unui fluid perfect, ale căror rezultate se aplicau în domeniul hidroaerodinamicii.

Alte două memorii sunt din domeniul fizicii matematice (teoria elasticității), tratând despre problema deformării plăcilor elastice.

Preocupări în domeniul sateliților artificiali

Ultimele două memorii din domeniul mecanicii, publicate în anul 1940, prezintă interes pentru tema lucrării noastre. Ele au apărut în Buletinul de Științe al Academiei Române: „*Sur les proprietés*

generales des mouvements balistique” (t. XXIII, nr. 10, p. 466-472) și „*Le mouvement d'un point materiel dans un milieu resistant sous l'action d'une force centrale*” (t. XXIII, nr. 3, p. 127-131).

În prima lucrare se studiază dinamica punctului material greu în mișcare, într-un mediu rezistent. În a doua lucrare s-a ocupat de cazul în care forța este centrală, iar mișcarea punctului material greu având loc tot în mediu rezistent.

Profesorul Caius Iacob reia problema studiată de Nicolae Ciorănescu, privind mișcarea unui punct material greu într-un mediu rezistent și arată că acest caz se poate trata mult mai simplu folosind ecuațiile intrinseci. În această situație, Caius Iacob, în 1941, propune în revista „Pozitiva” (nr. 9-10, mai-iunie) un articol ce avea ca titlu „*Asupra mișcării unui punct material într-un mediu rezistent, sub acțiunea unei forțe centrale*”.

Erau probleme de balistică, de mișcare a rachetelor pe traiectorii, care, pentru anul 1940, reprezenta o dificultate în domeniu. Conținutul lucrărilor deschideau drumul spre înțelegerea unor fenomene fizice legate de zborul rachetelor și a sateliților artificiali.

Merită să reținem aspectul că în această perioadă au apărut mai multe lucrări pe tema mișcării corpurilor de masă variabilă. Aici îi putem aminti pe profesorii universitari V. Vâlcovici, Gh. Vrânceanu și Ion Plăcișteanu.

Ciorănescu a scris și lucrări de popularizare a științei, printre care o „*Astronomie pentru toți*”, în colecția „Cartea satului”, în 1946, de 128 de pagini.

A fost membru al Societății Științifice Române, fiind chiar președintele ei, timp de un an. Pentru activitatea științifică desfășurată, a fost ales membru al Academiei de Științe din România. Răpus de boală, la vârsta de 54 de ani, a lăsat în urma sa o operă care constă în 94 de memorii publicate în țară și străinătate și 34 de lucrări didactice, monografiile și articole.

BIBLIOGRAFIE

1. Andonie, Șt. George, *Istoria matematicilor aplicate clasice în România*, Editura Academiei, București, 1971, p. 146-159.
2. Ghilimescu, Ion Ștefan; Popescu, Minai Gabriel, *Dinastia Ciorăneștilor*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2000.
3. Ioan N. Radu, *Istoria astronauticii în România*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2006.
4. C.C.D. Dâmbovița, Din vița școlii dâmbovițene, Târgoviște, 1977.

Prof. Ioan N. Radu

DEMERS BIBLIOTECAR

Bibliotheca Sangallensis

Pentru cineva care și-a propus să cunoască la fața locului cele mai frumoase biblioteci istorice europene, o vizită în orașelul elvețian *St. Gallen* este un reper obligatoriu. M-am gândit mereu la Biblioteca abațială de la *St. Gallen* după ce am citit, la începutul activității mele profesionale, paginile ce i-au fost consacrate de Anthony Hobson în erudita sa lucrare *Great Libraries* (studiată în versiunea franceză, *Grandes Bibliothèques*, Paris: Editions Stock, 1971).

Situat în nord-estul Elveției, aproape, dar nu pe malul lacului Constanța, într-un peisaj ce amintește de Predeal, orașul *St. Gallen*, cu nelipsitele fațade decorate în secolele XIII-XIX, cu străzi pitorești și fântânile obișnuite din așezările elvețiene, cu piațete pline de farmec, își trage numele de la călugărul irlandez Gallus. El s-a stabilit la anul 612 pe malul râului *Steinach*, a dus o viață de pustnic și după moartea sa, în 650, a fost venerat de localnici ca un sfânt protector. O abație benedictină a fost fondată în anul 720 pe locul schimniciei sale. Sf. Gall (*Gallen*), după cum i s-a păstrat amintirea în diverse izvoare, a făcut parte dintr-un grup de călugări irlandezi itineranți care au evanghelizat parte din aceste ținuturi europene, locuite de triburile alemanice păgâne. Acești călugări-misionari din secolele VII-VIII și urmașii lor au întemeiat mănăstiri cu scriptorii. Între ele, cea de la *St. Gallen*, devenise, în secolul al IX-lea, o abație deja bogată și celebră. Existența scriptoriului este atestată de la 760. S-a păstrat, datând din anul 820, planul mănăstirii, adevărată cetate, care a avut o influență considerabilă asupra altor edificii benedictine medievale.

Biblioteca abației de la *St. Gallen* avea un catalog (manuscris) încă de pe la jumătatea secolului al IX-lea, iar dintre manuscrisele

inventariate în acest document, peste 400 de titluri, multe se mai păstrază și azi, deși în anul 926 invazia ungarilor a cauzat distrugerii și a impus un refugiu soldat cu mari pierderi, iar în 937 un incendiu a pus colecțiile în pericol, multe volume căzând pradă flăcărilor. Prezența ungarilor la *St. Gallen*, în această perioadă, se explică prin incursiunile pustiitoare în Europa Centrală pe care le-au întreprins după stabilirea în Câmpia Panonică și până la bătălia de la *Lechfeld*, în apropiere de *Augsburg*, când în 955 au fost înfrânți și opriți în înaintarea spre vest de împăratul german *Otto I*, cel care a pus bazele Sfântului Imperiu Roman de Națiune Germană (așa cum a fost numit mai târziu). În librăria mănăstirii, loc de popas obligatoriu pentru orice vizitator, mi-a atras atenția o lucrare, interesantă și pentru istoriografia noastră, editată pe baza documentelor aflate în fondurile bibliotecii elvețiene – *Die Ungarn in Sankt Gallen. Magyarok Szent Gallenben. Mittelalterliche Quellen zur Geschichte des ungarischen Volkes in der Stiftsbibliothek St. Gallen*, de *Johannes Duft* și *Tibor Missura-Sipos* (publicată în 1992).

Mănăstirea și biblioteca sa au intrat în declin în secolul al XII-lea, dar istoria consemnează o nouă dezvoltare, începând cu anul 1430, prin creșterea considerabilă a fondurilor de manuscrise, alcătuirea unui nou catalog și cumpărarea de tipărituri. Tulburările Reformei au fost surmontate de așezământ. Cantonul *St. Gallen* a rămas catolic, iar primarul orașului, un umanist al vremii – *Vadian* (*Joachim de Watt*), a cărui statuie se înalță azi în piața centrală, a salvat biblioteca și arhivele abației.

La mijlocul secolului al XVII-lea un abate, *Pius*, a achiziționat o tiparniță, iar scriptoriul s-a transformat în primul centru tipografic elvețian. În veacul următor, în ultimul conflict

religios al vechii Confederații (creată la anul 1291), trupele reformaților din Zürich și Berna atacă și jefuiesc așezământul și își înșușesc valori importante. Unele manuscrise medievale și câteva imprimate au fost restituite mai apoi, dar multe se mai păstrează și azi în fondurile Bibliotecii Centrale din Zürich.

Între 1757 și 1765 se reconstruiesc clădirile, biserica abațială și biblioteca, dar și ansamblul monastic în totalitate, în opulentul stil baroc, cu elemente roccocco, așa cum le vedem și azi, desigur restaurate de mai multe ori în timp. Prințul-abate Célestin II Gugger de Staudach a avut inițiativa construirii unei noi biblioteci. Maestru constructor a fost Peter Thumb, care a ridicat clădirea în 1758, stucaturile decorative au fost realizate de frații Johann Georg și Matthias Gigl, iar pictura tavanului se datorează lui Josef Wannemacher. Sălii principale i-a fost adăugat un cabinet al manuscriselor, unde în dulapuri, înșirate de-a lungul pereților, sunt păstrate valoroasele cărți manuscrise și unde publicul nu are acces.

Acestei perioade a înflorire a abației și a bibliotecii sale, când multe biblioteci personale și colecții de curiozități (monede, medalii, picturi, minerale, fosile, instrumente de calcul, plante exotice ș.a.) s-au adăugat valorilor existente, i-a urmat, la început de secol XIX, o hotărâre administrativă, din 1805, a autorităților cantonului St. Gall prin care activitatea abației a fost suprimată, guvernul cantonului mutându-se în clădirile așezământului. Din fericire, biblioteca și arhivele abațiale au rămas pe loc, în locurile destinate inițial, iar în 1813, biblioteca a fost atribuită comunității catolice a orașului. Până în 1981 preoții au îndeplinit funcția de bibliotecari, iar de la această dată, biblioteca a devenit un centru de cercetare, condus de universitari laici.

Ca și în cazul altor abații europene, la St. Gallen, biblioteca face parte dintr-un complex de construcții și alături de monumentala biserică monastică, reprezintă centrul și mândria așezământului, ambele fiind decorate cu stucaturi aurite, cu plafoane pictate și mobilier scump.

Principala sală a bibliotecii fură privirea prin marchetărie, prin aspectul luxos, chiar supraîncărcat. Turiștii plătesc o taxă de vizitare (15 franci elvețieni, echivalentul a 15 dolari

americani), depun la garderobă, haine, genți și aparate de fotografiat, apoi, foarte supra-vegheați, intră în marea sală târându-și picioarele pentru a nu pierde papucii supra-dimensionați de pâslă puși peste încălțăminte proprie. Deasupra ușii de intrare, din lemn, sculptată și decorată în stilul barocului târziu, se află o inscripție în limba greacă, ce poate fi tradusă „Farmacia sufletului”, ceea ce ne amintește de antica inscripție asemănătoare din templul lui Horus de la Edfu, în Egiptul de sud și de inscripția din al XVII-lea veac, de la intrarea în biblioteca mănăstirii Hurezi, tot în limba greacă, tradusă de N. Iorga astfel: „*Biblioteca de hrană dorită sufletului, această casă a cărților îmbie preînțeleapta îmbelșugare, în anul 1708*”.

Cei care nu au văzut o bibliotecă barocă sunt vizibil impresionați. Cei care au văzut, se lansează în comparații cu bibliotecile abațiale germane de la Metten și Wiblingen, cu sala istorică, din 1721-1727, a actualei Biblioteci Naționale a Cehiei de la Praga, cu biblioteca abațială austriacă de la Melk și chiar, păstrând proporțiile, cu renumita sală de lectură, azi muzeu, *Prunksaal* a Bibliotecii Naționale a Austriei, de la Viena.

Fondurile de carte sangalliene sunt pe măsura edificiului ce le adăpostește. Azi, în colecțiile bibliotecii se află *2100 de manuscrise*, *1650 de incunabule* (imprimate de până la 1500) și *post-incunabule* (tipărituri dintre 1501-1520) și *160000 de cărți*, apărute de la jumătatea secolului al XVI-lea până azi. Un catalog informatizat asigură, din 1996, consultarea bibliografică a acestor valori, iar din 2002 biblioteca pune la dispoziția celor interesați și o colecție digitală selectivă a celor mai importante manuscrise.

Există un specific al colecției de manuscrise, datorat numărului mare de exemplare din secolele IX-X, care au fost realizate în scriptoriul mănăstirii și care s-au păstrat până în zilele noastre în bibliotecă. Această continuitate, biblioteconomică și istoriografică este rară, dacă nu unică, în istoria zbuciumată a bibliotecilor europene. Alte manuscrise, copiate aici, s-au risipit și se păstrează în biblioteci din Europa și America, dar sunt recunoscute după stil ca provenind din abația helvetă (*codices*

dispersi Sangallenses). Scriptoriul a atins culmea productivității sale în cursul secolului al IX-lea, iar catalogul, realizat între 850 și 880 (Ms. 728), cuprinde 426 de titluri, așezate pe discipline și localizate după funcționalitate, în biserică (*ad sacrarium*), pentru cărțile liturgice și în colecțiile școlii (*ad scolam*), pentru cărțile de învățatură, la care au fost adăugate texte din literatura Antichității.

O altă caracteristică a manuscriselor sangalliene este vechimea. De semnalat în acest sens un fragment din opera poetică a lui Virgiliu, scris la Roma pe la anul 400. (*Vergilius Sangallensis*, Ms. 1394) și manuscrise din secolele X-XI cu scrieri ale lui Horațiu, Lucian, Sallustiu, Ovidiu și Cicero. Un text latin vechi, de la începutul secolului al V-lea, cuprinde fragmente din versiunea latină a Vechiului și Noului Testament, în traducerea Sf. Ieronim, cunoscută sub numele de *Vulgata*. Exemplarul, copiat în Italia pe la 410-420, a ajuns la St. Gall la sfârșitul secolului al VIII-lea (Ms. 1395). Printre manuscrisele vechi ale bibliotecii, ce nu provin din scriptoriul abației, se află și un text laic, de drept cutumiar (obiceiul pământului), *Codul regelui longobard Rothari*, promulgat la Pavia în 643, codice scris pe la 670-680 în Italia (Ms. 730).

O trăsătură specifică colecției se datorează *palimpsestelor* (manuscrise vechi de pergament sau papirus, de pe care s-a răzuit/șters scrierea inițială cu scopul de a fi copiate texte noi, dar de pe suprafața cărora se mai pot citi urmele vechii scrieri). Printre cele conservate la St. Gall se află și un codex faimos, numit de specialiști *Rex palimpsestorum*, ce cuprinde ca scriere veche, singurul text păstrat cu proza și poemele unui spaniol din secolul al V-lea, Flavius Merobaudes, unica versiune cunoscută a unui îndrumar de medicină veterinară, datorat scriitorului latin din secolul al IV-lea, Flavius Vegetius Renatus și alte texte.

Dintre valorile bibliofile ale secolului al X-lea se impune un *Evangelium longum*, realizat la 894, cu un scris decorativ și artistic deosebit, operă a unui mare caligraf, călugărul Sintram. Manuscrisul a fost ferecat în scoarțe cizelate în metal și împodobite cu plăci de fildeș, sculptate de călugărul Tuotilo (Ms. 53).

Sigur, pentru fiecare epocă din istoria abației și bibliotecii sale pot fi enumerate foarte multe alte exemple de manuscrise și tipărituri cu valoare artistică, documentară și culturală. Între acestea un *Miscelaneu* din secolul al XVI-lea (Ms. 806) ce privește trecutul istoric românesc, un manuscris cu file ce cuprind *povestirile despre Vlad Țepeș*. Semnalăm și faptul că în colecția de tipărituri se află și unicul exemplar din lume al unei cărți xilografice (tipărită de pe plăci de lemn sculptate cu imagini și text), o culegere de *Profeții sibiline* (imprintate între 1461-1465).

În legătură cu abația de la St. Gallen se află și o *sfântă protectoare a bibliotecilor și patroană a bibliofililor*, necunoscută la noi. Este vorba despre o doamnă a secolului al XI-lea, Wiborade, retrasă la mănăstire. Înaintea invaziei ungarilor de la 926, aceasta a avut o premoniție și a sfătuit pe călugări să pună la adăpost pe o insulă manuscrisele bibliotecii, în mănăstirea-soră de la Reichenau. În timp ce monahii s-au refugiat într-un castel din apropierea abației, Wiborade, credincioasă jurământului de schimnică, a rămas în mănăstire și a căzut victimă invadatorilor. A fost canonizată la Roma în 1047 și este reprezentată în miniaturile unui manuscris hagiografic de la 1430-1436, păstrat în bibliotecă (Ms. 586), cu o carte (strânsă la piept) și o halebardă (în mână).

Aceste informații și încă multe altele pot fi găsite în lucrarea *La Bibliothèque abbatiale de Saint-Gall. L'histoire, le lieu, les collections*, alcătuită de Ernst Tremp, Johannes Huber și Karl Schmuki, publicată de Editions du Monastère Saint Gall, 2004.

Într-o carte-album, relativ recentă, *Bibliothèques du Monde*, de Guillaume de Laubier și Jacques Bosser (Editions de La Martinière, 2003), în paginile rezervate prezentării bibliotecii abațiale de la St. Gall, autorii afirmă că „*Istoria marilor biblioteci conventuale este și cea a culturii europene*”.

Situl abațial este înscris de UNESCO, din 1983, în Patrimoniul Cultural Mondial pentru valoarea colecțiilor bibliotecii, considerată excepțională.

Biblioteca virtuală, sprijin pentru dezvoltarea durabilă

Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Informatică – ICI București a organizat un eveniment cu tematica „**Rolul TIC în dezvoltarea durabilă**”. Evenimentul intitulat „**Bibliotecile și agenda digitală 2020. Viitorul Bibliotecilor Virtuale**” a avut loc la Biblioteca Academiei Române din București în data de 22 aprilie 2013 și s-a bucurat de o prestigioasă audiență din partea personalităților din lumea academică, a directorilor de biblioteci universitare, a reprezentanților bibliotecilor publice, precum și a reprezentanților administrației publice centrale, a mediului de afaceri și de cercetare. Invitatul special al evenimentului a fost Prof. Univ. Dr. Ion Stoica. Au fost prezenți și reprezentanți ai autorităților publice centrale: Dl. Bebe Viorel Ionică – Secretar de Stat, Ministerul pentru Societatea Informațională și Dl. Tudor Prisecaru – Secretar de Stat, Ministerului Educației Naționale.

În mesajul de deschidere, s-a arătat faptul că România are nevoie de o strategie susținută pentru digitalizarea conținutului și formarea culturii digitale în rândul utilizatorilor. În acest sens, s-a remarcat necesitatea unei cooperări trans-sectoriale, între bibliotecile centrale și locale din România, autoritățile publice, precum și între instituțiile de cercetare-dezvoltare specializate. Acad. Florin Filip a subliniat importanța acestor conferințe pe tematica dezvoltării durabile, totodată remarcând faptul că România are nevoie să se alinieze noii culturi a secolului XXI.

A urmat o prezentare a proiectului **e-Cultural Highway**, proiect finanțat de către Ministerul pentru Societatea Informațională și realizat de către ICI București. Specialiștii ICI București au explicat faptul că scopul acestui proiect îl reprezintă facilitarea accesului utilizatorilor interni și externi la informațiile privind instituțiile și obiectivele culturale (muzee, teatre, galerii de artă, case memoriale, situri arheologice) la nivel de localitate, județ și țară (care pun în valoare potențialul cultural), precum și informațiile despre unitățile de cazare (hoteluri, moteluri, pensiuni) din localitățile în care se află obiectivele căutate. Rezultatul final este realizarea unui sistem integrat care să dispună de o meta-bază de date ce va conține toate informațiile referitoare la instituțiile culturale reprezentative, coroborat cu informații turistice. Mai multe informații despre proiect pot fi accesate la adresa <http://eculturalhighway.ici.ro/ecultural/>

Unul dintre momentele importante ale conferinței a fost lansarea oficială a platformei online ROMBIB – **Platforma Bibliologilor Români**, urmată de o prezentare a funcționalităților acesteia. Prezentarea a fost susținută de către echipa tehnică a ICI București, care a explicat că scopul platformei este prezentarea personalităților și persoanelor care au activat sau activează în domeniul științelor informării și comunicării, cu precădere în bibliologie. Prima versiune a acestui instrument de informare online a fost creată în cadrul proiectului **eCulturalHighway**. Obiectivul principal al construirii acestei platforme a fost acela de a facilita comunicarea între profesioniștii dintre diferitele rețele de biblioteci și alte instituții implicate în prelucrarea și valorificarea informațiilor, fie în forma tradițională, fie în forma digitală. Proiectul a avut ca punct de pornire lucrarea „**Bibliologi Români. Dicționar**” (autori G. Buluță, V. Petrescu, E. Vasilescu) și este prevăzut a se dezvolta în continuare prin adăugarea de noi înregistrări privind persoanele angrenate în domeniu. Site-ul poate fi accesat la adresa <http://rombib.ici.ro>

La finalul prezentării s-a menționat faptul că ICI București urmărește cesionarea platformei create către un partener de prestigiu din domeniul bibliotecilor, care să o poată gestiona, extinde și îmbunătăți. Acest partener va fi selectat în urma unei consultări publice.

Sesiunea de dezbateri cu privire la viitorul bibliotecilor virtuale din România s-a bucurat de un interes deosebit. Invitatul special, Prof. Univ. Dr. Ion Stoica a subliniat că bibliotecile trebuie să se redefiniească conceptual și practic în condițiile societății informaționale și a arătat, cu argumente profesionale clare, nevoia unei cooperări și colaborări pe proiecte mari, într-o strategie unitară. La discuții au participat activ atât membrii prezidiului cât și invitații din sală. Printre tematicile discutate s-au numărat subiecte importante precum aspectele financiare, aspectele legate de cooperarea bibliotecilor centrale și locale, precum și nevoia de dezvoltare a unor proiecte la nivel înalt. În urma acestei sesiuni de dezbateri, s-a convenit de comun acord să se redacteze un document care să conțină atât concluziile evenimentului cât și propunerile din partea participanților. Acest document urmează a fi transmis structurilor administrației centrale și locale care au ca sarcină coordonarea activității bibliotecilor.

Prof. univ. dr. Doina Banciu

Comunicare și comportament în relațiile cu publicul

Biblioteca este templul învățării, iar învățătura a eliberat mai mulți oameni decât toate războaiele din istorie. (Carl Thomas Rowan)

Faptul că a comunica este un fenomen atât de universal, firesc, cotidian și natural, ne poate face să nu conștientizăm totdeauna deosebita sa complexitate. În fiecare moment, oamenii comunică între ei, adică fac schimb de informații, iar pentru aceasta ei folosesc diferite mijloace. Mijloacele electronice sunt o invenție care: ne ușurează viața, spulberă distanțe și inhibiții, ajută să ne redescoperim și să ne deschidem în fața celorlalți, ne alungă singurătatea, ne poate apropia, dar și îndepărta de ceilalți, pentru ca au regulile și capcanele lor, de care trebuie să fim conștienți. Considerăm că astăzi cunoașterea etichetei, de exemplu, a e-mail-urilor trece dincolo de simpla evitare a mesajelor lungi și a majusculelor: poate face diferența dintre profit și pierdere. Comunicarea este indispensabilă, dar trebuie să comparăm și să privim cu ochi critic toate informațiile pe care le primim și le transmitem.

Trăim, se afirmă tot mai des, într-o „civilizație a comunicării”, iar motivele comunicării (a informa, a instrui, a influența, a convinge etc.) s-au amplificat în același ritm cu mijloacele prin care se realizează transferul de informații. Comunicarea este un domeniu atât de firesc al vieții noastre, încât, de multe ori, uităm cât de mult tact și flexibilitate sunt necesare în cadrul acesteia. Comunicarea este o artă.

Se impune a face o distincție între comunicare și comunicație. Comunicarea reprezintă activitatea umană specifică, iar comunicația se referă la instrumentele, tehnicile, tehnologiile ce înlesnesc procesul comunicării. Odată cu evoluția computerelor multi-media, conectarea acestora în rețelele locale și publice, ca și prin tehnologia Internet-ului, s-a creat posibilitatea ca tehnologii odinioară separate (telefonie, tehnologia

informatică, prelucrarea imaginilor etc.) să fie interconectate și să deschidă domenii complet noi de aplicații, care au o mare însemnătate pentru instituții. Internetul (o rețea de rețele) a schimbat deja enorm lumea instituțiilor și o va face în viitor într-un mod și mai radical. Astfel, procesele de comunicație ale instituțiilor se realizează tot mai mult sub noi forme. Acest fapt are desigur consecințe atât pentru organizarea lor, cât și pentru angajații lor.

Complexitatea vieții moderne a făcut să crească din ce în ce mai mult exigențele societății față de om. Creatorul și consumatorul tuturor valorilor sociale este omul, de aceea de pregătirea lui depinde progresul societății.

Trăim într-o lume „tehnocratizată”, dar și într-o lume confuză, populată de infractori șmecheri și mărunți, într-o lume în care politețea și decența, amenințate cu retragerea la muzeul de antichități, ne îndeamnă să citim. Cine altele decât cărțile despre comunicare, despre comportament, despre deontologie profesională pot deschide drumul de acces pentru reconstituirea fizionomiei unei colectivități și pentru o mai bună apreciere a manifestărilor de orice fel.

Biblioteca a fost și va rămâne un important centru cultural și educativ. Bogăția unei biblioteci nu este dată numai de valoarea cărților, a manuscriselor, a documentelor etc. ci și de valoarea resursei umane, bibliotecarii.

Un studiu realizat în Statele Unite și publicat pe blogul spaniol comunicacion-cultural.com arată că 50% dintre cei care frecventează bibliotecile obișnuiesc să cumpere ulterior cărțile autorilor pe care i-au descoperit astfel. Aceasta vorbește despre beneficiile bibliotecii pentru piața de carte. Despre avantajul citirii unei cărți în formatul tradițional (oricât de mult ar avansa tehnologia) s-a

discutat și se discută încă foarte mult. Este evident, discursul este în favoarea cărții, iar sarcina bibliotecii, a bibliotecarilor de a atrage publicul este mai dificilă astăzi când pe piață există din ce în ce mai multe și mai atractive oferte.

În activitatea unei biblioteci publice un rol important îl au relațiile cu publicul, iar bibliotecarului îi revine rolul de interfață. Relațiile comunicaționale se referă la informarea, socializarea, educarea și confortul psihologic al utilizatorului. Activitatea bibliotecarilor de relații cu publicul vizează în principal împrumutul de cărți la termen și împrumutul la sala de lectură, accesul la baza de date pentru regăsirea informațiilor, accesul la cataloagele tradiționale (alfabetice, sistematice etc.), multiplicarea la cerere prin xerocopiare etc.

Noile tehnologii informaționale și comunicaționale, criza, aderarea la U.E. etc. au determinat schimbări radicale în toate domeniile. Bibliotecile nu puteau să facă excepție. Aceste transformări au influențat nu numai bibliotecile ca instituții, dar și pe bibliotecar ca profesie, cerându-i-se acestuia mai multe competențe. De la absolventul de filologie, iată că el trebuie să știe să lucreze cu noile tehnologii informaționale și comunicaționale; să cunoască programe specializate pentru prelucrarea, transmiterea sau stocarea informațiilor. În condițiile în care tehnologiile informaționale devin tot mai performante, iar utilizatorii sunt tot mai exigenți, asigurarea unor servicii de calitate devine o adevărată provocare pentru bibliotecari. În acest context, cunoașterea unor metode și tehnici de comunicare este esențială pentru atragerea de noi utilizatori și fidelizarea celor existenți.

Una din calitățile de care a trebuit să dea dovadă bibliotecarul a fost adaptabilitatea. Un sondaj făcut de o echipă de la Office Team (Franța)¹ în câteva țări europene (Belgia, Franța, Cehia, Germania), privind aceste schimbări care sunt tot atâtea oportunități pentru evoluția profesională a celor care lucrează cu publicul, arată că 32% dintre cei intervievați menționează capacitatea de adaptare drept prima dintre calitățile esențiale pentru perceperea cu succes a schimbării, urmând: inițiativa (22%), autonomia (18%), tactul și diplomația (15%), loialitatea (13%).

Astăzi, statisticile arată că un procent de peste 80% dintre meseriile în care principala activitate este relația cu publicul sunt ocupate de femei. Sociologii argumentează acest lucru prin înclinația lor spre detaliu, prin capacitate mai mare de supunere, de înțelegere, printr-un coeficient mai mare al inteligenței emoționale (EQ). Astăzi, angajatorii tind să judece după un nou etalon: nu numai după

inteligența noastră sau după competența profesională, ci și după comportamentul nostru, față de noi și față de ceilalți. Acest criteriu e folosit (sau ar trebui să fie) din ce în ce mai mult în selectarea bibliotecarilor și a tuturor celor care au în principal activități cu publicul.

Inteligența emoțională sau inteligența sentimentală este capacitatea omului de a recunoaște propriile emoții, de a gestiona aceste sentimente, de a se automotiva și de a se transpune în locul altei persoane. Daniel Goleman dovedește în cartea sa de succes, „Inteligența emoțională, cheia succesului în viață” că aceia care tratează înțelept sentimentele ajung departe în viață. EQ (coeficientul emoțional) este mai important decât școlile absolvite, decât certificatele și notele obținute, spune Goleman. Iată cele cinci elemente ale inteligenței emoționale:

1. recunoașterea propriilor emoții;
2. manipularea inteligentă a emoțiilor;
3. folosirea productivă a emoțiilor (acestea trei țin de capacitățile intrapersonale);
4. empatia (interpretarea corectă a sentimentelor altora);
5. tratarea corectă a relațiilor. (ultimele două țin de capacitățile interpersonale).

Trăim într-o epocă a transformărilor, a schimbărilor, în care la modă este omul util, omul eficient și în care timpul nu ne ajunge niciodată. Consumatorul de informații are nevoie să găsească repede, din zecile, miile de date, informația necesară. Cine poate să facă acest lucru cel mai bine? Bibliotecarul.

Comunicarea eficientă și eficace este considerată drept cheia succesului în relația dintre o instituție și publicul ei. De aceea, fiecare bibliotecă își are propriile sale metode și tehnici, propriile strategii de comunicare și promovare. Pentru a se face vizibilă trebuie să existe nu numai o strategie de comunicare a bibliotecii, ci și de PR., dar, din păcate, nu toate bibliotecile își permit un departament de PR care să se ocupe de vizibilitatea instituției. Este nevoie într-un cuvânt de o strategie de marketing bine pusă la punct, care trebuie să includă relațiile cu mass-media, utilizarea tehnologiilor de informare și comunicare, implicarea comunității în activitățile bibliotecii, plasarea reușită a indicatoarelor interne și externe, marcarea unor evenimente și aniversări, broșuri, buletine informative, foi volante, ghiduri, organizarea diverselor expoziții, evenimente, lansări de carte, închirierea de spații pentru desfășurarea unor evenimente culturale, crearea unui web site al bibliotecii, rapoarte despre activitatea bibliotecii, crearea unor

grupuri, a unui forum al specialiștilor în domeniu, care să vină cu soluții la diverse situații concrete, care să răspundă întrebărilor utilizatorilor, informarea despre servicii. Toate acestea sunt și mijloace de a face reclamă, publicitate.

Este important să nu uităm de rețele de socializare care în ultima perioadă au înregistrat o creștere tot mai mare în detrimentul comunicării bilaterale de tip e-mail sau sms datorită forței de multiplicare pe care acestea o oferă utilizatorului. Studiile arată că oamenii își petrec din ce în ce mai mult timp în rețelele de socializare. Argentinienii și rușii sunt conectați peste 10 ore pe zi în rețelele de socializare, iar israelienii 11 ore. Într-un studiu intitulat *The Power of Six Degrees Changing the way we think about communication* se spune: „Astăzi, rețelele de socializare au depășit pornografia, ocupând primul loc în topul activităților de pe Internet. Există peste 200.000.000 de bloguri, 77% dintre utilizatorii de internet citesc informațiile de pe bloguri, iar 34% dintre bloggeri postează opinii cu privire la produse și branduri în timp ce statisticile arată în continuare că vom avea de-a face cu o creștere exponențială. Dacă Facebook ar fi o țară, aceasta ar fi a treia din lume în ceea ce privește populația și asta în condițiile în care zilnic pe Facebook se adăugă 1,5 milioane de postări”².

Orice afacere, orice instituție are nevoie de reclamă, de publicitate. Stuart Henderson Britt spunea că „să faci afaceri fără publicitate e ca și cum i-ai face cu ochiul unei fete pe întuneric. Tu știi ce faci, dar ea nu.” Nu întâmplător mari companii alocă bani foarte mulți pe reclame. Este adevărat, scopul reclamei în cazul bibliotecilor nu este unul material, ci de a face cunoscute serviciile, de a atrage publicul. Și totuși, bibliotecarii prin mijloace simple și la îndemâna lor pot atrage cititorii, utilizatorii de informații: prin comportament, prin felul în care comunică, prin amabilitate, prin rezolvarea cât mai rapidă a cererilor clienților, prin crearea unui mediu cât mai plăcut și, nu în ultimul rând prin ținută.

În procesul comunicării în care bibliotecarul este emițător și utilizatorul-receptor, un rol important îl are mediul în care comunicarea are loc, fie că este o comunicare față în față în cadrul unor dialoguri și activități culturale, fie că este vorba despre mediul virtual. Putem vorbi de comunicare tradițională și modernă.

În viitor, accesul la documentele digitale va fi vital pentru succesul oricărei activități de informare și cercetare. Era noilor tehnologii informaționale și comunicaționale, era digitală schimbă și va schimba modul în care oamenii învață, comunică, muncesc,

fac afaceri, trăiesc etc. De aceea, în noul context, comunicarea și informația devin esențiale. Putem spune că suportul electronic oferă angajaților, managerilor de comunicare și marketing o multitudine de avantaje, dar utilizarea incorectă și ineficientă, prin necunoașterea unor reguli minime, poate duce la pierderi greu de cuantificat atât în domeniul imaginii instituției, cât și a vânzării produselor sau serviciilor. *Productivitatea muncii informaționale va deveni provocarea economică a societății informaționale. De ea va depinde poziția competitivă a fiecărei țări, a fiecărui domeniu de activitate și a fiecărei instituții din societate (Peter Drucker).*

Așa cum spuneam la început, cel mai de preț într-o instituție este resursa umană. În cazul nostru bibliotecarii. Cel mai important rol atât în comunicare, cât și în promovarea imaginii unei instituții îi revine specialistului care are contact direct cu utilizatorul, adică bibliotecarului. Trebuie să fie o persoană educată și educabilă, amabilă, este determinantă imaginea pe care o lăsa asupra utilizatorului. Se spune că niciodată nu ni se oferă o a doua șansă pentru a face o primă impresie bună. Este foarte important cum se comportă bibliotecarul, cum vorbește, dar și cum se îmbracă. El reprezintă imaginea bibliotecii. Putem opta, în ceea ce privește îmbrăcămintea, pentru tradiționala fustă, bluză și sacou sau pantalon și sacou, materialele fiind alese în funcție de anotimp. Nu trebuie să avem multe haine și foarte scumpe pentru a arăta bine, dar ele trebuie să fie curate, bine asortate și de fiecare dată accesoryzate cu altceva, lăsând impresia că purtăm în fiecare zi o ținută nouă. Coafura și machiajul trebuie să fie discrete, de zi, iar încălțăminteă comodă.

Implementarea calculatorului acum mai bine de 15-20 de ani, dezvoltarea noilor tehnologii informaționale și comunicaționale au determinat și la noi apariția unui nou profil al bibliotecarului.

E greu să găsim un bibliotecar bun? Trebuie alese cu mare atenție acele persoane care corespund unor cerințe prestabilite de angajatori. Bibliotecarul, pe lângă pregătirea profesională trebuie să dovedească dragoste față de carte, de cultură, față de oameni. Profesia de bibliotecar, ca atâtea altele, se practică și din vocație, o vocație care se poate descoperi, cultiva și perfectă prin intermediul educației continue.

Imaginea, uneori perimată a bibliotecarului poate fi remediată prin efortul în echipă ale bibliotecarilor, ideile preconceptuate despre bibliotecari, percepția „ochiului public”, pot fi schimbate chiar de bibliotecarii înșiși: prin atitudine, comportament, competență,

profesionalism, prin comunicare și comunicație, prin ținută – nu în ultimul rând. Prin efortul colectiv, ei trebuie să recâștige acea imagine a bibliotecarului de „savant” existentă din Antichitate. De asemenea, glasul celor îndreptățiți ar trebui să se audă mai mult și mai puternic: ei ar trebui să vorbească despre munca de bibliotecar, despre ceea ce se ascunde în spatele rafturilor cu cărți frumos aranjate, așteptându-și cititorii, despre frumusețea de a fi bibliotecar, de a lucra atât cu cărțile cât și cu oamenii. Altfel, vom constata că, așa cum spune Antoine de Saint-Exupery *lucrul cel mai prețios rămâne nevăzut*.

Schimbarea percepției „ochiului public” despre bibliotecar și implicit despre bibliotecă este necesară astăzi mai mult ca oricând, astăzi când tinerii stau mai mult în fața calculatorului decât în bibliotecă. Această schimbare și aplecare a tinerilor (a oamenilor în general) spre carte (în forma ei clasică) depinde de cei care lucrează aici, de comportamentul lor și de felul în care ei comunică cu publicul.

Bibliotecarul trebuie să fie un bun negociator, adică să convingă utilizatorul să treacă pragul bibliotecii. Circumstanțele ce determină necesitatea unei negocieri sunt extrem de diverse și de numeroase. Negociem atât în viața personală (cu copiii, cu soția/soțul, cu vecinii etc.), cât și în viața profesională. Bibliotecarul trebuie să fie un bun negociator, un bun mediator, să fie capabil de a înțelege evoluția unei situații tensionate și de a găsi soluția justă pentru a-și apropia pe oameni, în loc de a-i învrăjbi. Iată un exemplu dat de Daniel Goleman în cartea *sa Inteligența emoțională – cheia succesului în viață*: Era la începutul anilor 70, când protestul mondial al tineretului împotriva războiului din Vietnam ajunsese la apogeu. O bibliotecară care lucra la o Agenție Americană de Informații din străinătate primise niște vești proaste: un grup de studenți avea de gând să îi incendieze biblioteca. Printre studenții activiști care o amenințau avea însă și niște prieteni. Ea a invitat grupul să își țină mitingurile în biblioteca ei, invitând și câțiva americani rezidenți în acea țară, ca să îi asculte, creând astfel posibilitatea unui dialog, în locul unei confruntări. Procedând astfel, ea și-a transformat în capital relația cu cei câțiva lideri ai studenților pe care îi cunoscuse. Tactica a deschis noi căi de înțelegere reciprocă, întărind prietenia ei cu liderii studenților, iar biblioteca a scăpat neatinsă, sediul ei a scăpat de pagubele suferite de alte sedii americane, al căror personal nu a avut acest talent³.

Este adevărat că mulți se bucură de posibilitatea de a vizualiza o carte electronic, nemaifiind obligați să vadă figurile „acre” ale

bibliotecarelor. Este la fel de adevărat ca fiecare dintre noi am dori ca atunci când intrăm în bibliotecă și spunem „aș dori o carte despre subiectul Y, nu știu autorul” să nu ne lovim de refuzul categoric al bibliotecarei, ci să ne aducă cartea de care avem nevoie. Și, cu siguranță, vom reveni la bibliotecă pentru a beneficia de serviciile ei.

Trebuie să conștientizăm faptul că opțiunea pentru o bibliotecă e determinată, nu în ultimul rând, de amabilitatea și profesionalismul bibliotecarilor, de receptivitatea față de necesitățile utilizatorilor. În multe cazuri, condițiile inadecvate din bibliotecă pot fi compensate de angajați politicoși și binevoitori, și invers: o instituție bine dotată ar putea pierde din imagine din cauza personalului nepolitic. Un zâmbet, un surâs politic nu costă nimic, dar valorează mult și chiar dacă nu durează decât o clipă, amintirea lui poate persista o viață.

Calitatea vieții la locul de muncă presupune condiții optime ale mediului de lucru (mobilier, echipamente, arhitectură etc.) și relații bune de muncă (cu șeful, cu colegii de echipă, cu ceilalți angajați). Un mediu de lucru de calitate este acela în care se pune preț pe modul în care ești tratat, pe modul în care contribuția personală la rezultatele echipei și ale instituției este recunoscută, pe modul în care organizația respectă valorile pe care le proclamă. Dezvoltarea economiei de piață și extinderea proprietății private au făcut ca munca de birou să cunoască o amploare deosebită. În aceste condiții apar cerințe noi față de componentele procesului de muncă, față de om, față de mijloacele de muncă și față de întregul sistem „om-mașină-mediul”. Calitatea vieții la locul de muncă, spun specialiștii, are două dimensiuni: una fizică și una psiho-socială. Cea fizică se referă la spațiu, luminozitate, umiditatea aerului, nivelul de zgomot etc. și poate fi standardizată, iar dimensiunea psiho-socială se referă la factorii subiectivi (colegialitate, comunicare, spirit de echipă, respectul între angajați, promovarea profesională etc.).

Se spune că biroul, sediul unei instituții reprezintă cheia spre succes. Cum afectează biroul performanțele angajaților? Un studiu realizat de *American Society of Interior Designers* a arătat că șansele ca angajații cărora le-a plăcut biroul să fie mulțumiți de jobul lor erau mai ridicate cu 31%. De asemenea, același studiu arată că dintre cei aflați în căutarea unui loc de muncă, cei mai mulți au recunoscut că modul în care arată biroul/sediul unei instituții a afectat decizia lor de a alege un job. Este adevărat că nu numai pentru angajați contează cum arată locul de muncă, dar și pentru cei care trec pragul acestei instituții în căutarea de informații.

Să nu uităm că, în etapa actuală, imaginea a devenit un aliment cotidian al sensibilității, al inteligenței și ideologiei noastre, care amplifică și facilitează creșterea exponențială a utilizării mijloacelor de acțiune asupra reprezentărilor oamenilor, meritând pe deplin caracterizarea de civilizație a imaginii⁴. Astfel, imaginea unei organizații este obiect de patrimoniu fie că este moștenită, fie că este inclusă în totalitatea bunurilor organizației. Bibliotecarul face parte din spațiul muncii; frumusețea și comportamentul sunt agreabile și au efecte psihologice pozitive asupra tuturor celor care intră în bibliotecă. El trebuie să fie garantul agreabilului la locul de muncă, trebuie să confere bibliotecii (sălilor de lectură și împrumut) impresia unui spațiu ospitalier și eficient. Mediul înconjurător poate constitui o primă condiție pentru performanța profesională.

Pentru bibliotecari, ca pentru orice altă meserie unde se relaționează mult cu publicul, există un „dress code”, dar și un cod al bunelor maniere, al uzanțelor care trebuie respectate. Uzanțele reprezintă legea nescrisă a vieții sociale.

Este știut faptul că, după întunecatul Ev Mediu și chiar după perioada renașcentistă, apogeul, în ceea ce privește regulile de educație și de comportament, a fost atins la curtea Regelui Soare, Versailles-ul. Astăzi, vorbim despre regulile de „etichetă”, datorită grădinarului șef al lui Ludovic al XIV-lea. Acesta, exasperat de nobilii care îi stricau straturile de flori și gazonul de la Versailles, i-a cerut Majestății Sale să dea un decret pentru respectarea „etichetelor” (plăcuțelor) puse în parc. Astfel, termenul de „etichetă” a ajuns să desemneze un ansamblu de reguli de bună purtare, păstrându-se, cu trecerea timpului, în limbajul curent⁵. De la plăcuțele din vremea lui Ludovic al XIV-lea și până în zilele noastre este un drum lung, pe care unii l-au parcurs în fugă sau pe ocolite, iar odată cu noile contexte sociale au apărut și noi dileme legate de comportamentul în societate.

Astăzi, când automatizarea a devenit parte integrantă din viața noastră, când bărbații și femeile au devenit colegi (tot mai multe femei sunt în posturi de decizie), când mulți tineri, oameni de afaceri, mănâncă la fast-food-uri, aceste cerințe de comportament pot părea demodate, dar ar fi o mare greșală să nu le acordăm atenția cuvenită. Chiar dacă multor oameni din jurul nostru nu prea le mai pasă de maniere, totuși, vom fi apreciați, dacă ne vom comporta așa cum cer regulile, iar satisfacțiile profesionale nu vor întârzia să apară.

Manierele reprezintă cheia bunelor relații între oameni. Ele fac parte din viața noastră, din prețul pe care trebuie să-l plătim pentru a menține armonia între noi și mediul în care trăim. Inerente vieții în societate, ele însoțesc progresul civilizației⁶.

Prin îmbunătățirea performanței și eficienței muncii lor, bibliotecarii contribuie la o înțelegere mai bună și la o percepție publică apreciativă a statutului profesional și social în societatea modernă. A avea o prezentă fizică agreabilă, a stăpâni o limbă străină și lucrul pe calculator sau a dispune de o diplomă universitară sunt elemente importante, însă departe de a suplini cei « șapte ani de acasă », de a suplini permanenta preocupare de a învăța, de a se autodepăși, de a păstra proporțiile dictate de bunul simț și de respectul pentru ceilalți.

Competenți și conștienți de sine – așa trebuie să fie bibliotecarii de azi și de mâine. Sperăm ca și în conștiința concetățenilor noștri să se formeze acea imagine pe care ei o merită de multă vreme.

Ne place să credem că bibliotecarul a fost și va rămâne o persoană animată de dorința de a promova cultura, de a sluji adevărul, cartea, marile valori spirituale ale națiunii.

NOTE

¹ Revue Assistante Plus, nr. 5, 2008

² The Powe of Six Degrees Changing the way we thinkabout communication, DDB The Yellow Series, p 4

³ Daniel, Goleman, *Inteligența emoțională, cheia succesului în viață*, Editura, ALLFA, p.15

⁴ Mariana, Tipișcă, *Protocol și comportament profesional în Ad-ția Publică*, Editura Fundației, România de mâine, București, 2002, p.68

⁵ Vedinaș, V., *Elemente de protocol*, Editura Lumina Lex, București, 2000, p.76

⁶ Dussault, Louis, *Protocol-instrument de comunicare*, Editura Galaxia, București, 1996, p. 87

BIBLIOGRAFIE

- Altman, I.; Taylor D., *Social penetration: The development of interpersonal relationships*, N.Y.: Holt, Rinehart and Winston, 1973;
- Bellenger, L., *Les outils du negociateur*, ESF Ed., Paris, 1991;
- Chiriacescu, Adriana, *Comunicare interumană. Comunicare în afaceri*, Editura ASE, București, 2003;
- Dussault, Louis, *Protocol-instrument de comunicare*, Editura Galaxia, București, 1996
- Goleman, Daniel, *Inteligența emoțională, cheia succesului în viață*, Editura ALLFA
- Johns, Gary, *Comportament organizațional*, traducere de Ioan Ursachi, Editura Economica, 1998
- Rusu, C., *Managementul strategic*, All Beck, București 1999
- Negroponce, Nicholas, *Era digitală*, traducere de Mihai Mănăștoreanu, Editura All, București, 1999
- Olivești Stephane, *Comunicarea managerială*, Traducerea: Mona Moldoveanu și Valentina Pricopie, Editura Tritonic, București, 2005

Conf.univ.dr. Niculina Vârgolici

„Dați-mi o problemă de advocacy și voi ști ce să fac cu ea”!

„Niciodată să nu vă îndoșiți de faptul că o mână de oameni în cunoștință de cauză și devotați pot schimba lumea; de fapt numai ei o pot schimba.”

Margaret Mead – antropolog (1901-1978)

Ce este advocacy și care este impactul pe care îl are în bibliotecă, dar mai ales asupra comunității pe care o deservește vom încerca să descoperim împreună pe parcursul acestui articol.

Advocacy = Pleoarie activă

- este o acțiune îndreptată către schimbarea politicilor sau programelor oricărui tip de instituție;
- înseamnă pleoaria pentru apărarea ori recomandarea unei idei în fața factorilor de decizie;
- implică exprimarea opiniilor, atragerea atenției comunității către o problemă importantă și îndreptarea factorilor de decizie către o soluție;
- implică colaborarea cu alte persoane/ organizații pentru a avea impact;

Advocacy este până la urmă o „știință”, deoarece întregul proces trebuie planificat strategic, este o artă, deoarece avocații/militanții au nevoie de talent în pleoarie.

Fundația „Bill și Melinda Gates” folosește termenul advocacy pentru a desemna: „Acțiunile întreprinse de persoane sau organizații pentru a influența luarea deciziilor la nivel local, regional, național și internațional cu scopul de a ajuta la crearea unei schimbări de politici publice ori finanțare în sprijinul bibliotecilor publice.”

Această noțiune de advocacy pare la prima vedere ușor de neînțeles pentru majoritatea dintre noi, iar faptul că în ultima vreme bibliotecile desfășoară acțiuni și campanii de advocacy m-au făcut să caut să-mi clarific acest lucru.

Departamentul de Advocacy al Fundației IREX și ANBPR au desfășurat în prima parte a acestui an cel de-al doilea curs „Advocacy pentru biblioteci puternice și comunități unite” pentru 22

de bibliotecari reprezentanți ai filialelor ANBPR din 13 județe și Biblioteca Națională a României. Județele reprezentate au fost: Alba, Bacău, Botoșani, Brăila, București, Călărași, Caraș-Severin, Dâmbovița, Ialomița, Neamț, Teleorman, Vaslui și Vâlcea.

Am putut să aflu ce este advocacy și ce implică o campanie de acest fel tocmai datorită participării mele la acest curs. Titlul articolului reprezintă de fapt concluzia finală pe care am dobândit-o la sfârșitul acestui stagiul de pregătire.

Primul paradox pe care l-am întâlnit la acest curs a fost acela că de fapt noi toți bibliotecarii facem zi de zi advocacy fără să conștientizăm acest lucru.

De când se știe BIBLIOTECA are printre obiectivele sale principale informarea, educarea, comunicarea, îmbunătățirea imaginii, satisfacerea nevoilor de informare ale utilizatorilor. Toate aceste lucruri sunt realizate de cei care lucrează într-o bibliotecă realizând zilnic adevărate „planuri de advocacy”, chiar dacă noi bibliotecarii le percepem ca pe niște lucruri firești.

Însă pentru a avea succes în realizarea unui plan de advocacy ca la carte avem nevoie de un **scop de advocacy** și de un **plan de acțiune** pentru realizarea acestui scop.

Un plan de advocacy poate include numeroase metode pentru a informa publicul despre servicii pe care le furnizează biblioteca și pentru a atrage factorii de decizie din administrația locală, precum și potențialii finanțatori.

Una din componentele esențiale ale unui proces de advocacy este recunoașterea factorilor de decizie la care trebuie să ajungem pentru a ne atinge scopul de advocacy. Categoriile de **public-țintă** sunt formate din diferitele grupuri, organizații, instituții publice și

persoane fizice pe care trebuie să le convingem și să le motivăm să ne ajute în realizarea scopului de advocacy.

Partenerii bibliotecii pot juca un rol important prin care biblioteca își realizează scopul de advocacy. Parteneriatele bibliotecii sunt relații care asigură un beneficiu reciproc, atât pentru bibliotecă, cât și pentru colaborator. Este important în acest context să ne gândim la partenerii existenți și să explorăm noi posibilități de parteneriat.

Pentru a construi relații de colaborare viabile iată ce întrebări trebuie să luăm în considerare atunci când analizăm oportunitatea încheierii unor parteneriate pentru bibliotecă. Nu trebuie să uităm, un parteneriat trebuie să prezinte beneficii pentru ambele părți.

- Care sunt percepțiile asupra bibliotecii ale potențialilor parteneri?
- Care sunt potențialele priorități și interese în comunitate ale potențialilor parteneri?
- Ce anume ar trebui să facă partenerul pentru a ne ajuta în atingerea scopului de advocacy al bibliotecii?
- Are potențialul partener capacitatea, resursele și disponibilitatea de a se implica în așa fel încât să satisfacă nevoile și așteptările bibliotecii?
- Ce beneficii poate oferi biblioteca potențialului partener?
- Ce beneficii poate primi biblioteca din partea potențialului partener?
- Ce riscuri sau provocări ar implica acest parteneriat?
- Cum am putea aborda acest partener?
- Cine m-ar putea prezenta?

Un pas important în realizarea planului de advocacy îl reprezintă elaborarea **mesajului**, care trebuie adaptat fiecărei categorii de public-țintă.

Mesajele de advocacy eficiente îi ajută pe interlocutorii noștri să înțeleagă mai bine scopul de advocacy al bibliotecii și modul în care ne pot ajuta să-l realizăm.

Planurile de advocacy au, în general, un mesaj principal și trei mesaje secundare care sprijină mesajul principal.

Exemplul 1

Public-țintă: reprezentantul autorității locale care are autoritatea decizională în hotărârea bugetului bibliotecii.

Mesaj principal: Biblioteca publică din localitate oferă servicii și programe importante care răspund nevoilor comunității, în special cele legate de găsirea unui loc de muncă. Votați **DA** la creșterea bugetului bibliotecii, pentru a vă asigura că biblioteca poate oferi în continuare aceste resurse comunității.

Exemplul 2

Sub-mesaje care susțin mesajul principal

a) Noi oferim comunității resurse importante, cum ar fi ajutorul acordat în căutarea și solicitarea unei slujbe, în aprofundarea educației, în deprinderea de noi abilități sau în pregătirea cetățenilor pentru angajare, însă în acest moment ne confruntăm cu un buget insuficient, care ne împiedică să răspundem cum se cuvine cererii pentru aceste servicii.

b) Prin ajutorul acordat oamenilor în căutarea unei slujbe, biblioteca contribuie la îmbunătățirea vieții acestora și la prosperitatea economică a comunității. Anul trecut, 20 de persoane au participat la cursurile bibliotecii despre căutarea unui loc de muncă.

Am fost informați că unii membri ai comunității, care au participat la cursurile noastre și au folosit resursele bibliotecii, și-au găsit o slujbă.

c) Numărul vizitelor la bibliotecă a crescut anul trecut cu 15% și lista de programări pentru folosirea calculatoarelor este mereu plină. Ne trebuie mai multe calculatoare pentru a face față cererii. Ultima oară când am avut bani pentru calculatoare noi și pentru actualizarea celor vechi a fost acum 5 ani.

Toate mesajele de advocacy trebuie să sprijine obiectivul de advocacy propus de bibliotecă.

Pentru realizarea unui plan de advocacy de succes nu trebuie uitată **relația cu mass-media**, cum să planificăm și să gestionăm această relație pentru atingerea obiectivului de advocacy.

Care sunt avantajele informării prin mass-media?

- creșterea înțelegerii importanței programelor și serviciilor bibliotecii;
- evidențierea realizărilor;
- transmiterea poveștii (mesajului) în varianta dorită și a unui mesaj detaliat;
- îmbunătățirea imaginii bibliotecii publice;
- consolidarea credibilității bibliotecii;
- atragerea de aliați din mass-media;

În relația cu mass-media sunt câteva puncte de care trebuie să ținem cont întotdeauna:

Fii încrezător – Cunoaște-ți propriile puncte cheie ale mesajului

– Fii ferm în transmiterea lor

Impune-ți ritmul – Impune un ritm confortabil discuției, luându-ți răgazul de a-ți aduna gândurile înainte de a răspunde unei întrebări

Fii sincer – Dacă nu știi răspunsul la o întrebare, recunoaște asta, dar promite-i reporterului că îi vei transmite ulterior informația
– Ține-te de promisiune!

Fii mereu pe fază – În zilele noastre, mai mult decât altădată orice comunicare sau discuție cu un jurnalist trebuie tratată ca fiind publică

Foarte important în realizarea planului de advocacy este **atragera de resurse**. Primul lucru pe care trebuie să-l avem în vedere când pregătim o activitate de atragere de fonduri este **identificarea nevoii**. Nu putem solicita resurse fără a preciza clar ce vom face cu ele și cum le vom utiliza pentru a schimba în bine o situație sau o stare de fapt. Știind și înțelegând cât mai bine nevoia, ne va fi ușor să cuantificăm (să identificăm resursele necesare), să identificăm persoanele care ne pot sprijini (grupul-țintă), să ne pregătim mesajul cu care vom aborda aceste persoane și să stabilim metoda de atragere de resurse care o vom folosi.

La final dacă ar fi să rezumăm pașii procesului de advocacy aceștia sunt:

Problema

Problema care necesită o acțiune legată de politici/reglementări.

Scop/obiectiv

Scop: Stabilirea rezultatului ce se dorește a fi obținut.

Obiectiv: Pașii succesivi către atingerea scopului, care sunt SMART (specifci, măsurabili, realiști, limitați în timp).

Publicul-țintă

Factorii de decizie pe care încercăm să-i influențăm pentru a sprijini problema noastră.

Ralierea sprijinului

Crearea alianțelor cu alte grupuri, organizații sau persoane individuale care sunt dornice să sprijine problema noastră.

Canalele de comunicare

Mijloacele prin care un mesaj este transmis unui public ținută divers (radio, televiziune, materiale tipărite, conferințe de presă, întâlniri).

Dezvoltarea mesajului

Mesaje adaptate unei audiențe diverse care definesc problema, stabilesc soluțiile și descriu acțiunile ce trebuie întreprinse.

Strângerea de fonduri

Identificarea și atragerea resurselor (bani, echipament, voluntari, consumabile, spațiu) pentru implementarea campaniei de advocacy.

Implementarea

Realizarea unui set de activități pentru îndeplinirea obiectivelor.

Colectarea de date

Strângerea, analizarea și folosirea cantitativă și calitativă a informației adecvate pentru sprijinirea fiecărui pas din campania de advocacy.

Monitorizare /evaluare

Monitorizare: Un proces de strângere a informației pentru a măsura progresul către îndeplinirea obiectivelor pledoariei active.

Evaluare: Un proces de strângere și analiză a informației pentru a determina dacă obiectivele pledoariei active au fost îndeplinite.

O campanie de advocacy presupune multă dăruire și profesionalism. O campanie de advocacy nu este cerșetorie, decât dacă ne prezentăm și/sau ne percepem ca atare.

Este misiunea noastră de a schimba percepția asupra bibliotecii și bibliotecarilor, abordând în mod profesionist, pozitiv și orientat soluții viabile pentru campanii viabile.

„Dați-mi o problemă de advocacy și voi ști ce să fac cu ea” îmi doresc să fie provocarea pe care o lansez tuturor colegilor din breasla bibliotecărească.

Mult succes!

Daniela Iordache

bibliotecar

Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu” Dâmbovița

DIN VIAȚA BIBLIOTECILOR

Servicii noi pentru utilizatori în bibliotecile dâmbovițene

În era informației bibliotecile publice, bibliotecarii sunt de neîntrecut în inventarea de noi servicii, oportunități și mai ales de modalități de atragere la lectură a diferitelor categorii de public. Cu toate acestea, foarte mulți oameni se plâng că nu au acces la educație și formare profesională și la informație din lipsă de timp și/sau bani. Această realitate se întâmplă din cauza ignoranței majorității cetățenilor atât asupra problematicii acestor instituții cât și privind ceea ce oferă în mod gratuit biblioteca publică, cea care sprijină formarea elevilor și studenților și realizează educația de după vârsta școlară pentru copii, adolescenți, părinți și bunici.

Astăzi, este suficient să pășești într-o bibliotecă pentru ca să găsești ceva de făcut fără să te fi gândit la așa ceva în prealabil. Acces la calculatoare conectate la Internet, săli pentru audiții sau vizionare de filme, conferințe, seminarii, dezbateri pe diferite teme, simpozioane, mese rotunde, ateliere de lucru, expoziții de tot felul, întâlniri cu personalități din diferite domenii ale cunoașterii umane, școli de vară, teatru forum, story telling, grupuri de discuții etc., toate acestea se întâmplă într-o bibliotecă publică, indiferent de dimensiunea acesteia ori dacă ea funcționează în mediul urban sau rural.

Pentru cei aflați în plin proces de formare profesională sau pentru cei care au deja o carieră, biblioteca mai oferă și alte surprize – diferite tipuri de cursuri axate strict pe nevoile comunității pe care aceasta o deservește, pornind de la dorințele publicului. Și parcă toate acestea nu ar fi fost suficiente, training-urile se desfășoară într-un mod inedit, respectând principiile educației non-formale, adică *toți participanții învață într-un mod plăcut și distractiv*. Personalul din biblioteci a devenit în acest mod mai mult decât un cadru didactic, un

mentor, un ...*bibliotecar știe tot*. Cum oferta de cursuri pe care bibliotecile publice le pune în mod *gratuit* la dispoziția cetățenilor este una vastă ne vom opri la cursurile de dezvoltare personală. În orice bibliotecă din Dâmbovița găsești un specialist care să te ajute să te descoperi.

Ce poți învăța printre altele:

Cum activitățile nonformale te pot ajuta să te cunoști mai bine ca orice altă activitate și cum să lucrezi în echipă în mod eficient. Îți poți afla și depăși limitele, îți poți crește cantitatea de energie pe care o ai precum și starea de bine și de fericire. Pe lângă aceasta, activitățile nonformale *lucrează* creșterea încrederii în sine și atractivitatea, dar mai ales te învață cum să comunici cu cei din jurul tău și să vorbești în public.

Cum eșecul nu este decât un element firesc în evoluția oricărui om, cădem doar ca să învățăm să ne ridicăm și un eșec nu trebuie să ne bage în depresie ci să ne ambiționeze să încercăm din nou, cu lecțiile învățate. Succesul nu este până la urmă decât să sari din eșec în eșec până ai reușit folosind doar experiența de viață personală.

Cum atitudinea și mentalitatea sunt una din cele mai mari comori pe care un om le poate avea, dacă ele sunt sănătoase, toate rezultatele noastre vor fi pe măsura convingerilor noastre, iar rezultatele pot fi îmbunătățite dăruind celor cu care comunicăm un feedback întotdeauna pozitiv.

Cum obiceiurile noastre sunt acele comportamente automate pe care le facem zilnic și dacă ele sunt proaste ne aduc rezultate proaste. Că singurul mod în care se poate produce schimbarea în viața unui om este prin schimbarea obiceiurilor zilnice și că motivația, entuziasmul sau voința nu sunt suficiente pentru că se consumă repede.

Cum să vorbim și cum să relaționăm cu alți oameni, cum să învățăm să îi privim ca fiind colegii noștri de suferință și să dăm o mână de ajutor celor aflați la nevoie.

Cum, atunci când îți urmezi pasiunea, beneficiile sunt de zeci și sute de ori mai mari decât atunci când te mulțumești cu siguranța și confortul unei slujbe care îți oferă doar un venit mic și constant fără să îți dea plăcerea lucrurilor făcute de tine, fără să îți dea sentimentul că pui o

cărămidă pentru a face lumea mai bună prin talentele tale.

Sunt foarte multe lucruri pe care le mai poți învăța la un curs însă nu le pot enumera acum pe toate. Poate că ar mai fi de adăugat faptul că toți participanții sunt învățați cum să folosească oportunitățile puse la dispoziția noastră de Uniunea Europeană prin programe dedicate cu privire la bursele de studii pentru elevi, studenți, masteranzi etc, cum poți să aplici pentru un stagiu gratuit la instituțiile UE, cum poți să te implici într-un proiect cu finanțare europeană etc, etc.

Cu toții suntem conștienți că o comunicare reușită este baza succesului profesional și personal, însă puțini dintre noi investesc în îmbunătățirea abilităților de comunicare și nu vorbim de o investiție în bani ci doar de timpul pe care fiecare roman îl alocă pentru a merge la bibliotecă. Prin cursul **Dezvoltare personală, comunicare și lucru în echipă** copii sau tineri, salariați sau pensionari descifrează tainele comunicării eficiente și găsesc modalități optime de relaționare cu cei din jurul lor. Practic, fiecare participant reușește să își dezvolte abilitatea de a asculta și de a se face ascultat, reușește să se integreze și să lucreze eficient în echipă, ținând cont totodată de calitățile și punctele slabe ale fiecăruia. Și dacă te gândești că toate acestea au loc prin metode nonformale care aduc la un loc educația, plăcerea de a învăța și ambele într-un mod distractiv, realizezi faptul că vrei să continui, să duci mai departe ceea ce ai descoperit aici, la Biblioteca Județeană *Ion Heliade Rădulescu* Dâmbovița sau în orice altă bibliotecă din județ.

Vlăduț Andreescu

metodist Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu” Dâmbovița

Salonul editorial „I.H. Rădulescu” ediția a XI-a

Ediția a XI-a a Salonului editorial „I. H. Rădulescu” s-a derulat în perioada 4-7 decembrie 2012, reunind la Biblioteca Județeană Dâmbovița edituri reprezentative pe plan local și național, instituții editoare și distribuitori de carte.

Prilej de întâlnire pentru actori din domeniul culturii scrise (editori, autori, traducători, bibliotecari, librari), salonul editorial se constituie într-un veritabil teatru de dezbatere culturală.

20 de expozanți au participat la evenimentul cultural desfășurat în sala de conferințe a bibliotecii. Printre aceștia s-au numărat: Editura All, Editura Bibliotheca, Editura Casa de Pariuri Literare, Editura CECCAR, Editura Cetatea de Scaun, Editura Eikon, Editura Muzeul Literaturii Române, Editura Nemira, Editura Singur, Editura Transversal, Editura Trei, Editura Tritonic, Grupul Editorial Corint, Grupul Editorial RAO, Grupul Editorial Valahia University Press & Bibliotheca, Arhiepiscopia Târgoviștei, Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște, Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, Prolibris Târgoviște, ABC Distribuție Carte.

Manifestare de tradiție a Bibliotecii Județene, salonul editorial a înregistrat un succes constant și crescut datorat și formulei sale compozite: expoziție de carte, festival cultural, momente de întâlnire profesională.

Foarte bogat și de calitate s-a dovedit a fi programul evenimentelor care au acompaniat ediția a XI-a a salonului editorial.

La deschiderea oficială au rostit alocuțiuni conducerea Bibliotecii „I. H. Rădulescu” Dâmbovița, reprezentanți ai Consiliului Județean Dâmbovița, Direcției pentru Cultură și Patrimoniul Cultural Național a Județului Dâmbovița, Universității „Valahia” din Târgoviște, Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Debutul lansărilor a aparținut Editurii Tritonic. Editorul Bogdan Hrib a adus în atenția publicului *Blestemul manuscrisului* într-o nouă ediție. Semnat de Bogdan Hrib și de istoricul Răzvan Dolea, romanul de ficțiune, construit pe două planuri, unul istoric și unul contemporan oferă o

altă viziune asupra istoriei înființării Țării Românești. Scriitorul și jurnalistul Andy Lupu și-a prezentat cea mai recentă carte, *Doza mea de New York*, roman autobiografic inspirat din experiența new yorkeză a autorului.

Grupul editorial Valahia University Press & Bibliotheca a lansat volumele de teologie ortodoxă *Din abecedarul credinței – reflecții noutestamentare asupra noțiunii de Împărăția lui Dumnezeu*, autor: Florin Vârlan și *Textul Sfintei Scripturi în Biserica Ortodoxă Română*, autor: Anton Savelovici. Spiritul sărbătorilor de Crăciun a fost adus în sală de grupul vocal format din studenți ai Facultății de Teologie din cadrul Universității Valahia din Târgoviște care a susținut un concert de colinde.

Editura Muzeul Literaturii Române a prezentat lucrări de istorie și critică literară: Colecția *Aula Magna* care cuprinde monografiile de scriitori, lucrări de doctorat, *Cronologia vieții literare românești* – proiect editorial al Muzeului Național al Literaturii Române și al Academiei Române, Revista *Manuscriptum*, publicație în care apar documente inedite, Revista *Dice* (Diversité et identité culturelle en Europe), revistă anuală bilingvă, care dezbate tema diversității și identității în contextul culturii europene. În cadrul acestor prezentări au luat cuvântul prof. univ. dr. Lucian Chișu, director al Muzeului Național al Literaturii Române, Radu Băieșu, redactor șef al Editurii Muzeul Literaturii Române, dr. Nicolae Iliescu, secretar științific al Secției de Filologie și Literatură din cadrul Academiei Române, prof. univ. dr. Gheorghe Bârlea.

Seria evenimentelor primei zile a salonului editorial a fost încheiată de Editura Singur cu lansările volumelor: *Tangerine Tango* de Camelia Iuliana Radu, *Andidemocratica* de Dan Șalapa, *Chiriașii de pe strada Olimpului* de Ania Dana Cazan, *Ciclul eu-lui* de Vali Nițu, *Când dimineți se-ascund* de Violetta Petre, *Tăceri, lacrimi și iubire* de Mariana Rogoz Stratulat, *Secretul clepsidrei* de George Coandă, *Recurs la memoria nopții* de Emilia Dănescu. Prezentarea lucrărilor a fost realizată de

George Coandă, Vali Nițu, Constantin P. Popescu, Ștefan Doru Dăncuș, editor.

Interacțiunea nu a lipsit din programul evenimentelor salonului editorial „Ion Heliade Rădulescu”. În cea de-a doua zi a salonului editorial, Centrul Județean de Cultură Dâmbovița prin Departamentul Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, a desfășurat o întâlnire interactivă, „De Moș Nicolae”, cu un grup de elevi ai Școlii „Coresi” din Târgoviște. Moderatorii evenimentului, cercetător științific dr. Adriana Cuciureanu și referent etnografie Anca Rizoiu au abordat teme ca tradițiile și obiceiurile de iarnă, Sfântul Nicolae, legende legate de acest sfânt, colindele, cântecele de stea, Crăciunul, Anul Nou. Copiii au avut ocazia să asculte un inedit colind de Sfântul Nicolae. Centrul Județean de Cultură a dispus de un stand în care au fost prezentate noutățile editoriale, lucrări cu caracter etnografic și folcloric. Standul Centrului Județean de Cultură a deținut și un colț etnografic în care au fost expuse obiecte vechi: oale de lut, obiecte cioplite în lemn sau lucrate în piele, împletituri din răchită etc.

Editura Cetatea de Scaun a lansat lucrarea monografică, *Gemenea (județul Dâmbovița) – file de monografie. 500 de ani de atestare documentară (1512-2012)* semnată de lect. univ. dr. Iulian Oncescu. Lucrarea a făcut parte dintr-un amplu proiect cultural cu ocazia împlinirii a 500 de ani de la atestarea documentară a satului Gemenea (23 iulie 1512). În cadrul proiectului, lect. univ. dr. Iulian Oncescu a îngrijit editarea primei lucrări monografice dedicate localității Gemenea, a învățătorului Vasile N. Toader, *Gemenea (județul Dâmbovița). Pagini de monografie*, aflată până atunci în stadiu de manuscris. La lansarea lucrării monografice din cadrul salonului editorial au vorbit lect. univ. dr. Iulian Oncescu, prof. univ. dr. Ion Stanciu care este și prefațatorul lucrării în fața unui public format din studenți din anii II și III, ai Facultății de Științe Umaniste, specializarea Istorie. Monografia a beneficiat de o recenzare realizată de prof. univ. dr. Sorin Liviu Damean publicată în *Analele Universității din Craiova, Seria Istorie*, căreia i-a dat citire unul dintre studenții prezenți la eveniment.

De o mare participare a publicului s-a bucurat întâlnirea cu scriitorul și jurnalistul Sebastian Drăgan. La șapte ani de la apariția primei sale cărți, *De șapte ori șapte păcate*, Sebastian Drăgan a revenit cu un volum inedit de versuri *Evangelia după Maria din Magdala. Poeme nebune, sonete*

stricate și alte blasfemii curate apărut la Editura Cetatea de Scaun.

CECCAR a organizat lansarea cărții *Contabilitatea și fiscalitatea imobilizărilor corporale. De la A la Z* sub semnătura lui Cristian Rapcencu, lector universitar în cadrul Academiei de Studii Economice și membru al CECCAR, în prezența unui public format din cadre didactice și studenți ai Facultății de Științe Economice din cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște, experți contabili. Președintele Filialei CECCAR Dâmbovița, doamna Doina Leuștean a făcut o incursiune în istoria CECCAR, evocând personalitatea membrului fondator al acesteia, Marin Toma, profesor universitar doctor în economie (2 febr. 1943 – 27 mai 2012). Impresionanta sa carieră constituie un model pentru marea familie a profesioniștilor contabili. Prezența lectorului universitar Cristian Rapcencu a dat ocazia publicului să afle răspunsuri la întrebări din domeniul contabilității și fiscalității.

Editura Eikon i-a avut ca invitați pe Valentin Ajder, directorul editurii, Mihaela Albu, Dan Angheliescu, Dumitru Ungureanu, Cristian Crăciun, Ștefan Doru Dăncuș. Dintre lucrările prezentate amintim: *Fratele fiului risipitor de Aurel Cioran, A fost o viață sau un vis?* (carte și CD audio) de Lucia Stănescu, *Viețile cărțarilor contemporani după Magda U* de Magda Ursache, *Omul din Calidor* de Petru Ursache, *Je ne regrette rien (Proză scurtă) / Je ne regrette rien (Short stories)*. Ediție bilingvă română-engleză de Mihaela Albu, *Întoarcerea în Ithaca. Cultura română din exil și din afara granițelor. Realizări, recuperare, restituire*, coord.: Mihaela Albu, Codruța Mirela Stănișoară, Camelia Zăbavă, *Repere culturale australiene* de Elena Florea, *Și atunci ar fi trebuit să vorbesc... (Elegii) / À ce moment j'aurais dû parler (Élégies)* de Dan Angheliescu, *Ispitirea aldinelor* de Gilda Monica Bularda.

Salonul editorial a găzduit, joi, 6 decembrie, deschiderea lucrărilor sesiunii de studii și comunicări a Bibliotecii Județene „I. H. Rădulescu” Dâmbovița, context în care au fost lansate lucrări din domeniul bibliologiei: *Biblioteca XXI. Management & Marketing* – autori: Gheorghe Buluță, Victor Petrescu, Octavian Sachelarie, *Târgoviște centru tipografic european* – autor: Erich Agnes, *Internetul și domeniile.ro* – coordonator: Doina Banciu, *Triunghiul cunoașterii – carte lectură, bibliotecă* – autor: Octavian Mihail Sachelarie. Participanții au putut urmări un moment muzical susținut de elevi ai Liceului de Arte „Bălașa Doamna” Târgoviște,

coordonați de prof. Heliana Munteanu.

Seria de manifestări din cadrul salonului editorial a continuat cu lansarea volumului *Jimmy Bătăușul*, antologie de cronică sportive semnată de Adrian Fetecău, jurnalist, fondator al grupului umoristic „Vouă”. Articolul care dă și titlul cărții este dedicat lui Jimmy Darcy, numele de ring al lui Valeri Trâmbițaș, pugilist de origine română care a evoluat în Madison Square Garden în perioada interbelică. La eveniment au luat cuvântul Adrian Fetecău, Ion Gabriel Pușcă, directorul editurii ZIP, Conu Marius Viorel, scriitor, membru al Breslei Cuvântărilor și Constantin P. Popescu, scriitor.

Ultima zi a salonului editorial a fost deschisă de Casa de Pariuri Literare cu participarea lui Un cristian (pseudonimul lui Cristian Cosma), editor la Casa de Pariuri Literare, redactor la *Observator cultural* și a Doinei Ioanid, redactor la *Observator cultural*.

În cadrul întâlnirii a fost lansată *Trilogia lui Ion Cucu (Cum ar arăta viața fără fotografie?, Sala Oglinzilor, Fotograf la zece președinți)*. Întâlnirea a inclus proiecția filmului documentar *Nichita Stănescu* în regia lui Marian Baci, regizor care are în portofoliu 2 filme documentare cu scriitori realizate prin Centrul Național al Cinematografiei: *Nichita Stănescu* și *Orbirea voluntară – Gellu Naum*. Documentarul cinema *Nichita Stănescu* cuprinde 2 episoade distincte despre Nichita Stănescu și Marin Preda, scriitori pe care Ion Cucu i-a cunoscut personal și i-a fotografiat.

Un cristian a vorbit publicului despre premiera documentarului *Sala Oglinzilor* (regia Marian Baci) care urma să aibă loc sâmbătă, 8 decembrie, la Cinemateca literară deschisă la Uniunea Scriitorilor din România. Din distribuția filmului fac parte Nicolae Manolescu, Mircea Dinescu, Ana Blandiana, Nora Iuga, Gabriel Chifu, Nicolae Prelipceanu, Varujan Vosganian, Horia Gârbea, George Bălăiță, Andreea Răsuceanu, fiecare dintre aceștia evocând importanța clădirii Uniunii Scriitorilor, cel mai democratic spațiu de discuție înainte de 1989. Este un film patrimoniu, prezintă istoria literară a clădirii în care Uniunea Scriitorilor a avut sediu începând din 1952 și aventura lui Ion Cucu care a fotografiat 10 președinți oficiali ai Uniunii Scriitorilor. Documentarul prezintă fotografiile inclusiv cu Mihail Sadoveanu care a facilitat donarea Casei Monteoru către Uniunea Scriitorilor. Filmările sunt imprimate la Casa Monteoru de pe Calea Victoriei nr. 115, numită mai apoi Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” și care a devenit sediul Uniunii Scriitorilor.

Doina Ioanid a prezentat revista *Observator cultural* care în 29 februarie 2012 a împlinit 10 ani și a susținut un recital de poezie din volumul *Scrisori pentru Taia Dumitru*.

Observator cultural este organizatorul unei campanii de promovare a lecturii, turneul de lectură prin liceele bucureștene, program care își propune atragerea tinerilor în spațiul literar. Turneul de lectură este axat pe două direcții: promovarea revistei *Observator cultural* și a cinema-ului literar, idee lansată de Uniunea Scriitorilor în anul 2011.

Întâlnirea, desfășurată într-un format interactiv, cu elemente inovative a reușit să capteze atenția elevilor de liceu prezenți în sală. La final, elevii au primit din partea moderatorilor revista *Observator cultural*.

Editura Bibliotheca a încheiat seria de evenimente culturale din cadrul salonului editorial „I. H. Rădulescu” cu lansările volumelor: *Adio fantastic secol XX*, *Cronografii melancolice* de George Coandă, *Secunda celestă*, *Ultimul impact* de Vali Nițu, *101 poeme* de Grigore Grigore, *Paradis. Ieșirea din paradis* de Mihai Stan, *Colonia. Sărutul copacilor*, *Noi exilați la Pontul Euxin*, *Moartea unui președinte* de George Toma Veseliu, *Literatura română veche. Studii și articole* de Victor Petrescu, *Târgoviște. Călători străini. Cronicari, Târgoviștea în literatură. 1800-1918* de Victor Petrescu și Mihai Stan, *Cronologia lumii literare românești* de Marin Neagu.

Pe parcursul celor 4 zile ale salonului editorial, pasionații de carte au beneficiat de o ofertă editorială bogată prin diversitatea titlurilor și a domeniilor abordate. Salonul editorial a demonstrat că a fost în măsură să intercepteze și să satisfacă exigențele unui public diversificat și pregătit. De la expoziții de carte la dezbateri pe teme de interes cultural, lecturi publice, întâlniri cu autorii, momente artistice, numeroase au fost inițiativele găzduite de Biblioteca Județeană în perioada Salonului editorial pentru a oferi publicului oportunități de întâlnire, schimb cultural, cunoaștere, dezvoltare personală, divertisment.

Aprecierile pozitive din partea participanților, autorităților, ecurile mass media, numărul mare al vizitatorilor determină Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița să asigure continuitatea acestui demers cultural în care adevărata protagonistă, cartea, își găsește spațiul ideal de expresie, promovare și difuzare.

dr. Loredana Spînu

Biblioteca Județeană „I.H. Rădulescu” Dâmbovița

Muzeul Satului

Comuna Valea-Mare, Județul Dâmbovița

Muzeul a fost înființat în vara anului 2007 de către Elisabeta Marin, referent cultural la acea vreme în cadrul Căminului Cultural Valea-Mare.

Muzeul este făcut în exclusivitate din piese donate de localnicii satelor comunei.

Donatori:

- Nicolae Nițescu (fost viceprimar),
- Elisabeta Marin (referent cultural),
- Floarea Marin (profesor de biologie),
- Ene Maria (localnic),
- Aurora Loliceru (bibliotecar),
- Gheorghe Tica (șofer),
- Dorobanțu Cătălina (elevă) și mulți alții.

În primăvara aceasta, Biblioteca Comunală

Valea-Mare, a lucrat la reamenajarea muzeului împreună cu voluntarii săi.

Muzeul a căpătat din nou contur și este vizitat de copii, de turiștii care trec prin zonă și de diferite grupuri organizate sau nu.

Cu ocazia sărbătorilor Pascale, în muzeu s-au desfășurat activități specifice acestora.

Activitățile se desfășoară în mod organizat cu partenerii bibliotecii: școala, primăria, grădinițele, biblioteca județeană, Centrul Europe Direct etc.

Pentru exemplificarea celor spuse, adăugăm imagini de la reamenajare.

Aurora Loliceru

Bibliotecar

Voluntarii șterg și pun în ordine obiectele

Piesele de vestimentație, călcate, se aranjează pe umerase pentru a fi expuse

Expunerea pieselor

Aproape finalul. Ultimele detalii

Bibliotecarul împreună cu profesoara de română Alina Mușat îmbrăcând în port popular un manechin.

Finalul

Un deceniu în câteva rânduri

După 8 ani în care a funcționat într-un spațiu cu suprafața de 9 mp, în anul 2011 Biblioteca Vulcana Pandele și-a schimbat domiciliul. S-ar putea spune că „a ieșit în lume”, căpătând identitate. Localizare centrală, spațiu generos, luminos, mobilier adecvat, firmă luminoasă...

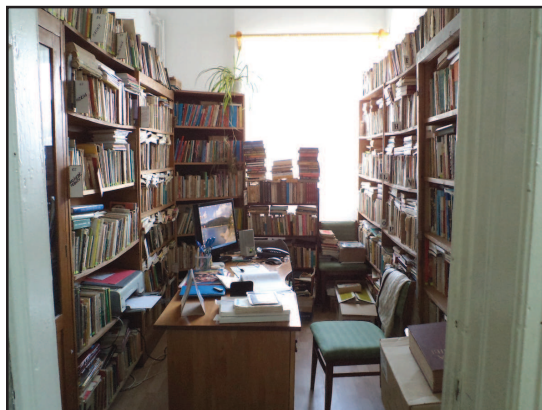
Posibilitatea accesării programului Biblionet a fost fitilul care a aprins dinamita mobilizatoare pentru autoritățile locale, care au înțeles că nu era chiar vorbărie goală solicitarea anuală a bibliotecarului pentru un spațiu potrivit.

De la încăperea mică și întunecoasă situată în sediul Primăriei, în care se puteau cu greu strecura concomitent maxim doi utilizatori, printre rafturi, cabluri și stive de cutii în care erau depozitate cărți ce nu mai încăpeau în rafturi, Biblioteca a trecut la un spațiu generos atât pentru accesul la raft, cât și pentru lectura sau accesarea Internetului, pentru care se organizează deseori o sală de așteptare – sala de lectura ad hoc.

În plus, dotarea cu videoproiector și ecran de proiecție asigură acum posibilitatea organizării de activități interesante și diverse: prezentări power point pe diverse teme, audiții muzicale, vizionări de filme etc.

Desigur că și bibliotecarul a trebuit să se schimbe, adaptându-se noilor condiții. Mai întâi a fost clasicul „șoarece de bibliotecă”, ocupat în mod primordial cu achiziția, inventarierea și clasificarea documentelor, pentru a crea o colecție demnă de o bibliotecă publică. În 2003, când a început să funcționeze, biblioteca avea în patrimoniu 1954 de volume. Astăzi are peste 8000, dobândite atât prin achiziții din fondurile alocate anual de la bugetul local, cât și prin transferuri de la Biblioteca Județeană și donații de la membri ai comunității.

Astăzi activitatea bibliotecarului e mult mai diversă: crează pentru utilizatori conturi pe diverse rețele de socializare, comandă cărți online, ajută elevii să-și întocmească referate, organizează diverse ateliere de lucru pentru prichindei (pictură, quilling) etc. Și, întrucât accesul la calculatoare este limitat temporal (câte o oră pentru fiecare utilizator) zâmbește îngăduitor atunci când un puști captivat de jocul său se revoltă când este trimis acasă, spunând furios: „Doamna, dar mai am un minut!” ...

Pompilia Băjenaru
Bibliotecar

„Să știi mai multe, să fii mai bun!” ediția a XI-a

Ca și anul trecut, în perioada 1-5 aprilie se desfășoară în toate unitățile de învățământ din țară programul „Să știi mai multe, să fii mai bun!”. **Ideea acestui program, cunoscut sub numele de „Săptămâna altfel” sau „Școala altfel” intitulată generic *Să știi mai multe, să fii mai bun!*, a fost preluată din occident și implementată și la noi având rezultate bune.** Apărând pentru prima dată în țară în 2012, această idee a prins rapid, mai ales că în urma „școlii altfel” urmează mult așteptata vacanță de primăvară. Așezarea este, de asemenea, strategică pentru că de’, cine ar mai avea chef să facă ore în ultima săptămână înainte de vacanță?

Ideea mi se pare cât se poate de interesantă pentru că, astfel, **elevii au oportunitatea să învețe mai multe lucruri care nu se găsesc în manuale și să își dea seama ce vor să facă în viață.** Ei pot vizita muzee, viziona filme și, nu în ultimul rând, să facă voluntariat. Toate activitățile pe care le presupune această săptămână sunt foarte importante în dezvoltarea personală și totodată se pot distra în timp ce le fac.

În această săptămână, s-au făcut excursii numeroase, au avut loc vizionări de filme, lansări de carte și vizite la biblioteci. De asemenea, elevii au învățat că actele de voluntariat sunt foarte importante și că cei care le practică știu, vor și

pot să facă ceva mai mult pentru mediu și pentru cei din jur. Astfel, adolescenții au putut planta flori și pomi în curtea școlii.

Acest program a fost criticat de foarte multe persoane, fiindcă nu este la fel de bun ca cele din occident, dar nu trebuie să uităm că a fost introdus de puțin timp. **Cum în România se pune foarte mult accent pe cantitate și nu pe calitate, mi se pare că „Școala altfel” este chiar o reușită.** Cu siguranță, pe viitor va evolua și se va perfecționa, dar momentan este un lucru bun că acest concept a fost primit cu brațele deschise și nu a fost luat în bătaie de joc. Consider că ar fi mai bine dacă nu am mai vedea întotdeauna partea negativă a lucrurilor, ci să vedem și partea bună. Astfel, cu bune, cu rele, „Școala altfel” este o activitate obligatorie și, totodată, relaxantă. Nu mai stăm șase – șapte ore în bancă, nu dăm teste, nu scriem lecții și nu suntem ascultați – este chiar atât de rău?

Așadar, „Să știi mai multe, să fii mai bun!” este un program bun, care are ca scop dezvoltarea personală. Nu o fi perfect, însă este o inițiativă bună și să sperăm că pe viitor o să evolueze frumos.

Lucretia Georgescu

Bibliotecar comuna Sălcioara, județul Dâmbovița

PATRIMONIU

Din istoricul bibliotecilor târgoviștene (II)

Ca urmare a măsurilor întreprinse de autoritățile locale și județene, la 30 ianuarie 1944 are loc inaugurarea Muzeului orașului Târgoviște prilej cu care s-a deschis și „*Biblioteca primăriei și Căminului Cultural Târgoviște adăpostită în localul muzeului până ce se va clădi o sală proprie*”¹. Este de fapt o confirmare a acesteia ca instituție publică.

La solemnitate au participat membrii „*Asociației târgoviștenilor și dâmbovițenilor*” care au aprobat numirea primului director al muzeului, bibliotecii și căminului, în persoana profesorului Alexandru Vasilescu. Cine era acesta? Absolvent al Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București (1910), născut în 1885 (Siminicul de Sus, Dolj), se stabilește la Târgoviște (1914). Profesor de istorie la Școala de Ofițeri de Cavalerie, Școala Normală și Liceul „Ienăchiță Văcărescu” din vechea Cetate de Scaun. Doctor în științe istorice cu „*Oltenia sub austrieci (1716-1739)*” teză susținută în 1928. Numit director al Muzeului de Istorie al Târgoviștei (1943), ocupându-se de asemenea, de Căminul Cultural și Biblioteca orașului. După inaugurare el întocmește Regulamentul de funcționare al bibliotecii, fiind unul din primele regulamente de organizare și funcționare al bibliotecilor ca instituții de cultură. Acesta este aprobat prin Decizia 70563 din 14 august 1944 a Primăriei orașului Târgoviște. În cele 30 de articole ce îl compun se fac precizări asupra denumirii bibliotecii, conducerii, necesarului asigurat de primărie pentru buna funcționare, a taxelor de membru și de citit, condițiilor în care se pot împrumuta cărțile, programului de funcționare și altele. Din 1944, Alexandru Vasilescu este director al Secțiunii Târgoviște a Institutului de Istorie Națională. Autor al unor documentate articole și studii de istorie și istoria culturii. (*A 317-1a aniversare a morții lui Mihai Viteazul – 1919*; „*Urmașii lui Mircea cel Bătrân până la Vlad Țepeș (1418-1456)*” – 1945).

După război se reia dorința târgoviștenilor de a avea local propriu pentru bibliotecă. Astfel, în 1947 se formează un comitet din care fac parte: Constantin Sandu (primar), Constantin Nicolaescu, Tănase Borțoi, Dumitru Rădulescu, ing. Gall și alții

care coordonează lucrările de amplasare, construcție, dotare cu mobilier a noii clădiri, construită după planul Fundației Dalles, întocmit de arhitectul târgoviștean Ion Magrini. Fundația (inaugurată în 1932) a fost creată de familia Dalles, care deținea un frumos conac boieresc în comuna Bucșani din județul nostru, unde a construit un spital, două școli, două biserici, iar la Târgoviște un internat pentru gimnaziu.

Redăm mai jos „*Memoriul explicativ*” întocmit de ing. Vi. Mănescu, Șeful Serviciului Tehnic din cadrul Primăriei Târgoviște, în care se argumentează necesitatea construirii bibliotecii:

«*Referitor la lucrările de construire a unei biblioteci comunale în orașul Târgoviște.*

Construirea unei biblioteci comunale este imperios necesară, orașul nostru, fiind lipsit de o clădire care să corespundă cu cerințele vremii și unde să se poată amenaja o bibliotecă în care cetățenii orașului cum și cei din împrejurimi să poată avea posibilitatea să citească sau să-și procure cu ușurință cărțile de literatură democratică.

S-a decis construirea provizorie a acestei biblioteci în grădina publică pentru a fi în centrul orașului, unde este obișnuit publicul orașului și în special tineretul, ostașii, fetele de serviciu, ucenicii etc. care în prezent stau pe bănci în grădină unde discută lucruri care nu le aduc niciun folos, – toți aceștia vor fi oaspeții bibliotecii și vor avea de câștigat din punct de vedere moral și cultural atât ei personal cât și țara.

La facerea proiectului s-a avut în vedere ca sala să fie cât mai mare, să îndeplinească condițiile-la nevoie să poată adăposti o expoziție.

Intrarea se face direct în vestibul (care iarna va fi încălzit) din vestibul în sala de lectură, cu o singură intrare ca să se poată controla cu ușurință intrarea și ieșirea, (toate ferestrele sălei de lectură se pot deschide la nevoie).

Alături de vestibul mai dispunea de o cameră care se poate întrebuința la nevoie ca vestiar, în partea cealaltă a sălei o altă cameră ca depozit de cărți; majoritatea cărților și revistelor se vor depune

în dulapul ce se va așeza pe peretele din fundul sălei de lectură care va avea o lungime de cea. 18 m și 3,50 m înălțime.

Locuința personalului de serviciu este amenajată în clădirea primăriei care se află numai la 12 m depărtare de clădirea proiectată a bibliotecii, după cum se poate vedea din planul de situație anexat.

Clădirea este așa fel plasată încât înfrumusețează această parte a centrului și a grădinei publice.

Lucrarea se execută pe cale de regie, iar valoarea devizului se ridică la suma de lei 3.000.000».

Memoriul împreună cu proiectul de construcție, este înaintat Oficiului Tehnic din cadrul Ministerului Afacerilor Interne de către Primăria orașului, la 18 octombrie 1948, pentru aprobare. Se constituie un grup de lucru din 7 persoane (pe 28 noiembrie), având drept scop strângerea de fonduri necesare terminării lucrărilor și procurării mobilierului.

Construcția este ridicată în anii 1948-1949, perioadă în care întâlnim la arhiva primăriei o bogată corespondență ce cuprinde devize, memorii, ordine, referitoare la derularea activităților aferente impulsiei și terminării lucrării.

Finalizarea clădirii a respectat în marea majoritate aceste cerințe ale proiectului.

Biblioteca începe să funcționeze în noul local din ianuarie 1950, fondul de publicații (aproximativ 5-6.000 volume) fiind constituit la început din cărțile unor biblioteci particulare („Bițu Athanasiu”, „Ion Tălăngescu”, „Ion Corbescu”), cea a familiei Văcăreștilor, la care se adaugă aproximativ 1.000 volume cumpărate de primărie. Un an mai târziu (1951) fondul crește cu 2.500-3.000 cărți provenite de la biblioteca Căminului Cultural „Tudor Vladimirescu”, continuatoarea celei a Căminului Cultural „Târgoviște”, care se aflase din 1944 în incinta muzeului nou înființat. Remarcăm că biblioteca a fost dotată complet cu mobilier specific, unele obiecte de inventar fiind folosite și în prezent.

În următoarele decenii (până în 1968), situația bibliotecii este coroborată cu dezvoltarea de ansamblu a societății românești și mai ales cu pregnantă involuție a culturii, impusă prin dicteuri. Are loc așa zisa „revoluție culturală”, de fapt o subestimare a specificului cultural românesc, înregimentarea acestuia în mult trâmbișat „internaționalism proletar”. Subordonând tradițiile orale și culturale unei politizării excesive societatea românească va parcurge o perioadă de involuție, bibliotecilor rezervându-li-se un rol „de prim rang” în acest program. Prin definiție, depozitare de-a lungul secolelor a documentului primar (fie că s-a numit manuscris, carte, periodic și până la purtătorii moderni de informații din zilele noastre), bibliotecile au teaurizat tot ce a creat mai valoros

Primul sediu construit pentru biblioteca publică, inaugurat în 1950

umanitatea în zburcămata-i existență. Iată de ce, raportându-ne la perioada amintită mai sus, aceste instituții au avut cel mai mult de suferit. La situațiile spațiilor insuficiente, a personalului redus numeric și în multe cazuri necorespunzător ca pregătire profesională și culturală, a lipsei fondurilor și a unor condiții normale desfășurării activității, li s-a adăugat în perioada de referință (până în 1968), și uneori după, „agresiunea” directă asupra fondurilor de publicații, prin celebrele epurări pe criterii ideologice, arbitrare. Astfel, ca de altfel în toate bibliotecile publice ale țării, fondurile au fost vitregite de lucrări deosebit de valoroase care au fost lăsate pradă focului sau nu li s-a dat nici un fel de atenție, depreciindu-se până la dispariție. S-au întocmit cataloage în acest scop (din 1945 și până în 1989). A fost întocmită o listă a bibliotecilor care puteau deține un „fond documentar” și un altul „special”, printre care era și biblioteca Târgoviștei. Unor scriitori români sau străini li se adăugau în timp lucrările celor care părăseau țara neoficial. Am făcut aceste precizări pentru a înțelege mai bine climatul vitreg, de multe ori potrivit, în care și-a desfășurat activitatea timp de mai multe decenii biblioteca târgovișteană și alte biblioteci mai mici. Este cazul bibliotecii Muzeului din Târgoviște (înființată în 1944), a Filialei Arhivelor Statului (1953) sau a celor școlare: Colegiul Național „Ienăchiță Văcărescu” (1874), Colegiul Național „Constantin Carabella” (1921), Colegiului Economic „Ion Ghica” (1922), Liceul „Ion Heliade Rădulescu” (1950), pentru a enumera doar câteva dintre ele.

O situație nefirească a cunoscut această instituție în 1952 când, prin acte normative, se înființează *Camera cărții* ce a avut ca urmare (în 1955) întemeierea Bibliotecii Centrale de Stat. O mare parte din cel mai valoros fond de carte și periodice, achiziționat înainte sau după 1948, de multe ori prin masuri arbitrare, este pierdut de către

biblioteca orașului (cărți aparținând familiei Văcăreștilor, a lui C. C. Cornescu, Ion Tălăngescu, Mitropoliei și chiar din donația D. Athanasiu Bițu).

Prin împărțirea administrativ – teritorială din 1950, a fost instituționalizată ca Biblioteca Raională, cu atribuții sporite de creștere a fondurilor, de îndrumare metodologică și diversificare a activităților cu cartea pentru toate localitățile raionului Târgoviște.

Până la noua împărțire administrativ-teritorială din 1968 activitatea bibliotecii se desfășoară la parametri destul de modești, determinați, cum am amintit mai sus, de o serie de opreliști de ordin ideologic, social sau economic, instituția fiind concordantă la situația generală în care se afla Târgoviștea. Și în aceste condiții ea și-a îndeplinit rolul social contribuind substanțial la formarea multor generații, fiind una din instituțiile catalizatoare a intelectualilor mai vechi precum și a celor în formare. Crește apreciabil fondul de carte, ajungând în 1968, an de referință datorat noii împărțiri administrativ teritoriale a țării, la aproximativ 45.000 volume. Totodată se pun bazele constituirii unor noi colecții: de periodice, carte documentară, discuri, de artă, cele speciale.

Din păcate, cu condiții necorespunzătoare o parte a fondului (mai ales cel considerat din motive ideologice ca neadecvat pentru a fi pus la dispoziția cititorilor) se degradează ceea ce va duce în final la pierderea acestuia. Astfel, datorită depozitării improprie în anexe ale Casei de Cultură (actualul Cerc Militar), întregul fond de ziare și reviste, care a apărut în arealul cultural târgoviștean a fost distrus, din cauza inundării spațiului prin spargerea unor conducte în timpul nopții, neputându-se astfel interveni. În 1971-1972 pentru a putea reface informativ acest tezaur documentar, au fost microfilmate toate ziarele și revistele pe care le avea Biblioteca Academiei Române, constituindu-se fondul de microfilme al Bibliotecii Județene, pus la dispoziția publicului în Secția de Colecții Speciale. Și după evenimentele din 1989 s-au pierdut (după criteriile ideologizante) o serie de cărți apărute în epoca comunistă, la multe biblioteci târgoviștene. Mai mult, odată cu dispariția sau privatizarea marilor întreprinderi, fondul bibliotecilor sindicale sau a celor tehnice a fost distrus. Nu s-a ținut cont de faptul că ele fac parte totuși din istoria noastră așa cum a fost ea. Nu este cazul Bibliotecii Județene care a păstrat cea mai mare parte a acestor fonduri.

De vicisitudinile vremurilor nu au scăpat nici bibliotecile liceelor „Ienăchiță Vacărescu”, „Carabela” sau „Economic” pentru a aminti pe cele mai reprezentative. Totodată sunt confiscate sau distruse multe cărți ale unor biblioteci personale,

posesorii lor făcând parte din rândurile intelectualității târgoviștene cu vechi tradiții.

Ne referim la bogatele fonduri de carte ce au aparținut și conacelor boierești din apropierea orașului, distruse în cea mai mare parte. De abia mai târziu, prin eforturi deosebite s-a reușit achiziționarea de la anticariat a multor lucrări valoroase, unele dintre ele referindu-se la spațiul spiritual târgoviștean, altele fiind lucruri de referință sau ediții bibliofile.

Anul 1968 aduce cu sine reînființarea județului Dâmbovița ca parte administrativă a țării. În aceste condiții, în anii următori vom asista la o dinamizare a vieții social-economice și implicit și a celei culturale. Instituția devine (din 1974), bibliotecă județeană, titulatura răspunzând mai bine mutațiilor de ordin socio-cultural, cât și ariei de preocupări din ce în ce mai diversificată. Următorul deceniu (1970-1980) este cel al consolidării organizatorice, redimensionării activității, conceperii structurii colecțiilor și diversificării acestora, al recuperării prin achiziții sau donații a unor lucrări de referință pentru cultura națională și universală, precum și a constituirii unui important fond documentar referitor la meleagurile dâmbovițene. Dotările, achizițiile, fondurile, s-au rezolvat însă mai ușor datorită autorităților locale (în special celor culturale din acea perioadă), care au acordat de cele mai multe ori un sprijin consistent. Astfel între 1972-1974, biblioteca își extinde spațiul prin înființarea într-o clădire separată, a Secției pentru Copii, și prin transferarea Secției de împrumut pentru Adulți într-un spațiu la Casa de Cultură Municipală (fosta Sală de Arme).

Și anul 1974 este considerat pe bună dreptate un an definitoriu în privința dezvoltării activității. Prin mutarea într-un spațiu adecvat (localul fostei Prefecturi a județului, monument de artă și arhitectură datând din 1902), s-a putut organiza în acesta toate secțiile și serviciile existente, înființând și unele noi: Secția muzicală și de artă; Serviciul de informare și documentare; Secția de colecții speciale (ce cuprindea carte de patrimoniu sau cea susceptibilă de a face parte din patrimoniul național, edițiile bibliofile, cele cu autograf etc.); Sala de periodice; Serviciul metodic; Sala cataloagelor devenind astfel o bibliotecă cu organizare științifică certă.

Un an greu a fost 1977 când, datorită cutremurului, clădirea a fost serios afectată. În aceste condiții, timp de aproape trei ani, a trebuit să fie înlăturate urmările acestuia. Prin înțelegerea dovedită de factorii de decizie de atunci de la nivelul județului și municipiului au fost depășite și aceste greutăți. S-a extins activitatea într-un nou spațiu, tot monument de arhitectură, aflat în imediată

vecinătate (cunoscut sub denumirea de „Casa Pârvulescu”), unde s-a reorganizat activitatea Secției de împrumut pentru adulți, Secției colecțiilor speciale precum și Cabinetul metodic pentru bibliotecile publice din municipiu și județ.

Tot acum aria de acoperire a serviciilor pentru locuitorii municipiului s-a aflat într-o dinamică ascendentă, prin înființarea sau dezvoltarea activităților unor filiale (cea de la „Casa Municipală de Cultură”, din cartierul „Matei Voievod”, microraioul IX, sau cea de la „Casa Științei și Tehnicii pentru Tineret”). Am beneficiat câțiva ani și de un bibliobuz amenajat, care servea anumite puncte mai îndepărtate ale Târgoviștei, desființat datorită restricțiilor de carburant care au urmat.

Se constituie de asemenea, într-un moment important în existența bibliotecii, anul 1986. Datorită unor decizii locale, este scoasă din clădirea fostei prefecturi, împreună cu „Tribunalul” cu care ne învecinăm, pentru înființarea Secției de istorie a Muzeului Județean prilejuită de împlinirea a 600 de ani de la urcarea pe tronul Țării Românești a lui Mircea cel Bătrân. Ni se repartizează clădirea în care instituția funcționează și astăzi, neterminată și neadecvată pentru organizarea activității de bibliotecă. A trebuit ca în următoarea perioadă să se reia aproape totul de la capăt. Compartimentarea spațiului pentru secții și servicii, mutarea întregului fond de publicații, (risipit pentru o perioadă în diferite spații din municipiu), reorganizarea acestuia, înființarea unei secții noi (Carte științifică și tehnică) au constituit priorități arunci. Totodată Secția pentru copii și tineret a fost redeschisă într-un spațiu generos (Calea Domnească, nr. 235) în apropierea sediului central, apoi în apropierea parcului, în plin centru al orașului, fiind una din cele mai moderne din țară. Din păcate, din rațiuni de ordin politic, a fost din nou mutată (2012), spațiul actual fiind neadecvat.

Un ritm ascendent, în concordanță cu extinderea și diversificarea activității, a cunoscut și dimensiunea cantitativă și calitativă a personalului. Dacă în 1962 activitatea era asigurată de 2 bibliotecari, în 1972 de către 9 angajați, s-a ajuns la 34 (bibliotecari, personal administrativ, de întreținere și pază) iar apoi la 42 pentru ca în ultimul timp să se diminueze, datorită reglementărilor privind personalul bugetar, neținându-se cont de dimensionarea reală a activității și normarea acesteia prin Legea bibliotecilor. Calitatea pregătirii profesionale este și ea relevantă, marea majoritate a personalului având azi studii postliceale sau superioare de specialitate.

Prin mutațiile profunde survenite în structura societății românești începând cu anul 1990, instituțiile de cultură își redimensionează și

Sediu nou al Bibliotecii Județene

diversifică conținutul activității racordându-se la imperativele prezentului. În acest context, bibliotecile, ca parte componentă a sistemului educațional, prin specificitatea instrumentelor cu care operează, și-au modelat formele de activitate pentru a răspunde mai bine diverselor solicitări și interese ale utilizatorilor.

Activitatea s-a desfășurat și se desfășoară în concordanță cu obiectivele și strategia privind îmbunătățirea lecturii publice, a activității de animație culturală, conform rolului pe care-l joacă biblioteca în comunitate, ca principală instituție informațională, culturală, de instrucție și educație prin cultură, ce polarizează interesele tuturor instituțiilor comunitare, demersul fiind într-o continuă mobilitate, concordant cu aspirațiile utilizatorilor și cu cerințele impuse de dinamica vieții sociale și economice.

Biblioteca joacă un rol important în comunitate fiind principala instituție informațională, culturală, de instrucție și educație prin cultură, după cum am relevat în rândurile de mai sus. Ea polarizează interesele tuturor instituțiilor comunitare, de aceea demersul trebuie să aibă un grad ridicat de mobilitate; concordant cu aspirațiile utilizatorilor, cu cerințele vieții social-economice ale acestora.

Încheiem cu rândurile scriitorului Daniel Drăgan, unul din participanții în timp la Festivalul de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, cele mai multe ediții fiind găzduite de bibliotecă:

„Cu emoție am trecut, după treizeci de ani, pragul bibliotecii târgoviștene – este biblioteca în care, în anii copilăriei, am făcut cunoștință cu Balzac, Zola, Tolstoi, Rebreanu și mulți alți sfinți ai gândului. O regăsesc mai bogată, mai tânără și mai activă. O rog să primească recunoștința și felicitările mele”.

NOTE

1. Direcția Județeană Dâmbovița a Arhivelor Naționale. Fond Primăria orașului Târgoviște, dosar 14/1943-1946, f. 9.

Prof. dr. Victor Petrescu

Un monument de artă religioasă uitat: Biserica de lemn cu hramul „Cuvioasa Paraschiva” din Vârtop, comuna Cândești Vale, județul Dâmbovița

Situată pe valea Dâmboviței, la cca. 30 km nord-vest de Târgoviște, comuna Cândești este parte integrantă, alături de Voinești, Gemenea și Dragodănești, din vestitul bazin pomicol Dâmbovița.

Numele comunei este asociat cu două legende: după numele stăpânului acestor locuri Cândeșu sau Cândescu, unchiul paharnicului Ivașcu din Golești (trăitor în secolul al XVI-lea), sau după numele legendarului Cândeșu, căpitan al lui Mihai Viteazul, care împreună cu alți doi căpitani, Voinea și Botea, în 1595 ar fi respins o incursiune turcească trimisă din Târgoviște de către Sinan Pașa, pe urmele lui Mihai Viteazul, aflat în retragere către munți după lupta de la Călugăreni. Pentru fapta lor vitejească, fiecare a primit de la Mihai Viteazul câte o sfoară de moșie care apoi le-a purtat numele: Cândeșu – Cândești, Voinea – Voinești, Botea – Boțești.

Documentar, Cândeștul este atestat pentru prima dată într-un act din 1570¹, emis de către Alexandru Voievod, pentru ca la 31 aprilie 1614 să fie din nou amintit într-un document emis de către Radu Voievod². Dar satul Cândești existent în secolul XVI nu era în locul celui de azi. El își întindea stăpânirea sus pe dealuri între păduri, la circa 6 km nord-vest de locul actual, în punctul numit Coadele Obârșiei, fiind așezat printre păduri de frica invaziilor turcești și tătărăști.

La începutul sec. XVIII, după ce invaziile au încetat, sătenii vechiului sat s-au împărțit în două, după proprietățile lor și s-au mutat cu locuințele unii pe albia râului Dâmbovița, alții pe valea Potopului, formând astfel două sate: Cândești din Vale, satul de pe albia Dâmboviței și Cândești din Deal, satul de pe valea Potopului, iar pe noul amplasament, săteni din Cândești Vale își vor aduce și biserica de lemn (locuitori fiind renumiți prin priceperea lor în modelarea lemnului)

Legendele despre acest lăcaș de cult ne spun că el nu a fost ridicat de către cândeșteni, ci că ar fi fost adus „nu se știe de

unde” și amplasat în vatra veche a satului, pe dealul numit Coadele Obârșiei. Era construită integral din lemn, în tehnică bizantină. Odată cu strămutarea satului în zona de vale, și biserica va fi relocată, astfel că în anul 1713 acest lăcaș de cult va fi ridicat, din nou, pe dealul Vârtop. Din păcate, datorită unor factori care astăzi ne scapă, biserica va suferi modificări în interior. Astfel, pereții care despart naosul de pronaos, și altarul de pronaos, au fost ridicați din cărămidă, fiind împodobiți cu pictură în frescă, specifică stilului brâncovenesc, pictură care se mai păstrează doar fragmentar pe catapeteasmă, construită și ea din cărămidă, și zidul dintre naos și pronaos. Între 1803-1804, biserica va suferi reparații ample, ele fiind realizate de către Bratu meșter și Enache zugrav³, prilej cu care pictura originală va fi înlocuită cu una în ulei. Tot în interior, deasupra ușii de intrare, se găsește și pisania care amintește de această intervenție⁴. Din perioada de început a bisericii pe noul amplasament se mai păstrează și două icoane, din lemn, încastrate în zidărie, prea firave pentru a mai fi mutate, așa cum s-a întâmplat cu celelalte icoane, mutate de către preotul paroh Comănescu Vasile în biserica nouă, ce poartă același hram, ridicată chiar în vatra satului.

Exteriorul va păstra materialul original, lemnul, la fel ca și podeaua, realizată din blocuri mari de

piatră. Accesul în biserică se realizează prin intermediul unor trepte care sunt realizate din pietre circulare de piatră, inițial cioplite pentru moară.

Deși nu-i putem calcula adevărata ei vârstă, totuși rămânem surprinși de aspectul arhitectural, de ansamblul liniilor construcției cu aspect național, dezbrăcat de orice influență, închegat în forme originale, de bogăția sculpturilor exterioare.

Privită în general, biserica se remarcă prin înfățișarea arhaică înscrisă într-un plan dreptunghiular, cu pridvorul liber, scund, înflorat sprijinit pe 6 stâlpi rotunjiți și plini la mijloc, încrustați și cu

capiteluri înflorate. De jur împrejur, pereții exteriori, deși scunzi, sunt împărțiți în două părți egale de un brâu în torsadă împletit în două ciubuce ce imită brâiele de cărămidă ale bisericilor vechi moldovenești. Ferestrele sunt înguste decorate la partea superioară cu arcuri și acoladă, festonat și scobit dintr-o singură bucată de lemn, inclusiv zăbrelele, realizându-se un interesant joc de romburi. Acoperișul este confecționat din șindrilă, cu strașină mare, pleoștită menită a apăra pereți de soare și intemperii. Deasupra ușii de la intrare se regăsește turla, unică, de tip hexagonal, terminată printr-un con țuguat, accesul făcându-se printr-o scară interioară de lemn, din pridvor⁵.

Această biserică a fost folosită până în 1882⁶, când, așa cum aminteam, în vatra satului s-a construit o altă biserică mai mare, mai încăpătoare, de către preotul Marin Georgescu, acesta fiind și ultimul preot care a slujit în biserică de lemn de la Vârtop. După această dată, biserică va fi dată uitării, ea suferind distrugerii sistematice datorită intemperiiilor, cutremurelor, indiferenței oamenilor. Totuși, pentru o scurtă perioadă de timp, biserică va redobânda din splendoarea veche, în urma operațiunilor de restaurare, inițiate între 1967-1970, prin grija preotului paroh Tudor Pavelescu.

Din păcate prezentul este mai mult decât

necruțător cu acest lăcaș de cult, vremea și cutremurul (părintele Comănescu spune că atunci când în Vrancea se depășește intensitatea de 4 grade tencuiala din biserică cade) fiind inamicii săi. Speranțe sunt pentru a proteja, restaura și reda circuitului istoric al județului nostru acest secular lăcaș de cult, poate unic prin arhitectura sa în județ.

NOTE

¹ Mihai Oproiu, Eduardt Samoilă, Honorius Moțoc, Georgeta Toma, *Înfruntând veacurile. Așezări și monumente dâmbovițene*, Editura Transversal, Târgoviște, 2009, p. 110; Dragoș Mircea Dumitru, Mihai Gabriel Popescu, *Dâmbovița 1810-2010. Micromonografii. Documente*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2010, p. 127;

² Pârvan Dobrin, Constantin Condrea, Nicolae Bungrezeanu, *Din tezaurul arhivistic dâmbovițean. Catalog de documente. 1526-1848*, București, 1993, p. 27;

³ Mihai Oproiu, Eduardt Samoilă, ..., *Op. Cit.*, p. 112;

⁴ Mihai Oproiu, *Inscripții și însemnări din județul Dâmbovița*, vol. II, Editura Transversal, Târgoviște, 2003, p. 66: „Cu vrerea tatălui și ajutorul fiului și cu săvârșirea sfântului Duh, amin. Ridicatu-s-a această sfântă și dumnezeiască biserică, unde se cinstește și se prăznuiește hramul cuv(ioasei) Paraschiva și al sfântului marelui mucenic Teodor Tiron, în zilele prea luminatului și prea înălțatului domn C(o)stantin Alex(andru) Ipsilant vo(l)evod și în zilele prea sfințitului mitropolit al Ungro-Vlahiei chir Dositeiu, cu îndemânarea și cu toată cheltuiala robilor lui Dumnezeu, Pavel erei, Anca preoteasa, Marin preotu, Anghelina preoteasa, Andrei Parnia, Cristian Bădoiu, Ion erei, Maria, Muscă, Badea Cojoacă, Ion Comănescu, Paraschiva, Ion Danciu, Stanca, Nicolae sin Dima ot Târgoviște, Dobra, Preda sin Andrei ot Tătărani, Lazăr ot Drăgăești, Radu Țăru, Oprea Ciortan, Pavel sin Matei, D(umi)tru sin Miriță, Cârștian Comănescu, Dobre, Ion Celvlică, Cârștiea Nastia, Bădoiu, ca veșnică pomenire și în veacul de acum și în cel viitor. 7312 a(u)g(ust) 23. Az pisah Enache zugrav, Bratu meșter”;

⁵ Descrierea bisericii o datorăm preotului paroh Comănescu Vasile, căruia îi mulțumim și pe această cale, cel care se îngrijește de către acest monument de artă religioasă românească, și care, prin perseverență, a reușit să obțină aprobările și fondurile necesare restaurării acestui monument.

⁶ Ea mai este amintită și în catagrafiile întocmite în anii 1810 (Alex. Popescu-Runcu, *Catagrafia județului Dâmbovița la 1810*, Târgoviște, Tipografia „Viitorul” Petre Gh. Popescu, 1936), 1838, dar și în *Almanahul Dâmboviței, 1912* și *Dicționarul geografic al județului Dâmbovița, 1890*.

Prof. dr. Iurea Ionuț

27 martie 1918 – Unirea Basarabiei cu România

În fiecare an în ziua de 27 martie se aniversează unirea, mai bine spus reunirea Basarabiei cu România. Am folosit termenul de „reunire” deoarece în ziua de 16/28 mai 1812, în Sala Uleiurilor din palatul domnesc, astăzi Hanul lui Manuc din București, s-a semnat pacea dintre Sublima Poartă și Imperiul Țarist, prin care Basarabia sau Moldova de Răsărit, dintre Prut și Nistru, era ruptă de patria mamă și cedată rușilor. Imperiul Țarist a dus o politică dură de rusificare a românilor dintre Prut și Nistru. A impus ca slujbele din Biserica Ortodoxă să se desfășoare în limba rusă, a interzis deschiderea oricăror școli confesionale în limba română, a oprit apariția ziarelor, revistelor, cărților etc. scrise în românește, cu alfabet latin. În aparatul funcționăresc, al „cinovnicilor”, au fost aduși ruși, ori rusofoni, deoarece oficială era limba rusă. În cazul încălcării legilor aspre ale administrației ruse, poliția politică, numită Ohrana în ultima parte a existenței Imperiului Țarist, acționa într-o manieră inumană, dar eficientă. Totuși nimic nu a putut stinge sentimentul basarabenilor că sunt români. Ei au continuat să folosească limba română în discuțiile dintre ei, să-și povestească legendele, să mențină contactele cu locuitorii din România.

Sperau în revenirea la România.

O primă lumină în noapte a fost în anul 1856. Atunci, când s-a semnat la Paris tratatul de pace care încheia războiul Crimeii (1853-1856), cele trei județe din sudul Basarabiei – Cahul, Bolgrad, Ismail – au fost redat Moldovei. Situația nu a durat mult. În anul 1878, la Berlin, prin conferința celor șapte mari puteri, ce încheia războiul dintre 1877-1878, s-a decis ca cele trei județe din Basarabia meridională să revină din nou la Rusia.

Românii și-au dat seama că trebuia să se ajungă la o nouă frământare internațională, un cutremur, pentru a putea fi înfrântă Rusia și, astfel, să se poată din nou reuni Basarabia cu România. Evenimentul așteptat s-a produs în timpul primului război mondial. La 2 martie 1917 țarul Nicolae al II-lea a abdicat în favoarea fratelui său, marele duce Mihail. Acesta din urmă, a doua zi, la 3 martie

1917, a abdicat în favoarea Dumei, condusă de cneazul Lvov.

În Imperiul Țarist s-a produs haos. Bolșevicii au profitat de pe urma lui și au acceptat propunerea Germaniei de a primi ajutorul ei pentru a putea prelua puterea. Vladimir Ilici Ulianov – Lenin, împreună cu 32 tovarăși ai săi aflați în Elveția, au fost urcați într-un vagon plumbuit cu regim de extraterritorialitate, duși la Petrograd și susținuți pe scena politică rusească.

În acea conjunctură a început să se desfășoare și mișcarea de eliberare a popoarelor asuprite din Rusia. Între acestea se găseau și românii din Basarabia. Acolo, la 3/16 aprilie 1917, la Chișinău, s-a luat inițiativa de a fi format Partidul Național Moldovenesc. Din programul lui rezultă că lupta pentru „slobozenie” națională, bisericească și culturală. La 23 iunie/6 iulie 1917, în Palatul Libertății din Chișinău, delegații Sovietului ofițerilor și soldaților și ai Partidului Național Moldovenesc au decis formarea Sfatului Țării.

Imediat, oamenii politici din Petrograd au reacționat. Impresionant a fost că, indiferent de partidul căruia-i aparțineau, toți au avut același mesaj: Basarabia nu putea fi pierdută, deci nu se admitea desprinderea de Rusia. În iulie 1917, Al. Kerenski, noul premier al Rusiei, l-a trimis la Chișinău pe Ion Inculeț pentru a rezolva situația. La rândul său, Vladimir Ilici Ulianov-Lenin, conducătorul „bolșevicilor”, a trimis spre Basarabia o serie de comisari comuniști: G. Laifer, L. Fișelev, L. Sepetievski, Vasiliev-Totelboim, I. Iakir etc. Toți erau specializați în „convingerea” oamenilor să le accepte „punctul de vedere”. În cazul în care nu reușeau prin vorbe, foloseau forța. Nu au izbutit. În final, rapid, în lunile august-septembrie 1917 au fost alungați din Basarabia.

Concomitent, basarabenii au trecut la înlocuirea tuturor funcționarilor – „cinovnicilor” ruși ori rusofoni – cu slujbași români, care urmau să folosească limba română și alfabetul latin în administrație.

Între 8/15-14/27 septembrie 1917, la Kiev, s-au desfășurat lucrările Congresului naționalităților.

Acolo, delegatul basarabean Teofil Ioncu a arătat și a susținut că nu era națiune moldovenească, ci numai română. Vorbele lui convingătoare au impresionat atât încât au fost ovaționate minute în șir.

Sfatul Țării, constituit în vara-toamna 1917, cu rost de Parlament, era compus din deputați reprezentând proporțional toate etniile din provincie: 105 români, 15 ucraineni, 14 evrei, 7 ruși, 2 germani, 2 bulgari, 2 găgăuzi, 1 polonez, 1 armean, 1 grec.

Urmărirea cifrelor arată clar că Sfatul Țării a fost alcătuit democratic.

După ce la data de 24 octombrie/7 noiembrie 1917 bolșevicii, conduși de Vladimir Ilici Ulianov-Lenin au dat lovitura de stat și au preluat puterea politică în Rusia, au emis, în ziua de 2/15 noiembrie 1917, Declarația drepturilor popoarelor din Rusia. Acest decret, promulgat și sancționat imediat de V. I. Ulianov-Lenin, a venit să completeze actul care recunoștea Dreptul la autodeterminare al popoarelor din Rusia, act pe care-l sancționase și promulgase de fapt la 15 septembrie/8 octombrie 1917 premierul legal al Rusiei, avocatul *eser* A. Kerenski.

Pe baza acestor acte, basarabeni, prin deputații din Sfatul Țării, la 2/15 decembrie 1917 au proclamat Republica Democratică Moldovenească. Petrogradul ar fi dorit ca ea să facă parte din Republica Federativă Rusă. Basarabeni nu au acceptat. La 24 ianuarie/6 februarie 1918, Sfatul Țării a declarat Moldova „țară slobodă” și a dat statului numele de Republica Democratică Slobodă Moldova.

Reacția Ucrainei a fost imediată. A amenințat cu represalii și a trecut la unele mici acțiuni militare. Toate au fost respinse de unitățile armate basarabene, create cu acordul generalului Șcerbacev, ulterior sprijinite de 4 divizii românești trimise acolo ca urmare a ordinului regelui Ferdinand.

Reacția basarabenilor a fost cea așteptată și dorită: au cerut unirea cu România.

Intellectualii români au susținut din plin mișcarea de masă a românilor dintre Prut și Nistru. Cu riscul vieții, au trecut Prutul și au pledat cauza Unirii. Între cei care au mers în căruțe zile întregi, din sat în sat, au fost transilvănenii Andrei Oțetea, Onisifor Ghibu, Sebastian Bornemiza, Ion Mateiu, bucovinenii George Tofan, Emanoil Iliuț, Ovidiu Țopa, basarabeni Vladimir Cazacliu, Alexandru Văleanu, Ștefan Ciobanu, Vasile Horea, regățenii Mihail Sadoveanu, Apostol D. Culea, Nicoară Beldiceanu, Tudor Pamfile, Nicolae Dunăreanu, Gheorghe Murgoci, Petre V. Haneș etc.

Acțiunea acestor intelectuali a fost mifirică. Ei i-au convins pe basarabeni de necesitatea reunirii cu România, a transpus cuvântul scris în cărți într-o formă de viață, de patriotism constructiv.

La 27 martie/19 aprilie 1918, Sfatul Țării, întrunit la Chișinău, a proclamat unirea cu România. Dintre deputații prezenți 86 (68,8%) au votat pentru unire, 3 (2,4%) au votat împotriva, 26 (28,8%) s-au abținut, iar 13 au fost absenți.

Premierul României, Alexandru Marghiloman, care se găsea în vizită la Chișinău, după vot, a intrat în sala de ședințe și a felicitat călduros Sfatul Țării, în numele regelui Ferdinand, al poporului român și al său personal.

După revenirea premierului la București și convorbirea cu regele Ferdinand, la 9/22 aprilie 1918, s-a semnat Decretul Regal nr. 842 prin care se declara „definitivă și pe vecie unită Basarabia cu România”.

Actul a prilejuit mari sărbători populare pe toate pământurile locuite de români. Era normal. Se înfăptuise prima etapă a construirii României Mari.

Existența noului stat trebuia recunoscută pe plan internațional prin ratificarea tratatelor de pace parafate la Paris în ianuarie 1920. Anglia a procedat la ratificare în anul 1922, Franța în 1927 și Italia în 1927. În acele condiții, tratatul nu avea forță obligatorie deoarece a patra putere semnatară, Japonia, nu a ratificat tratatul cu România.

Poziția Imperiului Nipon este explicabilă prin prisma ultimelor documente din arhivele Ministerului de Externe de la Tokio, scoase la lumină de cercetătorii din USA. Din ele rezultă clar că la 20 ianuarie 1925 între Moscova și Tokio s-a încheiat un protocol secret prin care se cerea să nu fie prejudiciate hotărârile URSS. În schimb, sovieticii acordau japonezilor drepturi de pescuit în apele lor teritoriale și posibilitatea să exploateze petrolul din partea care le aparținea din Insula Sahalin.

Fiind avantajos, tratatul economic i-a determinat pe japonezi să nu ratifice actul de la Paris cu România. Au pretextat că este o problemă pur europeană, deci nu-i interesează.

S-a ajuns, la 23 august 1939, la semnarea la Moscova a pactului Ribbentrop-Molotov care, prin Anexa 3 secretă, prevedea acordul Germaniei ca URSS să ocupe Basarabia.

Așadar, unirea Basarabiei cu România a fost un act temporal, durând până la 26 iunie 1940. Atunci din nou Basarabia a fost crotopită de URSS, în pofida voinței populației sale.

Prof. univ. dr. Radu Ștefan Verqatti

REMEMBER

DAN SIMONESCU. CARTEA, CREZUL UNEI EXISTENȚE

Personalitate a culturii române, continuator al marilor corifei ai bibliologiei (Ioan Bianu, N. Georgescu-Tistu, Nerva Hodoș, Ioachim Crăciun), se naște la 11 decembrie 1902 la Câmpulung-Muscel, într-o familie numeroasă, având 11 frați. Școala primară, cursurile gimnaziale și liceale în orașul natal, susținându-și bacalaureatul la Pitești. Licențiat în Litere și Filosofie la Universitatea din București (1925), unde își ia și doctoratul (1938) cu teza „*Literatura română de ceremonial. Condica lui Gheorgachi, 1762*”. Lucrează ca paleograf la Arhivele Statului București (1924-1925), profesor de liceu la Câmpulung și București (1926-1927), apoi asistent-bibliotecar la Universitatea din București, Facultatea de Litere și Filosofie, susținând seminarul de istoria literaturii române (din 1927). Colaborează cu Ioan Bianu, este bibliotecar la Biblioteca Academiei Române (Secția manuscrise și cărți românești vechi, 1931-1943) pentru realizarea *Bibliografiei Românești Vechi*. Predă la Seminarul Pedagogic Universitar „Titu Maiorescu” din București (1935-1938). Ocupă prin concurs postul de profesor suplinitor (1941), apoi profesor titular (1942) la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași (Catedra de istoria literaturii române vechi). Este numit director general al Direcției de Studii din Ministerul Învățământului și director al Seminarului Pedagogic Universitar „Titu Maiorescu” din București (1947). După îndepărtarea de la catedră (1952) susține cursuri la Secția de Biblioteconomie a Școlii Tehnice de Activiști Culturali (1953-1958), apoi ocupă postul de cercetător științific principal la Institutul de Istorie „N. Iorga” al Academiei Române (1953-1968). Devine profesor la Institutul Pedagogic de 3 ani (Secția biblioteconomie) de pe lângă Universitatea din București (1963-1969), apoi este reintegrat în 1968 ca profesor la Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București, de unde se pensionează (1972). Obține confirmarea titlului științific de doctor docent în științe filologice (1962). Membru al Asociației Slaviștilor (1963), al Uniunii Scriitorilor (Secția de istorie și critică literară, 1965). Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru volumul de studii „Contribuții” (1984). Colaborează cu studii, articole și recenzii la numeroase publicații: „Bibliotheca”, „Studii și cercetări

de documentare”, „Educație-Învățământ”, „Memoriile Academiei Române”, „Familia”, „Bibliotecarul”, „Universul cărții”, „Magazin bibliologic”, „Raze de lumină”, „Cugetul”, „Convorbiri literare”, „Arhiva românească”, „Viața românească”, „Biserica Ortodoxă Română”, „Studii și cercetări de bibliologie”, „Contemporanul”, „Limba română”, „Revista muzeelor”, „Limbă și literatură”, „Glasul patriei”, „Manuscriptum”. Studii ample și documentate în diverse anuare, culegeri apărute la București, Galați, Târgoviște, Cluj-Napoca, Râmnicu-Vâlcea, Pitești, Arad. Ales președinte de onoare al Societății Române de Bibliofilie (1972) cu sediul la Târgoviște. Recunoscut ca specialist de mare probitate a bibliologiei românești și nu numai, întreprinde călătorii de studii sau participă la reuniuni internaționale în Franța, Italia (Padova, Roma), Germania (Berlin, Leipzig), Grecia (Atena, Salonic), Turcia (Constantinopol), Bulgaria (Sofia), Iugoslavia (Belgrad), Anglia (Londra), Ungaria (Budapesta). Membru de onoare al Academiei Române din 1992 (ședința din 11 decembrie 1992). De ziua sa de naștere este felicitat printre alții de președintele României (Ion Iliescu), ministrul învățământului (Liviu Maior), care printre altele afirma că: „Opera Domniei-Voastre, prin care cultura națională scrisă a sporit

considerabil, devenind mai cunoscută în lumea științifică, se rânduiește alături de cele mai reprezentative contribuții la creșterea patrimoniului spiritualității românești și universale. Numeroșii Dumneavoastră discipoli, de la bibliotecari la savanți, vă împărtășesc ideile și vă sunt recunoscători pentru darul de minte și de suflet pe care l-ați oferit cu distincție și generozitate, prin opera și pilda unei vieți exemplare.” Încetează din viață la 11 martie 1993, în București. Adună și publică materialul privitor la *Bibliografia Românească Veche* (volumul 3 – fasc. 3-8 și volumul 4, complementar, cuprinzând addenda et corrigenda la toate cele trei tomuri anterioare). Abordează pluridisciplinar istoria cărții românești și realizează numeroase investigații bibliologice. Cercetează activitatea tipografică a orașului București, de la prima tipografie a Mitropoliei (din 1678) până la sfârșitul perioadei vechi (1830) și activitatea culturală a câtorva centre caligrafice și tipografice din secolele trecute (Târgoviște, mănăstirea Neamț și Cetățuia din Iași). Publică sinteze asupra evoluției cărții românești (*Pagini din istoria cărții românești*, *Scurtă istorie a cărții românești*) și monografiilor istorico-bibliografice consacrate tiparului arab și grecesc din Țările Române. Dezvoltă cercetarea difuzării incunabilelor în spațiul cultural românesc (*Cercetări românești despre incunabile. Incunabilele din bibliotecile noastre, Incunabula în România*). Descrie și analizează manuscrise medievale, monumente ale artei caligrafiei și miniaturii europene, aflate în colecții din România (*Codex aureus*, *Codex burgundus*). Elaborează (în 1976) primul manual românesc de bibliografie (*Curs de teorie a bibliografiei*) și primul manual de bibliologie (destinat elevilor din clasele XI și XII de la liceele de filologie și istorie). Astfel, în 1979, pentru prima dată, știința cărții este introdusă ca materie obligatorie în programa didactică (Biblioteconomie). Formulează ideea de *complex bibliologic*, demers integrator având ca obiect cartea și pe toți factorii care concurează la realizarea ei (autor, editor, tipograf, librar, bibliotecar și cititor). Este încrezător în destinul cărții, al bibliotecii ca tezaurizatoare a acesteia și a memoriei umane în timp: „*Cartea și biblioteca sunt două națiuni în perfectă armonie, care trăiesc bine una lângă alta, ba mai mult se completează în așa fel, încât una fără alta nu poate viețui [...] Cartea este mijlocul necesar de a trăi, o necesitate vitală pentru omul înzestrat cu pasiunea cunoașterii adevărului și a noului, pentru omul dotat cu simțul a tot ce este frumos în lume*”.

Vizionar anticipa pentru generațiile ce vor urma, un adevărat șoc informatic: „...*Biblioteca viitorului va introduce metode noi de difuzare a cărților și informare a cititorilor prin informatizarea și automatizarea diferitelor servicii. Bibliotecarul trebuie să fie pregătit din timp pentru schimbare, pentru «șocul viitorului!»*”.

Scrieri:

Bibliografia românească veche. 1508-1830. Tom 3, Fasc. 3-8, 1817-1830. București, Editura Academiei Române, 1936 (în colaborare cu Ioan Bianu și Nerva Hodoș); ***Lectura particulară și biblioteca școlară.*** București, Institutul de Arte Grafice Oltenia, 1939 (în colaborare cu D. Murărașu); ***Bibliografia românească veche. 1508-1830. Tom 4. Adăugiri și îndreptări.*** București, Editura Academiei Române, 1944; ***Codex Aureus.*** București, Editura Meridiane, 1972; ***Târgoviște, vechi centru tipografic românesc.*** Târgoviște, Muzeul Județean Dâmbovița, 1972 (în colaborare cu Victor Petrescu); ***Codex Burgundus.*** București, Editura Meridiane, 1975; ***Pagini din istoria cărții românești.*** București, Editura Ion Creangă, 1981 (în colaborare cu Gheorghe Buluță); ***Scurtă istorie a cărții românești.*** București, Editura Demiurg, 1994 (în colaborare cu Gheorghe Buluță); ***Târgoviște, vechi centru tipografic românesc.*** Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2008 (în colaborare cu Gheorghe Buluță și Victor Petrescu).

Cursuri universitare. Manuale școlare:

Curs de bibliografie, București, 1967, dactilografiat; ***Curs de bibliografie specială***, București, 1967, dactilografiat; ***Introducere în documentare***, București, 1967, dactilografiat; ***Istoria cărții***, București, 1967, 92 p. (1); p. 93-209 (2), dactilografiat; ***Istoria bibliotecilor***, București, f.e., 1970, dactilografiat; ***Curs de teorie a bibliografiei***. București, Academia „Ștefan Gheorghiu” Facultatea de Ziaristică, 1976.

Referințe:

Dima-Drăgan, Corneliu. ***În slujba bibliologiei românești***. În: Revista bibliotecilor, 25, nr. 12, 1972, p. 763-764; Mihăilă, G. ***O viață în slujba cărții românești***. În: România Literară, 15, nr. 52, 1982, p. 14; Zamfirescu, Dan. ***O mărturie despre profesorul Dan Simonescu***. În vol. „Accente și profiluri (1963-1983)”, București, Editura Cartea Românească, 1983, p. 388-393; Buluță, Gheorghe. ***Contribuții la istoria culturii românești. Careta și biblioteca. Bibliografie Dan Simonescu***, București, Biblioteca Municipală „Mihail Sadoveanu”, 1990, p. 5-6; Stoica, Ion. ***Profesorul Dan Simonescu la 90 de ani***. În: Biblioteca, nr. 11-12, 1992, p. 48; ***Centenar Dan Simonescu. Cartea și biblioteca. Contribuții la istoria culturii românești***. Antologie, prefață, tabel cronologic, bibliografie selectivă și note de Gheorghe Buluță și Victor Petrescu, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2002, 296 p.; Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor. ***Galeria bibliologilor români***, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2003, p. 36-38; Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor. ***Bibliologie românească. Idei. Portrete. Controverse***, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2008, p. 41-42; Buluță, Gheorghe; Petrescu, Victor; Vasilescu, Emil. ***Bibliologi români. Dicționar***, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2011, p. 221-222;

Prof. dr. Victor Petrescu

TABLETA DE SCRITOR

Iulian Filip

(27.I.1948, Sofia, Bălți, Republica Moldova)

Poet, dramaturg, prozator, folclorist, publicist, cineast, pictor și grafician, Iulian Filip a absolvit Universitatea „Alec Russo” din Bălți (1970), susținându-și apoi teza de doctorat la sectorul de folclor al Secției de entografie și studiul artelor de la Academia de Științe a Moldovei, unde între anii 1974 și 1985 a fost cercetător științific. Din 1990 – șef al Departamentului Cultură al Primăriei Chișinău (până în 2006). Din 2006 – șeful Departamentului „Căile Cărții” în administrația Uniunii Scriitorilor din Moldova (președinte acad. Mihai Cimpoi, la vremea aceea). După o pauză de 25 de ani, revine la Academia de Stat a Republicii Moldova, la același sector de folclor, acum în cadrul Institutului de Filologie (2010). În 2012 susține teza de doctor în filologie. Conduce redacția Chișinău a revistei târgoviștene „Litere” (din 2002). Debut cu placheta de versuri „Neîmpăcatul meșter” (1974), dar adevăratul debut îl consideră apariția celui de al doilea volum de poezie, „Cerule fântânilor” (1977). Urmează cărțile de poezie „Dialoguri primordiale” (1978), „Hulub de poștă” (1983), „Unde ești?” (1987), „Cafea neagră” (1989), „Fir de nisip” (1991), „Semințele mărului oprit” (1998), în care autorul cultivă un vers clasic, tradițional, sugestiv în vecinătate cu poezii moderne, în vers liber. Schimbarea frecventă de registre, remarcă Mihai Cimpoi, obsesia ludicului, recetirea motivelor folclorice constituie câteva repere specifice ale poeziei sale. Cărțile de catrene scot în evidență alte valențe – „Dansul timizilor” (1994), „Mergătorul”, „Știutorul să mă ierte...” F. contribuie la promovarea poeziei și dramaturgiei pentru copii prin numeroase cărți, între care „Casa fiecăruia” (1980), „Cenușar-voinicul” și „Cenușăreasa-mireasa” (1981), „Facă-se voia ta, Sfârlează!” (1985), „Colacul-marele, frate bun cu soarele” (1988), „Copăcel, copăcel” (1989), „Din neamul lui Păcală” (1995), „Au vrut melcii să se bată” (1996), „Ruga iezilor cei trei” (1998), „Plăcințele cu mărar/ Nucul cu o singură nucă” (carte duplex: versuri, povești, 1999), „Moara cu plăcinte” (2008), „Rochița leneșă” (2010), „Urmele mele frumoase” (2012), „Pălăriuță oranj și lupul din răpă” (2012) configurând o consacrare categorică a lumii în

devenire. Într-un singur teatru, „Guguță”, se joacă timp de două decenii mai multe spectacole pentru copii: „La izvor”, „Moara cu plăcinte”, „Albina salvează lumina”, „Pâinică de la iepure”, „Comoara tâlharului”, „Cobora un cățeluș din cer”.

Piese de teatru semnate de Iulian Filip s-au jucat și în Târgoviște.

La Editura Bibliotheca a apărut în 2010 în colecția „Biblioteca Societății Scriitorilor Târgovișteni” un volum de teatru. Prima scriere dramatică – *Care-s sălbaticii?* – cu care se deschide volumul e un spectacol spumos care, de 10 ani ține afișul teatrului „Satyricus I. L. Caragiale”. I se alătură *Miorița – tragedie națională*, *Țara în care nebunii mor de inimă*, *Galateea de/pe lângă butoiul lui Diogene*, *Dreptul de a ieși pe acoperiș*, *Spărgătorul de oale*, *Premiul Nobel pentru Semănătorii reduși*. Dintre contemporani, I. Filip se apropie de maniera lui Horia Gârbea prin tendința de a demitiza sau de a reinterpretă teme bătătorite ale literaturii naționale sau universale.

O altă sursă la care se alimentează teatru iulian este tezaurul literar național și universal, istoria noastră, zbuciumată și contradictorie, în care cei

mai mulți dintre eroii notorii se pretează la o abordare scenică. În acest caz dramaturgul se înregistrează necondiționat în cohorta creatorilor moderniști, „experimentează, valorifică, exploatează din plin oportunitățile oferite de intertext, imaginează scene și personaje ce consună cu anumite evenimente și personaje mai mult sau mai puțin cunoscute.” Festivalul Internațional de teatru pentru copii și tineret „Păpușile vii”, în ediția din 2000 i-a avut printre protagoniști pe actorii teatrului „Satiricus – I.L. Caragiale”, pe dramaturgii Iulian Filip, Ianoș Țurcanu, Alexandru Grecu.

Tot copiilor le-a consacrat câteva proiecte TV de răsunet: emisiunile „Cinel, cinel, 2 ore + 3 iezi...” În domeniul folcloric a publicat volumele „Teatru popular” (1981), „Primiți «Căluțul?»” (1983), „Miracolul scenei în arta populară” (2012) ș.a. Este și autor de texte pentru cântece de estradă, corale și de factură populară, autor de scenarii și de librete pentru spectacole și filme.

Iulian Filip este și un remarcabil poet, creația sa, variată, este oarecum greu de subordonat unei formule, motiv pentru care comentariul se oprește la volumul „Luna-i una. Poezii de dragoste și de durere din dragoste ori din lipsa de dragoste” (Editura Bibliotheca, 2009).

Filonul liric al volumului, ca de fapt al întregii poezii semnate de Iulian Filip, este proiectat pe fundalul unor evenimente autobiografice, poezia dezvăluind pe lângă un spirit cultivat, un eu liric plin de sensibilitate: Mi-am legat calul de-o floare / ca de-un semn de întrebare. / Paște calul iarba lungă, / până călărețul tânăr / la răspunsuri o s-ajungă. / Iar răspunsu stă răspunsu / pe gura ce l-o ascunsu... / Floarea tremură că-i seară, / calul paște iarbă rară, / călărețul se însoară: / luna și cu stelele – / miresei măregele, / dulci privighitorile – / mirelui viorile...”. Ceea ce dă nota originală a liricii erotice a lui Iulian Filip este „o undă nuanțată ironic, [...] cu multe virtuți sugestive, pline de sentimente și gingășie” așa cum observă acad. Mihai Cimpoi, unul dintre comentarii lui Iulian Filip.

Dar Iulian Filip este și un publicist de atitudine, iscoditor, original creator al ceea ce s-ar putea numi *pamfletul-polemică* de subtilă urbanitate, în care atacului grobian sau invectivei i se substituie reacția celui civilizat, cult și manierat în care notele de amabilitate preventivoare învăluite într-o subtilă ironie reușesc să impună dialogul în urma căruia „formatorul de opinie” își atinge invariabil scopul. Și face aceasta consecvent, de 10 ani, în rubrica sa din *Literatura și arta*, adesea în *Capitala*, în *Bibliopolis* ș.a.

„Când pe morți îi strâng pantofii, cum e mersul celor vii?” (Ed. Bibliotheca, Târgoviște, 2006, 318 pag.) cuprinde 127 de tablete – dacă am numărat bine – publicate în aceleași ziare și reviste în perioada 21 iunie 2001 – 21 iunie 2006.

În cele mai multe articole, Iulian Filip aplică o strategie pe care am mai întâlnit-o la renumitul eseist Alexandru George: se evocă o întâmplare insolită sau un fapt mai puțin cunoscut dar consemnat de istoria scrisă ori, mai adesea, de cea socratică, pentru ca apoi să se releve similitudini – pe care lectorul grăbit sau neatent nu le sesizase – cu realități stingente ce rețin de regulă interesul colectiv reclamând formularea unei așa-zise opinii publice. Se creează, subliminal, impresia, de altfel adevărată, că autorul nu face altceva decât să dea formă concretă neliniștirilor, frământărilor, întrebărilor cetățeanului agresat cotidian de cei care ar trebui, cel puțin teoretic, să-i asigure calmul și seninătatea existențială.

„Iulian Filip are o figură senină *de factotum* în cultură. Animatorul, organizatorul de cultură se întâlnește cu făcătorul de cultură (iată că și noi ne-am molipsit de jocul lui lingvistic-calamburist) este antologatorul unui volum „Poezia acasă: Poeți contemporani din Basarabia”, apărută la Târgoviște (2003, în colaborare cu Mihai Stan).” (Mihai Cimpoi) Relativ recent cei doi autori, Iulian Filip și Mihai Stan au dat la iveală antologia poetică bilingvă română-rusă intitulată „Târgoviște – Chișinău – Sankt-Petersburg”, lansată la „Moștenirea Văcăreștilor” (2012).

Iulian Filip este ceea ce s-ar numi un „animator cultural” în relația veche de peste 15 ani dintre Târgoviște și Chișinău, relație stabilită pe coordonatele culturii scrise, astfel el este cel care alături de consiliul director al Societății Scriitorilor Târgovișteni a atras în această colaborare pentru cunoașterea reciprocă pe primarii Chișinăului Serafim Urecheanu și, mai recent, pe Dorin Chirtoacă, pe acad. Mihai Cimpoi și pe scriitorii Ianoș Țurcanu, Vasile Romanciuc, Nicolae Dabija, Valeriu Matei, Oleg Bodrug – directorul editorii Prut International, Aurelian Silvestru – directorul Liceului Prometeu din Chișinău, Igor Șarov, directorul editurii Cartdidact care a editat câteva titluri în parteneriat cu Editura Bibliotheca.

Alături de târgoviștenii Victor Petrescu, Agnes Erich, Mihai Stan, de regretatul Mihai Gabriel Popescu, de Ion Mărculescu sau George Coandă, Niță Mircea, Mihai Șerbănescu, Iulian Filip a atras pe Lidia Kulikovski, încă directoarea Bibliotecii Municipale Hasdeu, la fondarea Bibliotecii „Târgoviște” din Chișinău, la dotarea căreia cu peste 10000 de volume au contribuit și editurile Bibliotheca și Pandora-M (apoi Marcona). Schimburile culturale, simpozioanele, lansările de carte s-au constituit într-un proces unic și original al comunicării prin artă între două orașe-capitală Chișinău și Târgoviște, proces care a culminat cu înființarea unei redacții a revistei „Litere. Revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni” la Chișinău (2002), al cărei coordonator nu este altul decât poetul Iulian Filip.

O inedită latură a creației lui Iulian Filip a fost oferită târgoviștenilor, odată cu vernisarea expoziției de pictură pe care artistul plastic, de data aceasta, a deschis-o la Muzeul de Istorie din Târgoviște în 2000, cucerindu-i pe vizitatorii târgovișteni.

Membru în juriile celor două festivaluri cu care târgoviștenii se mândresc („Crizantema de Aur” – 46 și „Moștenirea Văcăreștilor” – 45), prezent în librăriile târgoviștene prin cărțile sale, dar și pe scena Teatrului „Mihai Popescu” din Târgoviște, Iulian Filip, membru fondator al Societății Scriitorilor Târgovișteni poate fi considerat, fără doar și poate, nu numai un fiu al Târgoviștei dar și un creator de artă și animator cultural care a izbutit – în ultimul timp prin Asociația Culturală Târgoviște-Chișinău, președinte Victor Petrescu – alături de prietenii târgovișteni să unească, deocamdată în domeniul artei și culturii, românii de pe cele două maluri ale Prutului.

Contribuția de excepție a lui Iulian Filip la propășirea artei și culturii românești a fost recunoscută prin acordarea unor distincții: Maestru în Arte (1993), Medalia „Mihai Eminescu” (1998), Premiul „Simion Florea Marian” al Academiei Române, Premiul special al Festivalului Internațional de Poezie „Lucian Blaga”, Cluj (2001), Premiul „Ilie Gavorul” (1996), Ordinul de Onoare (2010), Premiul „Ion Creangă”, pentru întreaga activitate în domeniul cărții pentru copii (instituit și înmănat de către Președintele Parlamentului RM – 2012). Ca membru fondator al Societății Scriitorilor Târgovișteni (2005) și ca scriitor aparținând deja patrimoniului cultural local, el a fost distins cu premii ale SST: secțiunea traduceri pentru volumul „Dragoste și moarte” („Amore e Morte”) – traducere din Giacomo Leopardi (2006); premiul pentru publicistică – „Când pe morți îi strâng pantofii, cum e mersul celor vii?” (2007); Premiul „Grigore Alexandrescu” pentru poezie: „Moara cu plăcinte” (2008) și „Cartea cea mai a mea” (2009).

*

Găsim, în cărțile lui Iulian Filip, o continuitate tematică (rădăcinile, casa, omul și natura, viața, moartea), pigmentată de o manifestare mai accentuată a ludicului. Iulian Filip dă dovadă de o imaginație frumoasă, jucându-se serios cu vorbele, inventând noțiuni și categorii, înflorindu-și fraza, „rampanizând-o”, făcând-o să „spumege”, să fie cu efect retoric, operând cu majuscule, cu rarefier, sublinieri cu bolduri și cu aldine, metaforizând și graficizând, ornamentând cu desene, sigle, semnături. Scrie jucându-se, aproximează, definește, ironizează și o întoarce în serios, pune întrebări grave și se autoîntreabă, constată trist și se bucură luminos când e vorba de o faptă culturală bună (și nu numai culturală; despre Paștele Blajinilor spune bunăoară că e „o luminoasă și creștină

întâlnire a noastră cu noi”), se dă în spectacol calamburistic, liric sau grav, dramatic, barochizează sau notează simplu, cu creionul, moralizează și ascultă atent lecțiile altora. (Mihai Cimpoi)

O mare și frumoasă surpriză a ultimilor ani este Iulian Filip – pictorul, graficianul. Mă bucur mult că am scos împreună cartea „Îndoiala de sine”, în care „liniile și culorile” îi aparțin. De fapt, aș putea spune și altfel: acolo unde „nu mi-au ajuns” poeme „din cuvinte”, am pus „poemele grafice” ale lui Iulian Filip, „poeme desenate” pe care, mărturisesc, mi-ar fi plăcut să le scriu... Ultima carte de versuri a lui Iulian Filip este „Mamutul din frigider” – o excelentă ediție în limba maghiară, apărută la Budapesta (Este un succes al poetului – felicitări din toată inima! [...] Anterior, Iulian Filip a publicat versuri în Italia – traduceri de versuri în Italia – traduceri de poezii Dante Cerrilli și Rodolfo Coccia. Iar maestrul Italo Scelza, după o frumoasă întâlnire în atelierul domniei sale de la Supino, l-a îndemnat pe Iulian Filip (văzându-i mai întâi „liniile”) să vină cu o expoziție de desene în Italia, poate chiar la Supino... Desenul a influențat sensibil scrisul lui Iulian Filip, mai ales în „Dansul timizilor” și-n „Mergătorul”, cărți de catrene, în care poetul este un cultivator de esențe. (Vasile Romanciuc)

Iulian Filip scrie o poezie caracterizată și ea, ca a multor autori basarabeni din generațiile mai vârstnice, de un clasicism de fond, dar și de un tradiționalism al temelor, al motivelor și al stilului. Înțelegând, evident, prin tradiționalism, „o formă de modernism” (și chiar de neomodernism), mai mult sau mai puțin afișată. Iar în cazul lui Iulian Filip, mai puțin, căci la el modernitatea este mai întotdeauna discretă, ascunsă de ușoara înclinație spre stilizare și de un asumat, aș zice, ton minor. Poezia sa nu este una a radicalităților expresive, necum a tentației vizionare, ci una a îngânării ființei, ființării și chiar a miturilor. (Tudor Cristea)

De certă vocație ludică, prin acest joc lingvistico-pictural poezia lui Iulian Filip pare sedusă, definitiv, de fragmentarism. Poetul adună cioburi, crâmpoie etc., știind că „fața limpede a oglinzii / n-o mai întregești”. Ceea ce nu anulează efortul unei cuprinderi totalizante, animată de „dorul recetirii de sine”. Fiindcă, tematizând cu hărnicie, autorul rămâne un „neîmpăcat meșter”, dialogând cu sine, „răsfoind Eul” (cum frumos zice), mereu „un pic altul”. Doar citit în cheie inadecvată îl putem „acuza” de bonomie păguboasă, suspectându-l de risipire. Sub platoșa ludismului, el provoacă „îngândurare” (N. Dabija); o discreție elegiacă, sub pecetea sentimentului trecerii, înfioară textul. Omul e tonic, dar sub masca jovialității se ascunde un poet grav. (Adrian Dinu Rachieru)

Prof. Mihai Stan

TINERE CONDEIE

Primul meu cântec de leagăn sau despre cum mi-am cântat în prima mea viață

„Acum, Carlo, lasă-mă pe mine să vorbesc, ascultă
ce am eu de spus ...” (Jack Kerouac)

Eu eram Ana și de 24 de ani, mă luptam cu cei din jurul meu. Singurul lucru pe care l-am învățat de la ei a fost să nu îmi povestesc visele altora. Sfârșitul acelei zile a fost sfârșitul primei mele vieți.

Îmi amintesc și acum. Era prima iarnă din viața aceea și vedeam cum soarele stă din ce în ce mai puțin pe cer. Totul a început cu disperarea că soarele nu va mai răsări următoarea zi, că va apune definitiv. Știam că dacă ies de sub plapumă înaintea lui, nu o să îl mai văd niciodată. Așa că îl așteptam. Și așteptând, visam că rămân fără piele. Că o mână mă decojește ca pe un fruct. Îmi era teamă că nu o să mai simt razele soarelui pentru că am văzut eu că numai pielea poate să simtă. Atunci mă trezeam și, în loc să simt usturimea din locurile în care mă arsese soarele, simțeam frica pe-afară, pe tot corpul, ca un unguent lipicios pentru reumatism. Iar soarele a continuat nepăsător să răsară...

Până în noaptea în care frica m-a cuprins, eram fericită. Și știam asta. Chiar dacă cei mai mulți își dau seama cât de fericiți au fost abia după ce trece sentimentul, eu știam că acela era momentul meu de fericire. *Momentulmeudefericire*. Apoi, o dată cu teama, s-a instalat și drama vieții mele. *Dramavieții mele*. Totul era legat de faptul că soarele era mai indiferent ca niciodată, că nu îi păsa de cine se bucură de razele lui. Până în noaptea trezirii mele, nu făcusem nici măcar o poză. Eram prea fericită și nu voiam să dau niciun dram din fericirea mea unei poze amărâte. Duceam o viață frumoasă, clocind iluzii și crescându-le ca pe copiii mei. Și, precum lov, mi-au murit toate în aceeași zi.

Am început să spun tuturor visul meu. Îl ziceam de cel puțin trei ori pe zi, adăugam detalii „cât cuprinde” și le puneam la copt. Așteptam cincisprezece minute, cu genunchii strânși și cu sângele coagulat. După ce totul era gata, scoteam tava cu visul meu și îl rupeam în mii de bucățele, îl împărțeam societății și așteptam donații. De piele, bineînțeles...

Nu credeam să ajung să trăiesc ce vedeam în filme. Eram o dramă de douăzeci și patru de ani. În filmul meu se întâmpla un singur vis, la nesfârșit. Îl trăiam cu societatea. Sau, cel puțin, încercam. Încercam și viața. Dar îmi rămânea întotdeauna în gât. Îmi zgâria esofagul. Apoi l-am schimbat. Am pus unul de ciment și l-am acoperit cu vopsea ieftină. Să fiu sigură că nu mai simt nimic. Nimic, nimic.

Acceptdonațiiidepiele!Tapetezdoarcamerameacupiele!

Nu cumva să crezi că inventez ceva! Chiar tresăream dacă mă atingeai. Nu voiam să te ard. Pentru că eram caldă. Eram... carbonizată... Ți-am spus că soarelui nu-i pasă de ceilalți, îmi place să simt mirosul și umezeala dărâmăturilor. Și uite, exact așa, parcă aş purta niște aripi uriașe și blege, de ciment. Astea nu sunt atinse de soare. Deloc. Soarele nu atinge ziduri, scări sau vopseluri. De asta îmi place să îmi pun buzele și ochii pe pielea zidurilor.

În prima mea viață îmi doream să am o voce în jurul gâtului. Așa că mi-am trecut de după gât firul telefonului. Probam o altă iluzie. Exact măsura mea.

Știu că mă așezam destul de des. Oboseam. De douăzeci și patru de ani călătoream. Intram în mințile celorlalți și navigam printre ideile lor. Luam ce puteam și ce se asorta cu ideile mele. Nu voiam să fiu prea colorată. Uneori îmi doream să rămân. Dar simțeam că nu e încă momentul meu. Și ieșeam. Cu capul plecat și cu noi idei. E ca la mall. Iei ce-ți place și ce ți se potrivește. Sau, pur și simplu, iei ca să nu le ia alții. Egoismul ăsta... Ăsta e Omul... Sau... femeia luată ca atare. Sau... Bărbatul luat în singurătate... Toți au obsesii și întrebări nespuse. Sau de nespuse. *Oamenimorțicuviciidenimic*.

Și... da! Am un viciu. Mă întreb mereu... sau îi întreb pe cei din jurul meu. După caz. Eu sunt tipul de față *careîntreabătotimpul*. În ultima zi a primei mele vieți, m-am întrebat care este numărul persoanelor care îmi știu visul. Care e numărul acelora a căror inimă bătea în același ritm cu a mea. Realitate: inimile bat, dar nu bat niciodată în același timp, oricât de mult ai visa la asta. Inimile doar bat. Și, apoi, într-o zi, încetează să o mai facă. Atunci se face liniște. Atunci începi să bați altfel. Atunci...

Și știi ce? Mi-au spus să zic gata. Mi-au spus că trebuie să zic gata. A trebuit să spun stop. Mi-au spus că de aici începe totul: de la punct. Mi-au spus că îmi e din ce în ce mai greu să mă prefac. Că eu nu sunt așa. Da. Eu nu mai știu să joc teatru. Sau filme... Sau drame... Sau propria mea viață. Așa că am spus gata! Viața se termină cu punct. În același timp, viața începe cu punct.

Apoi am ajuns să fiu un gând. Și scriu în mine ca unul cu picioarele strânse și înghesuite într-o cutie de carton. Ud. Sângele mi-e diluat. Cu apă, foc, pământ și aer. Sunt *ungândcupicioarelestrânse*. Sunt *ungândcusângelediluat*.

Dacă în timpul primei mele vieți s-ar fi inventat o

lume perfectă, eu nu aş mai fi existat. Sau... poate... m-aş fi născut direct gând.

Într-o zi m-a întrebat. Aşa, direct. Fără introduceri stupide. „Şi... o să fii iar fericită?” „Cu o condiție.” „Nu întreb care. Asta e meseria ta.” „Acum nu mai fac lucruri pe care le făceam la nouăsprezece ani.” „Şi de asta ți-a murit fericirea?” „Da. Soarele e vinovat. Ştii? A răsărit doar cu nepăsare. Timp de douăzeci şi patru de ani! Şi eu nu am văzut!” „Ăsta e efectul super glue.”

Şi şi-a lăsat mintea deschisă. Deschisă de tot. Atunci s-a terminat prima mea viaţă. Mi-am dat seama că a înţeles care e condiția. *Condițiafericirii mele*. Şi am intrat. Am navigat printre ideile lui şi m-am făcut gând. Ştiam că într-o zi nu o să mai ies din minţi ca să mă aşez pe o bancă. Ca să mai povestesc cuiva visul meu. Ca să continui o minciună. O iluzie. APOI am zis gata! Şi gata a fost...

Douăzeci şi patru de ani (fix) am crezut că mă voi căsători cu un zid. Că voi iubi doar un zid. Că voi avea copii cu un zid şi că voi face parte din el. Dar nu a fost să fie aşa. Ştii? Iluziile se schimbă. Sau... era ceva cu istoria? Istoria se schimbă?!?

Am rămas un gând de atunci şi el scrie prin mine. Şi i-am zis să nu îmi fie ruşine să îmi spună tot ce simte. Oricum, doar eu mai funcționez. Am ascuțit cele mai multe creioane şi am fabricat cele mai multe foi. Şi am câştigat!

Azi sunt fericită din nou. Azi nu fac poze. Şi nici de acum înainte. Azi nu mai visez. Nimic. Azi stau şi ascut creioane. Azi stau şi întind foi. Acum coc hârtii. Nu un vis.

Singurul lucru bun pe care l-am învățat de la societate a fost să nu îmi povestesc visele altora. Sfârșitul acelei zile a fost sfârșitul primei mele vieți.

Mă numesc *ungândcupicioarelestrânse* şi de optzeci şi trei de ani ascut foi şi fabric creioane. Dar sunt fericită. Sunt *ungândcusângelediluat* care nu mai visează de unul singur. Sau, cel puțin, așa crede. Cine știe ce mai învăț de la societate? Şi cine știe ce urmează să fiu? O barcă? O sirenă? O unghie? O lingură? Un om. Aștept, în fericirea mea nebună, să văd un alt film. Sau să îl trăiesc. De mâine. Pentru că după miezul nopții mă fac actriță de comedie. Sau de film de acțiune. Mă mai gândesc. Aștept să cresc. Oricum, mai sunt câțiva ani până la miezul nopții.

Îți urez noapte bună, cerule!

Un spațiu. Un pas. O viață. Un geamantan

Motto: „*Poate mergem chiar acum afară să privim cum ne îmbrățișează orașul, cu vapoare, cu autobuze și arbori. Cu respirație și voci și sânge. Cu zi și noapte. Cu oameni și eu și noi împreună. Poate.*”

Annelies Verbeke – „Dormi!”

bastonul.

12 pași până la gang.

alți 7 până la trecerea de pietoni.

9 pași până pe trotuarul celălalt.

53 de pași până în fața pieței.

stânga.

17 pași până la doamna cu vocea caldă.

„Jumătate de kilogram de castraveți.”

„Mulțumesc!”

„Cu plăcere! O zi frumoasă!”

17 pași până în fața pieței.

dreapta.

53 de pași până la trecerea de pietoni.

9 pași până pe trotuarul celălalt.

7 pași până la gang.

12 pași până la ușă.

cheia.

cheia.

intră.

...

Asta e tot ce a știut să facă. Să-și numere pașii. Altfel, s-ar fi rătăcit. Altfel?... Nu a plecat niciodată din orașelul ăla blestemat. Era un bătrânel scund, cu degete lungi, de pianist. De fapt nu a cântat niciodată la pian. Nici măcar nu știa cum arată un pian. Avea părul alb. Purta mereu o pălărie. Semăna cu una de pescar. Nu a pescuit niciodată. Nu știa cum arată un pește. O undiță. O barcă. O apă.

Locuia singur. Soția lui murise cu câțiva ani înainte. Copiii lui... avea trei... copiii lui... erau plecați. Nu era nici trist, nici vesel. Îl bucurau cele mai simple lucruri. Îi plăcea să asculte jocurile copiilor de pe strada lui. Își imagina cum aleargă, cum își fac cu ochiul, cum se pitesc. Cel mai mult îi plăcea să îi audă cântând unul dintre cântecele alea pentru copii... „*An tan tirimogodan. Cara cara si. Principala mo. Ringo tango ringo*”.

Avea un aparat de radio mic și murdar. Era pornit mereu. Îl dădea mai încet doar dacă auzea copiii cântând. Îi plăcea să își imagineze culorile. Verde ca iarba. Albastru ca cerul. Cel mai mult îi plăcea roșul. Zicea că sună frumos. Negrul era ceea ce cunoștea cel mai bine.

Ținea un jurnal. Avea un reportofon vechi de când lumea. Își înregistra gândurile. Își înregistra întâmplările. Mereu aceleași. Nu a îndrăznit niciodată să facă altceva decât ceea ce, zicea el, „îi e dat să facă”.

Casa de lângă fusese de vânzare. Au cumpărat-o doi tineri proaspăt căsătoriți. Şi-au vizitat fiecare vecin. Au venit şi la el. La bătrân, cum îi ziceam. Nu le-a deschis. A crezut că sunt doar copiii care se joacă. Au venit şi-n următoarea zi. Le-a deschis. S-au prezentat. Şi-au dat seama că era orb. Avea ochelari negri. Privea fix, peste capetele lor. Zâmbea încurcat. Poate chiar se bucura de vizita lor, ca de o primăvară, ca de o rază de soare. Nu au intrat. I-au urat o zi bună şi au plecat.

bastonul.

12 pași până la gang.

1-a luat de mână noua vecină.

„o fetiță blondă sare coarda.

cerul e senin.

azi nu o să plouă.

la brutărie e coadă.

un copil mănâncă o înghețată cu aromă de căpșuni.

o adolescentă s-a îndrăgostit. Se vede în privire.

un fluture alb tocmai a trecut pe lângă noi.

o doamnă cu o rochie lungă are un zâmbet superb.

la patiserie stau trei oameni la rând.

cofetăria e plină.

unui bărbat i-a scăpat o monedă pe jos.
un copil aleargă.
la stânga începe piața.
o zi caldă!”

A trăi! A fost prima zi din viața lui. Unii oameni încep să trăiască mai târziu decât pot crede ei... A fost prima dată când a văzut drumul pe care îl făcea zilnic. Ce frumos i se părea acum orașul. Ce frumoși i se păreau acum oamenii. Ce frumos din partea lor că s-au lăsat văzuți de el. Simțea nevoia să meargă. Să plece. Să „vadă” mai mult. Să simtă mai mult. Să... călătorească. A fost prima dată în viața lui când a călătorit... Lucrurile sunt diferite. Azi le vezi așa. Măine, altfel. Mereu altfel.

A recunoscut-o după voce. Și după miros. I-a mulțumit a doua zi. A invitat-o pe la el. A venit cu soțul ei. I-au povestit ultima lor călătorie. Veneția. Apă. Măști. Cântece. Ei i-au descris tot. Clădirile vechi care ieșeau din apă. Dungile de pe bluzele gondolierilor. Măștile fetelor cu rochii mari. Au fost întrerupți de o întrebare:

„CUM MIROASE VENEȚIA?”

Uimiți, i-au răspuns... Pe unele străzi miroase a pâine caldă, pe altele, a prăjituri... Pe altele, a lămâi înfloriți, și-a apă stătută, și-a vopsea... Veneția miroase în multe feluri și-n multe culori... Veneția e culoare, miros și muzică... Au plecat acasă, apoi... întrebarea bătrânului i-a bântuit pentru câteva zile... Apoi i-au mai făcut o vizită. De această dată l-au lăsat pe el să povestească.

„12 pași până la gang.

alți 7 pași până la trecerea de pietoni.

9 pași până pe trotuarul celălalt.

53 de pași până în fața pieței.

stânga.

17 pași până la doamna cu vocea caldă.

„Jumătate de kilogram de castraveți.”

„Mulțumesc!”

„Cu plăcere! O zi frumoasă!”

17 pași până în fața pieței.

dreapta.

53 de pași până la trecerea de pietoni.

9 pași până pe trotuarul celălalt.

7 pași până la gang.

12 pași până la ușă.

cheia.

cheia.

intru.

Asta fac în fiecare zi. E călătoria mea. Simt. Miros. Ascult. Pipăi. Uneori gust.”

Au plecat de la el. Au numărat pașii până la casa lor. Ei i-au ieșit 24. Lui, 21. Și-au mai făcut vizite de câteva ori. I-au povestit bătrânului tot ce au văzut. El îi întreba mereu: „Cum miroase Parisul? Ce se aude pe străzile din Hanovra? Cum miroase Viena? Ce simți când te plimbi prin Moscova? Simți putere? Simți miros de vodcă?”

După câțiva ani, cei doi tineri au plecat din nou în călătorie.

„15 pași până la scaunele noastre.”

Bătrânul a continuat să înregistreze jurnalul lui. Și-a imaginat cum miros alte orașe. Ce simți în alte țări. Ce auzi pe bulevardele pe care se plimbă îndrăgostiții.

Și-a imaginat alte locuri... Și a continuat să numere pașii. Să asculte cântecele copiilor. Să înregistreze. Să viseze. Mereu, altceva.

Își amintea că auzise odată la radio ceva spus de Octavian Paler, că „într-o călătorie, oriunde am ajunge, nu descoperim decât ceea ce ducem noi acolo. Nu putem lăsa acolo-chiar dacă am vrea-nimic. Putem doar să ne întoarcem ceva mai bogăți.” Îi plăcuse asta și reținuse. Sufletul lui era un geamantan plin cu amintiri, cu tristeți, cu mirosuri, cu muzică, cu vorbe... un geamantan plin pe care-1 purta peste tot... Uneori se mira singur de câte încăpuseră în el... Pentru bătrân, călătoria nu era un dor de spațiu, era un dor de timp (parcă tot Paler zisese asta?!...)

Cei doi tineri au călătorit în continuare. Dar... au mirosit țările. Au simțit orașele. Au ascultat străzile. Și au numărat pașii. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7...

Învățaseră însă multe, învățaseră că nu noi trecem prin spații, ci spațiile trec prin noi. Și, din fiecare întrepătrundere, rămâne câte ceva. Spațiile, mai ales cele purtând pecetea trupului, îl modelează pe Călător, îi scoate adevărul din el.

Într-o zi, bătrânul le-a dat jurnalul-reportofon. L-au ascultat. I-au simțit mirosul.

„Luni, 21 iunie 1993. A fost prima zi în care am trăit cu adevărat. Azi mi-am văzut călătoria zilnică. Am văzut copiii, am văzut rochia doamnei cu zâmbet superb, am văzut coada de la brutărie, am văzut că cerul era senin... Am văzut orașul mai frumos... L-am iubit. Azi am fost fericit.”

Plecările spre depărtări ascund în ele mirajul metamorfozării noastre...

„Marți, 22 iunie 1993. Azi am fost la Veneția. M-am plimbat cu gondola. Am văzut clădirile înalte ce se nășteau din apă. Am studiat dungile negre de pe bluza gondolierului. Am văzut măștile. Mi-am dat seama că nu e cum credeam eu. Că pielea de pe față poate să nu te usture sub mască. Doar dacă ai povestea... Am iubit Veneția! Azi am fost fericit.”

... distanțele ne schimbă, ne tocesc obsesiile...

„Joi, 12 august 1993. Hanovra. Orașul măcelarului. Îl știu. L-am văzut. Și acum îl iubesc. Azi am fost fericit.”

... ne uităm prin gări și aeroporturi suferințele, neputințele...

„Miercuri, 11 iunie 1997.

19 pași până la scaunul meu.

Nu am cerut loc la fereastră. Am stat la margine. Am ascultat cum decolează avionul. Am ascultat respirația fiecărui pasager. Respirau pe voci, pe vârste, pe sentimente. I-am iubit. Am fost fericit!”

... spațiile nu se văd cu ochii, se înghit cu tot sufletul, se-ndeaș-n geamantanul-suflet...

Avea pălăria lui... cea de pescar.

19 pași până la ieșirea din avion.

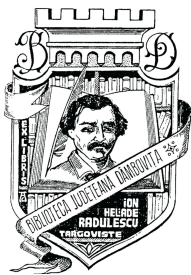
54 de pași până la sala de așteptare.

o viață în numai 4 ani...

a iubit lumea!

Laura Ioana Vasile

câștigătoarea trofeului „Primăvara albastră”,
ediția a X-a, 2013

Principala bibliotecă publică a județului, pune la dispoziția utilizatorilor un fond de aproximativ 330.000 documente: cărți, periodice, materiale audio-video și non-publicații. Instituția servește interesele de informare, studiu, lectură, educație și recreere ale utilizatorilor din municipiul Târgoviște și întreg județul Dâmbovița, asigurând accesul nediscriminatoriu la propriile fonduri.

SERVICIILE

- Serviciul Relații cu publicul, comunicarea colecțiilor, animație culturală.
- Biroul dezvoltare, evidență, prelucrarea colecțiilor.
- Compartimentul dezvoltare IT, formare, marketing.
- Compartimentul coordonare metodică, informare bibliografică
- Centrul Europe Direct

Secția de Împrumut pentru Adulți

- Pune la dispoziția utilizatorilor un fond documentar cu caracter enciclopedic;
 - Permite accesul liber la raft;
 - Practică împrumutul la domiciliu;
 - Organizează rafturi tematice de recomandare și prezentare a ultimelor noutăți intrate în colecțiile bibliotecii.
- E-mail: imprumutadultisectie@yahoo.com

Secția Periodice-Legislație / Informare bibliografică

- Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de volume cuprinzând periodice românești și străine din anul 1965 până în prezent.
 - Oferă:
 - colecțiile complete ale mai multor publicații periodice;
 - consultarea ziarelor și revistelor în sală de lectură cu 16 locuri;
 - acces la baza de date de legislație Lex Navigator;
 - consultarea Monitorului Oficial on-line, a colecției de legi, anuarelor bibliografice și statistice;
 - imprimarea documentelor legislative.
- E-mail: sectiaperiodice@yahoo.com

Secția Colecții Speciale

- Pune la dispoziția utilizatorilor un bogat fond de documente vechi, rare, bibliofile.
 - Fondul secției este compus din: carte veche românească și străină; carte cu însemnări manuscrise; fondul scriitorilor dâmbovițeni; colecția de manuscrise literare românești; ediții bibliofile românești și străine; ex-librisuri; colecția de cartofile; microfilme (ale revistelor și ziarelor apărute de-a lungul anilor în limitele geografice ale județului Dâmbovița);
 - Condiții de studiu în sală special amenajată cu 10 locuri, dotată cu aparat pentru studierea microfilmelor.
- E-mail: colectiispeciale@yahoo.com

Secția Carte Tehnico-Științifică

- Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de carte din domeniile: informatică, inginerie, medicină, construcții, industrii, agricultură, știință, economie;
 - Permite accesul liber la raft;
 - Practică împrumutul la domiciliu.
- E-mail: sectiatehnica@yahoo.com

Secția Limbi Străine

- Pune la dispoziția utilizatorilor un fond documentar în limbile: franceză, engleză, spaniolă, italiană, bulgară, rusă, germană, din toate domeniile cunoașterii;
 - Practică împrumutul la domiciliu.
- E-mail: evidentabjdb@yahoo.com

Spațiul pentru Tineret

Este destinat activităților de studiu, lectură, socializare, audiții și vizionări, educație prin joc, relaxare.

Centrul de informare comunitară și europeană - Europe Direct Târgoviște

- acces la informații, consultanță privind legislația, politicile, programele de finanțare ale UE la sediu și prin intermediul site-ului www.edtargoviste.ro;
 - posibilitatea cetățenilor de a comunica instituțiilor U.E. reacțiile lor sub forma unor întrebări, opinii și sugestii;
 - calculatoare cu acces gratuit la Internet;
 - acces liber la publicații gratuite;
 - informații OSIM;
 - informații culturale;
- Contact: Telefon: 0345100581;
Fax: 0345100582;
- E-mail: office@edtargoviste.ro
www.edtargoviste.ro

Sala de Lectură

- Pune la dispoziția utilizatorilor un bogat fond enciclopedic de documente.
 - Oferă:
 - condiții de studiu în sală specială, cu 35 de locuri;
 - posibilitatea de a fotocopia din documentele consultate impuse de regulament.
- E-mail: lecturabjdb@yahoo.com

Sala Multimedia – Internet

- Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de carte din domeniul artelor, precum și documente multimedia (CD-uri, DVD-uri, discuri, casete audio și cărți Daisy pentru persoanele cu deficiențe de vedere);
 - Oferă:
 - acces gratuit la Internet pe 10 stații de lucru;
 - vizionări de filme artistice, documentare, desene animate pe 4 stații de lucru;
 - redactare, imprimare și scanare de documente;
 - acces la soft-uri educative și cursuri de învățare a limbilor străine.
- E-mail: sectia_de_arta@yahoo.com

Filiala pentru Copii „Ioan Alexandru Brătescu-Voinești” (Str. Calea Domnească, Nr. 8)

- Pune la dispoziția utilizatorilor un fond de carte adecvat publicului tânăr.
 - Acces gratuit la Internet pe 4 stații de lucru;
 - Împrumut la domiciliu;
 - Vizionări de filme și desene animate.
- E-mail: sectiapentrucopii@yahoo.com

Filiala Micro IX (Str. Avram Iancu, Bl. 17, Sc. C, Ap. 43)

- Răspunde nevoilor de lectură ale utilizatorilor din cartierul Micro IX prin:
- un fond de carte enciclopedic;
 - acces liber la raft;
 - împrumut la domiciliu;
 - sală de lectură cu 8 locuri;
 - acces gratuit la Internet pe 4 stații de lucru.

Periodic, biblioteca organizează, la sediile proprii sau ale partenerilor, programe culturale, de informare sau de recreere destinate tuturor categoriilor de vârstă.

Salonul Editorial „Ion Heliade Rădulescu” – 2012

